

ΑΝΤΑΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Χ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ—Δ. Μ.: ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ—Σ. ΜΑΞΙΜΟΥ: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΑΣ ΣΤΑ ΝΥΧΙΑ ΤΟΥ Γ'. ΡΑΪΧ—Ν. ΚΙΤΣΙΚΗ: Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ—Ι. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ: "ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ..."—Π. ΓΡΑΝΙΤΗ: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ—Χ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ: ΑΠΛΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ—Γ. ΚΟΛΟΜΒΟΥ: ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ—ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ ΤΟΥ ΝΤΑΜΠΑΡΤΟΝ ΟΟΥΚΣ—Ν.: ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΜΠΡΕΤΤΟΝ ΓΟΥΝΤΣ—ΣΤΙΓΜΕΣ

ΑΡΙΘΜ. ΤΕΥΧΟΥΣ

1

ΑΘΗΝΑ 20-5-1945

"ANTAEUS,"

FORTNIGHTLY REVIEW DEVOTED TO THE STUDY
OF THE PROBLEMS OF REHABILITATION

CONTENTS

Outlining the Programme	Prof. Ch. Theodoridis Salonica University
The Basic Problem of Rehabilitation	D. B.
Technical Education within the Framework of Reconstruction	Prof. and Rector N. Kitsikis Univ. of Engineering Science
The Programme of Nationalisation in France	P. Granitis
«Rehabilitation...»	Prof. J. Despotopoulos Univ. of Engineering Science
Greek Economy in the Clutches of the III Reich	S. Maximos
Considerations	Prof. Ch. Theodoridis Salonica University
Guidances for Economic Policy	G. Colomvos
The Dumbarton Oaks Peace Plan	N. M.
Financial Organisations planned at Bretton Woods	
Points	

Η σύνθεση του έξωφύλλου είναι του ζωγράφου-χαράκτη Α. ΤΑΣΣΟΥ

Συνδρομές:

Για έξη μήνες δραχ. 1.200 Για τρεις μήνες δραχ. 600

Διαφημίσεις:

Όλοκληρη σελίδα δραχ. 16.000 Μισή σελίδα δραχ. 9.000

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΤΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ 24-10-81
ΗΜΕΡΟΜ. 24-10-81
ΑΡΙΘ. 30350

ΑΝΤΑΙΟΣ

ΑΡΙΘ. 1
20 ΜΑΪΟΥ
194

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Χ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ: Δ. ΜΠΑΤΣΗΣ
ΑΘΗΝΑ, ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 3 ■ ΤΗΛΦ. 21-066

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΔΡΑΧΜΕΣ 100

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟ

Περνάμε στιγμές που απαιτούν να δώσουμε στο λαό μας το καλύτερο, που έχουμε.

Ο Έδιος τη διανοητική εργασία δεν την ένιωσα σά μιαν απόκοσμη και μεριμνοφροντιστική σκόλη και μιὰ επισημη για τόν έαυτό της, ή «έαυτης ένεκα και ού τών αποβαινόντων», όπως την ήθελε ο Αριστοτέλης, δεν είχε νόημα για μένα. Μά την ανάγκη να σταθώ κοντά στο μεγάλο κοινό δεν την ένιωσα έπιταχυνότερα παρά σ' αυτές τις γεμάτες τραγικό μεγαλειό μέρες.

Η ζωή τινάχθηκε με τέτοιαν όρμη από τη φριχτή μακρόχρονη πύση, γύρω μας γίνεται τέτοιο ψυχικό και πνευματικό δρώμα, πλατύτατα στρώματα ξυπνημένα από παρορμήσεις, που έρχονται από χίλιες κατευθύνσεις, δείχνουν τέτοια δεχτικότητα, που δεν μπορεί να μένει ασυγκίνητος όποιος έταξε τόν έαυτό του στην ύπηρεσία του λαού, στην πνευματική του άγωγή, στην παιδεία και τη μόρφωσή του.

Όσοι πήραν στα σοβαρά κάποιες επιδιώξεις, όσοι κουράσθηκαν σκύβοντας σε βιβλία και πόνεσαν αναζητώντας αυτό που λέμε σωστή γνώση κι αλήθεια, όσοι ένιωσαν τη γοητεία του υπερατομικού, που σκορπάει τη χαρά σε πλατύτατα στρώματα και, γι' άμοιβή τους, άφουκράσθηκαν το χαϊδευτικό αντίλαλο των στοχασμών τους από τη μεγάλη δλότητα, θα συμφωνήσουν μαζί μου πως δεν μπορούσε κανείς ν' άρνηθεί ύπακοή στην υπέρτατη προσταγή.

Άμα άντικρίσεις στην έκτασή του το πρόβλημα του λαού μας, που πρώτη φορά σήμερα ξεκινάει στην πραγματική Αναγέννησή του, καταλαβαίνεις το πλάτος που παίρνει ή διαφωτιστική εργασία. Ό,τι έπικαιρο και χρήσιμο έχει ή ανθρώπινη επιστήμη κ' έμπειρία, ό,τι θα κάμει το λαό μας να νιώσει καλύτερα τόν έαυτό του, τη φύση και τις συνθήκες της χώρας, όπου ζει, τα περασμένα του και τις απαιτήσεις της σημερινής ζωής του, αυτό που γίνεται έξω από τόν Έδιό, σε ξένους λαούς και που μπορεί να το χρησιμοποιήσει σαν υπόδειγμα και σαν οδηγός, προβλήματα πολιτείας, τεχνικών μέσων, πλούτου, έπιδεου ζωής, ύγιεινής, παιδείας, ό,τι με μιὰ λέξη μπορεί να τόν φωτίσει στο δρόμο, που με τόση αποφασιστικότητα βάλλθηκε να τόν άκολουθήσει για ν' άξιοποιήσει τις δυνατότητες του έαυτού του και της χώρας του, να κάμει πλουσιότερη, πιδ εύτυχισμένη, πιδ όμορφη και πιδ άγαπημένη την πατρίδα του, μπαίνουν στον κύκλο αυτόν που θα άπασχολήσουν το δημοσίεμά μας.

Ο τόπος αυτός καθυστέρησε άποκαρδιωτικά. Για λόγους κ' ύπαιτιότητες, που τις καταλαβαίνουμε καλύτερα σήμερα, είχε το άτύχημα να σερθεί ως βαθιά στον 20όν αιώνα και ως τις μεγάλες συγκρούσεις των εύρωπαϊκών λαών με τη σφραγίδα φτώχης άγροτικής βαλκανικής και μισοασιατικής χώρας. Το ρηχό έπίστρωμα των μορφωμένων, πολιτικών, έπιστημόνων, τεχνικών, δεν έδειξε ούτε αντίληψη έξαιρετική ούτε δημιουργικότητα. Μά παραδείγματα των ήμερών μας έπεισαν πως αυτό που λέμε άνάπτυξη, τεχνικά μέσα, πολιτισμό δεν είναι από τα δυσκολοκατόρθωτα. Φιάνει να παραμερισθούν όρισμένα έμπόδια, να δημιουργηθούν όρισμένες συνθήκες και να γεννηθεί ή όρμη για δουλιά κάτω από φωτισμένη καθοδήγηση. Σε μιὰ τέτοια δημιουργική διάθεση έφτασε ο λαός μας και θέτει άξιώσεις σε όλους, που μπορούν να προσφέρουν κάτι στις έξαιρετικές στιγμές.

Από την άλλη ένα τέτοιο άγγισμα με τις ζωντανές απαιτήσεις του καιρού μάς ξανανιώνει και μάς δίνει νέες δυνάμεις γιατί μάς βυθίζει στις πρωταρχικές πηγές της ζωής, που αναβλίζουν από τα μυστικά βάθη του λαού, όπως ή έπαφή με τη μάνα γή δυνάμωνε το γίγαντα, που πήραμε για σύμβολο του περιοδικού μας.

Ο κύκλος που χάραξα παραπάνω προβάλλεται σε δυνατότητα, για τις γόνιμες στιγμές που

ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

Ἡ σημερινή κατάσταση τῆς χώρας μ' ὅλη τὴν ἀπελπιστικὴ τραγικότητα ποὺ παρουσιάζει γιὰ τὶς συνθήκες διαβίωσης τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ὥστόσο πλούσια σὲ πείρα καὶ διδακτικὴ ἀρκετὰ γιὰ κείνον ποὺ θέλει νὰ μελετήσῃ ἀμερόληπτα τὶς αἰτίες ποὺ δημιούργησαν τὴ σημερινὴ ἐξαθλίωση καὶ πολὺ περισσότερο τὶς αἰτίες ποὺ τείνουν νὰ τὴν διαιωνίσουν.

Σήμερα μπορεῖ νὰ δῇ κανεὶς μὲ τὸ διαπεραστικὸ φανὸς τῆς ὥμης ἀλήθειας, ἴσως καλλίτερα ἀπὸ ἄλλες περιόδους τῆς Νεοελληνικῆς ἱστορίας καὶ ζωῆς, ποιοὶ ἀγαποῦν, ποιοὶ νοιάζονται γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ τόπου καὶ ποιοὶ στέκονται αἰτίοι τῆς ὀπισθοδρομίας καὶ τοῦ ἀργοῦ μαρasmus του.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς τὰ κακὰ ποὺ ὁ πόλεμος καὶ ἡ κατοχὴ ἔχουν σωρέψει στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀμέτρητα καὶ πὼς θὰ χρειαζότανε ἔκτενές βιβλίον, ἢ βίβλος μαρτυρολογικὴ γιὰ νὰ τὰ περιγράψῃ.

Ἐργὸ δικό μας εἶναι ἀτενίζοντας μπροστά, στὸ μέλλον, σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀνοικοδόμησης τῆς χώρας νὰ διαπιστώσουμε ἀπὸ τώρα ἐκεῖνα ἀπ' τὰ κακὰ ποὺ εἶναι στὴ βάση τῆς κακοδαιμονίας τοῦ τόπου καὶ ποὺ εἶναι πηγὴ τῶν ἄλλων κακῶν.

Πρέπει ἀπὸ τώρα νὰ ξέροῦμε τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ—ὅσα προγράμματα κι' ἂν κάνουμε μεῖς γιὰ τὴν ἀνοικοδόμηση καὶ τὴν ἀνασυγκρότηση—νὰ ἐμποδίσῃ τελικὰ τὴν πραγματοποίησή της.

Ἐπειδὴ νομίζουμε πὼς τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα εἶναι ἀπ' τὰ προβλήματα ποὺ πρέπει νὰ μελετηθοῦν βασικά, ἀρχίζουμε μὲ ὀρισμένες διαπιστώσεις γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῆς χώρας.

Ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση εἶναι τόσο δυσμενὴς ὥστε μὲ λίγα λόγια μποροῦμε νὰ τὴν χαρακτηρίσουμε: Οἰκονομία ποὺ ἀδρανεῖ στὸ σύνολο σχεδὸν τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα, οἰκονομία ποὺ φυτοζωεῖ στὸν ἀγροτικὸ τομέα, οἰκονομία πληθωρισμοῦ καὶ κυνηγητοῦ τοῦ χρυσοῦ στὶς πόλεις, οἰκονομία ἀντιπληθωρισμοῦ—σχεδὸν ἀντιπραγματισμοῦ—στὴν ὑπαίθρο, οἰκονομία τραγικῆς δυσαναλογίας τιμῶν καὶ μισθῶν τῶν ἐργαζομένων καὶ δημόσια οἰκονομικά ποὺ στηρίζονται, ἢ μᾶλλον ποὺ δὲν στηρίζονται παρὰ στὴν ἀπελπιστικὴ μείωση κι' αὐτοῦ τοῦ φτωχοῦ εἰσοδήματος τῶν παραγωγικῶν τάξεων.

Περνάει τὸ ἔθνος. Εἶναι εὐτύχημα ποὺ δ,τι μπορῶ νὰ δώσω ὁ ἴδιος κι ὅσοι κινεῖται στὸν ἴδιο ἢ συγγενικὸ κόσμον ἰδεῶν ἔρχεται νὰ τὸ πλουτίσει ἢ συμβολῇ σημαντικῆς δμᾶδας ἀπὸ νέους ἐπιστήμονες, κοινωνιολόγους, οἰκονομολόγους, ὀργανισμολόγους, τεχνικούς ποὺ μὲ θέρη καὶ ζήλευτὴ συγκρότηση καταπιέσθηκαν τὰ θέματά τους. Καὶ τὸν πυρήνα αὐτὸν θὰ ἔρθουν νὰ τὸν δυναμώσουν ἄλλοι, πολλοί, νεότεροι, ἀγνωστοὶ σήμερα, ποὺ θὰ ἐπιβληθοῦν αὐριο. Κι δ,τι δὲν ἐξαρκούμε οἱ ἴδιοι θὰ τὸ ἀναπληρώσουμε μὲ μεταφράσεις καὶ πληροφορίες ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρούμενη ἀνθήκη ποὺ θ' ἀκολοιούσῃ, σὲ ὀρισμένες ἰδίως χώρες, τὴν ἀπαίσια βαρυνειμωνία τῶν ἔξι χρόνων.

Θέλω τὸ περιοδικό μας νὰ γίνῃ κεντρικὸν ὄργανο σὲ ὅσους αἰσθάνονται τὴν ἐσωτερικὴν ὁρμὴν ν' ἀνασκευασθοῦν στὸ ἄγιο οἰκοδομικὸν ἔργο γιὰ τὸν τόπο καὶ γιὰ τὸ λαό μας. Καλῶ δλους ἀδελφούς σὲ συνεργασία μὲ τὴν βελαιότητα πὼς οἱ παραίσιόδοξες διαστάσεις τοῦ σχεδίου μου θὰ βροῦν τὴ δικαίωσή τους στὴ δυναμικότητα τῆς ἐποχῆς.

Χ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

Ἐδῶ πρέπει νὰ κάνουμε τὴ γνωριμία αὐτῶν ποὺ κάνουν τὴν διάγνωση τῆς κατάστασης μὲ ἀρκετὰ «τεθλιμμένον» καὶ «μελοδραματικόν» ὕφος καὶ ἀρχίζουν. Ἐπειτα νὰ προτείνουν μέτρα «ἀλάνθαστα» καὶ «ἐμπεριστατωμένα» γιὰ τὴ σωτηρία τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ τόπου.

Ὅλοι σχεδὸν συμφωνοῦν πὼς αἰτία τῆς σημερινῆς κατάστασης εἶναι ἡ ἀνεπάρκεια εἰδῶν καὶ προϊόντων, ἡ γνωστὴ στὴν οἰκονομικὴ γλῶσσα σὰν ἀνεπάρκεια εἰδῶν παραγωγικῆς καὶ ἀτομικῆς κατανάλωσης.

Τὸ πρόβλημα γι' αὐτοὺς εἶναι πὼς θὰ ἐνισχυθῇ ἡ οἰκονομία μ' ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο κεφάλαια, μὲ περισσότερες ὕλες, μὲ περισσότερο συνάλλαγμα, μὲ περισσότερα εἶδη ἀνταλλαγῆς μὲ τὸ ἐξωτερικόν, μὲ περισσότερα μέσα πληρωμῆς.

Καὶ προτείνουν: Ἄλλοι: μεγάλα δάνεια ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, προκαταβολὲς ἀπὸ τοὺς Συμμάχους ἔναντι τῶν ἀποζημιώσεων ποὺ δικαιούται ἡ Ἑλλάς, νὰ ὑπολογίσουμε στὴν πηγὴ τῶν ἀδελφῶν, νὰ κάνουμε διεθνῇ ἔρανο κ. ἄ. πολλά.

Ἄλλοι προτείνουν: Νὰ μᾶς δοθοῦν ἀποικίες, νὰ μᾶς δοθοῦν ἐδάφη ἀπὸ γειτονικὲς ἢ ἄλλες χώρες, κι' αὐτὸ γιὰτὶ ὑπάρχει δὲν δημογραφικὸ πρόβλημα στὴ χώρα καὶ πλεονάζουσα ἐργατικὴ δύναμη. Γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ ὑποδεικνύουν αὐτοὶ νὰ μᾶς ἐπιτραπῇ τουλάχιστον νὰ στείλωμε μεγάλο ἀριθμὸ μεταναστῶν σὲ χώρες ποὺ ὑπάρχει ζήτησις καὶ... ἀνάγκη ἐργασίας γιὰ νὰ ἀποσυμφορηθῇ ὁ τόπος ἀπὸ τὴν ὑπερπροσφορὰ τοῦ εἶδους αὐτοῦ.

Τέλος μερικοὶ ὑποστηρίζουν πὼς οἱ Σύμμαχοι καὶ μάλιστα οἱ Ἀγγλοὶ καὶ Ἀμερικανοὶ εἶναι σωστὸ καὶ δίκαιο σύμφωνα μὲ τὶς θυσίες ποὺ ἔκανε καὶ θὰ κάνῃ γι' αὐτοὺς ἡ Ἑλλάς, νὰ τῆς παραγοῦσιν—πρᾶγμα στὸ ὁποῖο κατὰ σύμπτωση βοηθεῖ ἡ γεωγραφικὴ μας θέσις—ὀρισμένα προνόμια ἐμπορικῶν διεξόδων στὴν Ἑγγύς, τὴ Μέση, τὴν Ἀπὼ, τὴν ἄνω ἢ καὶ τὴν κάτω, ἢ καὶ σὲ ὁποιαδήποτε ἐπὶ τέλους Ἀνατολὴ τῶν συμφερόντων τῶν ἐλληνικῶν ἐπιχειρηματικῶν κύκλων!

Σταθμὸ διαμετακομιστικὸ γιὰ τὸ ἐμπόριο τῶν χωρῶν αὐτῶν, περιγράφουν τὴν Ἑλλάδα καὶ τονίζουν ὅτι τὸ ρόλο τῆς Ἰταλίας στὶς ἀγορὲς τῆς Μεσο-

γείου, τῆς Μ. Ἀνατολῆς πρέπει νὰ κατακυρώσουν οἱ Σύμμαχοι στὴν Ἑλλάδα.

Σὲ ἄλλη κάπως ἀπόχρωση ὑποστηρίζουν οἱ ἴδιοι ὅτι μεταπολεμικῶς τὸ κεφάλαιο τῶν συμμάχων χωρῶν πρέπει νὰ διαδραματίσῃ καὶ θὰ διαδραματίσῃ σπουδαῖο ρόλο σὲ τοποθετήσεις καὶ στὴν ἐκτέλεση ἔργων στὴν Ἑλλάδα.

Καὶ αὐτὲς βέβαια ὅλες οἱ «εὐχὲς» καὶ «προτάσεις» δὲν ξέρομε τί ἀπήχησι βρῖσκουν εἰς τὰ ὦτα τῶν Συμμάχων, ἐκεῖνο ὅμως ποὺ μποροῦμε νὰ γνωρίζουμε μὲ βεβαιότητα εἶναι ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ σχέδια καὶ τὰ προγράμματα ὡς τὴ στιγμὴ δὲν ἐβελτίωσαν τὴ ζωὴ τῆς χώρας μας καὶ τοῦ λαοῦ μας καὶ τὸ πολὺ νὰ ἐλκινίστηκαν στὶς μελωδίες τοὺς οἱ ἄνθρωποι ποὺ ὑπερφηανεύονται ὅτι ἐνσαρκώνουν τὸ ἐπιχειρηματικὸ δαιμόνιο τῆς φυλῆς.

Δὲν ξέροῦμε ἐπίσης πόσες ἄλλες γνώμες ἔχουν διατυπωθῇ γιὰ τὸ ἐλληνικὸ πρόβλημα, ἀλλὰ βρῖσκομε ὅτι οἱ περισσότερες στέκονται στὴν ἴδια βάση: ἡ οἰκονομία μας θὰ ἀνασυγκροτηθῇ ἂν τῆς δώσετε κεφάλαια, εἶδη, μέσα, ἀγορὲς, ἐδάφη, ἀποικίες κλπ.

Δὲ θὰ ἐξετάσουμε ἀπ' εὐθείας τὸ δρόμὸ ἢ μὴ τῶν λύσεων αὐτῶν γιὰ τὴν κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς χωριστά. Στὴ σειρά τῶν μελετῶν ποὺ θὰ ἐπακολουθήσουν ἀπ' αὐτὲς τὶς στήλες ὁ ἀναγνώστης θὰ μπορέσῃ μόνος του νὰ σχηματίσῃ γνώμη πάνω στὸ ζήτημα.

Ἐδῶ θὰ ἐξετασθῇ μονάχα ἂν ἔτσι ὅπως τοποθετεῖται τὸ πρόβλημα τῆς ἀνασυγκρότησης τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, τοποθετεῖται σωστὰ ἢ ὄχι.

Ξαναρχοῦμε λοιπὸν στὴν κατάσταση ποὺ παρουσιάζει ἡ ἐλληνικὴ οἰκονομία. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀδρανεῖ. Εἶναι ὅμως ἀλήθεια καὶ τὸ ὅτι ἀδρανεῖ ἀπὸ ἑλλειψὴ μέσων κίνησης μονάχα:

Ὅχι, αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό. Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, γιὰτὶ πολλές, πάρα πολλές βιομηχανίες ἔχοντας ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀγορὰ τῶν προϊόντων τους καὶ σφυγμομετρώντας τὴν ἀγοραστικὴ δύναμη τοῦ λαοῦ, διαπιστώνουν ὅτι ναι μὲν θ' ἀγορασθοῦν τὰ προϊόντα τους σίγουρα, ἀλλὰ τὸ ἀγοραστικὸ κοινὸ ποὺ θὰ τὰ καταναλώσῃ εἶναι περιορισμένο καὶ συνεπὲς πρέπει κι' αὐτὲς νὰ περιορίσουν τὴν παραγωγὴ τους στὶς ἀνάγκες ὅχι τὶς πραγματικὲς τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ στὶς ἀνάγκες ποὺ μποροῦν νὰ πληρωθοῦν. Διαφορετικὰ οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτὲς ποὺ ἀποτελοῦν τὶς ζωτικότερες οἰκονομικὲς παραγωγικὲς μονάδες γιὰ τὴν κάλυψη τῶν καταναλωτικῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ θάπρεπε νὰ ἐλάττωναν τὴν τιμὴ τῶν προϊόντων τους καὶ σὲ ἀντιστάθμισμα νὰ παρήγαν περισσότερα προϊόντα. Αὐτὸ ὅμως τί θὰ σήμαινε; Θὰ σήμαινε λιγώτερα κέρδη γιὰ τοὺς ἐπιχειρηματίες αὐτοὺς. Κι' ἂν ἔφταναν τόσα προϊόντα ὅσα πραγματικὰ τὰ κεφάλαια καὶ τὰ παραγωγικά τους μέσα ἐπέτρεπαν, ἴσως τὰ κέρδη νὰ ἦταν ἐλάχιστα! Καὶ αὐτὴ ἡ λύσις ἀποκλείεται δυστυχῶς, ὅπως φαίνεται, γιὰ τοὺς φορεῖς αὐτοὺς τῆς οἰκονομικῆς δύναμης τοῦ τόπου.

Ἐτσι λοιπὸν ἡ πρώτη ὕλη, τὸ κεφάλαιο, τὰ ρευστά, ὅλα τέλος πάντων γιὰ τοὺς ἐπιχειρηματίες αὐτοὺς ἔχουν ἀξία ὄχι σὰν μέσα, σὰν ὕλικά γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ σὰν μέσα γιὰ πλουτισμό, ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερο πλουτισμό.

Καὶ πραγματικὰ ὁ πλουτισμὸς εἶναι μεγάλος καὶ ὅσο πὺλ μεγάλος εἶναι ὁ πλουτισμὸς τόσο περισσότερο φτωχὰ γίνονται τὰ θύματά του: οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ

μισθωτοί, οἱ μικροὶ ἐπαγγελματίες, οἱ μικροὶ νοικοκυραῖοι.

Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ὅπως οἱ ἐπιχειρηματίες αὐτοί, οἱ ὁποῖοι πολλὰς φορὲς—ὅταν οἱ λογαριασμοὶ τους τὸ ἐπιβάλλουν—κρατοῦν κλειστά καὶ τὰ ἐργοστάσιά τους ἀκόμα, ἀποτελοῦν ἓνα μονοπώλιο, ἢ πολλὰ μονοπώλια σὲ βάρος τῆς κίνησης τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν ὅρων ζωῆς τῶν ἐργαζομένων, ἔτσι καὶ οἱ τράπεζες οἱ ὁποῖες τοὺς προστατεύουν καὶ κρατοῦν στὰ χρηματοκιβώτιά τους τὸν χρηματικὸ πλοῦτο δὲν κάνουν τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ τοὺς εὐνοοῦν προνομιακά.

Ἐτσι σχηματίζεται ἓνα πιστωτικὸ μονοπώλιο, ἢ μᾶλλον ἐξασφαλίζεται ἓνα πιστωτικὸ μονοπώλιο, γιὰ τὴν προστασία τοῦ βιομηχανικοῦ μονοπωλίου.

Καὶ ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία; Γι' αὐτὴν ὅπως καὶ ἀπὸ τὰ παλὰ καλὰ χρόνια δὲν περισσεύαν τόσα χρήματα. Ὁ ἀγρότης μπορεῖ νὰ ζῇ ὅπως, ὅπως καὶ τὰ χρήματα χρειάζονται πὺλ πὺλ στὶς πόλεις. Ὅπως καὶ ἄλλοτε ἡ ἀναλογία τῶν πιστώσεων γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας σὲ σχέση μὲ τὶς πιστώσεις ποὺ προοριζότανε γιὰ τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς οἰκονομίας, ἦταν καταθλιπτικὴ σὲ βάρος τοῦ ἀγρότη. Μιὰ προνομιακὴ ἐταιρεία τὴν ἐποχὴ τῆς 4ης Αὐγούστου ἐπαιρνε τόσες πιστώσεις, ὅσες ὅλη ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία τῆς χώρας μαζύ.

Ὅσο κι' ἂν πασχίσῃ ὁ ἀγρότης μὲ τὰ φτωχὰ μέσα ποὺ διαθέτει νὰ παρήγῃ περισσότερο, ἢ τιμὴ ποὺ θὰ ἐξαγοραστῇ τὸ προϊόν του θάνα πάντα ἐξευτελιστικὴ. Οἱ ὀργανισμοὶ συγκέντρωσης ἀγοράζουν τὸ προϊόν τοῦ ὑποχρεωτικὰ καὶ πολὺ κάτω ἀπ' τὴν ἀξία του. Καὶ τὸ προϊόν αὐτό, ἢ τὸ πουλοῦν πανάκριβα στὸ ἐξωτερικόν, ἢ τὸ διαιθέτουν σὰν φτηνὴ πρώτη ὕλη γιὰ τὶς ἀνάγκες τους, ἢ τὸ πουλοῦνε μὲ δυσανάλογη ἐπιβάρυνση ἀπὸ μεταφορικὰ καὶ φορολογία σὲ βάρος τοῦ καταναλωτῆ τῶν πόλεων.

Αὐτὰ ποὺ γινόντανε λοιπὸν ἄλλοτε, ἐπαναλαμβάνονται σὲ μεγαλύτερο βαθμὸ καὶ μὲ πιότρη τραγικότητα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ μας σήμερα. Ἐνας ἀδυσώπητος οἰκονομικὸς νόμος ποὺ λέει πὼς στὴν καπιταλιστικὴ οἰκονομία ἡ ἐπάρκεια εἶναι σχετικὴ καὶ πὼς ἡ παραγωγὴ δὲν γίνεται μὲ πρόγραμμα τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας στὸ σύνολό της, παρὰ τὴν ἱκανοποίησι τοῦ ἀτομικοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους ἐπαληθεύει σήμερα μὲ τὶς καταστρεπτικότερες συνέπειες γιὰ τὴν ἐξαρθρωμένη οἰκονομία μας.

Ἀνακεφαλαιώνοντας βλέπουμε πὼς βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς λειτουργίας τῆς οἰκονομίας μας σήμερα εἶναι πὼς συγκεντρώνει ὅλο τὸ διαθέσιμο κεφάλαιο τῆς χώρας σὲ ὀρισμένα κέντρα ἀπ' ὅπου δὲν διοχετεύεται μὲ πρόγραμμα τὴ δραστηριοποίησι τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν κίνηση τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ χρησιμεύει σὰν κεφάλαιο γιὰ κερδοσκοπία στὰ χέρια λίγων οἰκονομικῶν τραπεζικῶν καὶ ἐπιχειρηματικῶν συγκροτημάτων.

Ἡ λειτουργία αὐτὴ κάνει ἀναμικτὴ τὴν κίνηση τῆς οἰκονομίας μας, κρατᾷ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία σὲ μαρasmus, συσσωρεύει τὸ νόμισμα σὲ ὀρισμένους ἀγωγούς ποὺ δὲν δίνουν διέξοδο σὲ παραγωγικὴ κίνηση κι' ἔτσι φράζονται οἱ ἴδιοι μὲ ἀποτελεσμα νὰ ξεπέφτῃ ἢ τιμὴ τοῦ νομίσματος.

Προκαλεῖται ἐπίσης πάγωμα κεφαλαίων μὲ ἀπο-

τέλεσμα την επιδίωξη της επένδυσης από τους κατόχους της δραχμής σε χρυσό.

Και τώρα ξαναρχόμαστε στο αρχικό ερώτημα της εργασίας:

Είναι σωστό πώς από την οικονομία μας λείπουν μοναχά τα κεφάλαια, τα μεταφορικά μέσα και η πρώτη ύλη;

"Αν αυτό ήταν σωστό θα έπρεπε η καλή λειτουργία της οικονομίας μας να είναι εξασφαλισμένη. Είδαμε όμως ότι αυτό που βασικά χαρακτηρίζει την εξάρθρωση της οικονομίας μας είναι η ελαττωματική λειτουργία της.

Μετά τη διαπίστωση αυτή δεν μπορούμε πια να πούμε πώς η ανασυγκρότηση — οσαδήποτε μέσα κι αν διατεθούν — θα πραγματοποιηθεί σε όφελος της οικονομίας και σε όφελος του βιωτικού επιπέδου του λαού, έφ' όσον η οικονομία θα εξακολουθούσε να λειτουργεί όπως λειτουργεί σήμερα.

Οι λύσεις που προτείνουν όσοι δεν βλέπουν την πραγματικότητα αυτή κατά πρόσωπο θάιναι αναγκαστικά εμπειρικές, θάιναι φειχιστικές λύσεις.

Στα σημερινά πλαίσια της οικονομικής πραγματικότητας πρέπει κάτι να αλλάξει. Είναι αδύνατο, αν όλοι οι παραγοντες της οικονομίας — κεφάλαια και εργαζόμενοι — δεν προσφέρουν εξ ίσου τη συμβολή τους να πετύχει το έργο της ανασυγκρότησης.

"Όπως παρουσιάζονται σήμερα τα πράγματα η ανασυγκρότηση παίρνει μονόπλευρο χαρακτήρα. Για να ζητήσουμε λοιπόν τους τρόπους αλλαγής της λειτουργίας της οικονομίας πρέπει να διαπιστώσουμε ποιοι είναι οι παράγοντες που ασκούν αποφασιστική επιρροή και κάνουν ελαττωματική την κίνηση της οικονομίας.

"Επειτα πρέπει να εξετάσουμε πώς πρέπει να υποχρεωθούν να δράσουν οι παράγοντες αυτοί σε όφελος της οικονομίας και τί μέτρα πρέπει να προταθούν γι' αυτό.

Τρίτο, πρέπει να εξετάσουμε πώς θα γίνει η ένταξη όλων των μέσων που θα διατεθούν για την οικονομία μας κατά τον λογικότερο τρόπο, στα πλαίσια μιας καινούριας οικονομικής οργάνωσης της ζωής του τόπου.

Σήμερα λοιπόν προϋπόθεση για να τεθούν τα θεμέλια της ανοικοδόμησης στο άπώτερο μέλλον σε πλατειές και κοινωνιστικές βάσεις, είναι να λευθερωθεί ο λαός και η οικονομία του από κάθε αντιπαραγωγικό, αντιοικονομικό και εκμεταλλευτικό έμπόδιο που έστινε στην πρόοδο της χώρας μια μονοπωλιακή κερδοσκοπική ολιγαρχία.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ είναι εποχή που χρειάζονται θυσίες από όλο το Έθνος για την ανοικοδόμηση. Ο λαός κάνει το καθήκον του με στερήσεις και εξαντλητική εργασία. Ποιος όμως δεν κάνει το καθήκον του απέναντι στη χώρα και το λαό; Να το βιαιό πρόβλημα της ανοικοδόμησης. Πρέπει να εξετασθεί κατά κλάδους και τομείς της οικονομίας ποιά ενδογενής αιτία εμποδίζει την ανασυγκρότηση και πώς μπορεί να ξεουδετερωθεί. Αυτό θάιναι και το πρόγραμμα της σειράς μελετών που θ' ακολουθήσουν στις στήλες αυτές από το επόμενο τεύχος.

Δ. Μ.

Σ. ΜΑΞΙΜΟΥ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΑΣ ΣΤΑ ΝΥΧΙΑ ΤΟΥ Γ' ΡΑΪΧ

Λίγοι άνθρωποι ξέρουν σήμερα πώς ένας από τους κυριώτερους συντελεστές που ώθησαν την Ελλάδα, έσωτερικά μόν στην δικτατορία της Τετάρτης Αυγούστου, έσωτερικά δέ στην «ευρωπαϊκή κοινότητα» του Χίτλερ, ήταν και τα συμφέροντα των καπιταλιστικών της στρωμάτων (καπιταλιστικών κυρίως) να διατηρήσουμε «όπωςδήποτε» σχέσεις με τη χιτλερική Γερμανία με το μέσο του έλληνογερμανικού κληρίγκ. Το περίφημο αυτό κληρίγκ μας άφινε ένα απέραντο πιστωτικό υπόλοιπο μέσα στο οποίο χωρούσαν οι περισσότερες έμπορικές συλλογές με το έξωτερικό, άρκει να χρησιμοποιούσαν την άρτηρία του. Σε μια οικονομία σαν την ελληνική με παθητικό έμπορικό ισοζύγιο, το δέλεαρμα του έλληνογερμανικού κληρίγκ απέτέλεσε, τον καιρό εκείνο, ένα έκυστικό σκάνδαλο. Πάνω σ' αυτό στηρίχθηκε ο Κορυζής για να επιβάλει τους έμπορικούς περιορισμούς κι αυτό απέτέλεσε τον ύλικό πυρήνα για την επεξεργασία του συστήματος των ανταλλαγών, απ' όπου οι ιδεολόγοι της αυταρχείας άντλήσαν τα επιχειρήματα τους, για ένα ολοκληρωτικό κράτος, όπως της Τετάρτης Αυγούστου.

Η πολιτική των περιορισμών (έμπορικών) και των ισοψηφιστικών ανταλλαγών, μας ώδηγησε στο χιτλερικό πρότυπο, έσωτερικά δέ στην κατάργηση της δημοκρατίας και του δημοκρατικού κοινοβουλίου, που «παρεμπόδιζε», κατά τον κ. Ζολώτα, να ασκηθεί μια σωστή οικονομική πολιτική. Σιό όνομα της «οικονομικής σωτηρίας» δηλαδή της καπιταλιστικής σωτηρίας, καταργηθήκανε οι έλευθερίες του λαού και ο τόπος μας πέρασε στο σύστημα των αυταρχικών χωρών, δηλαδή των χωρών εκείνων που υποτάζανε την έθνική τους εργασία — εργατική και χωρική — στους οικονομικούς σκοπούς του χιτλερικού Ράιχ. Έμπορεύματα έλληνικά προωρισμένα για το έσωτερικό περνούσαν στους λογαριασμούς του έλληνογερμανικού κληρίγκ σαν έμπορεύματα εξαγόμενα στη Γερμανία, ενώ βγαίνανε σε άγορές με έλεύθερο συναλλάγμα, που το εισέπραττε για λογαριασμό μας η Γερμανία.

Με τη χρεωκοπημένη νεομερκαντιστική σκέψη ότι το συναλλάγμα είναι το παν και όχι τα έμπορεύματα, η χώρα αποκλείστηκε από τις φυσικές πηγές άνεφοδιασμού της βιομηχανίας της σε πρώτες ύλες και περιέπεσε σε κατάσταση οικονομικής και πολιτικής εξάρτησης, τέτοια, που την έφριξε στην κατηγορία ενός χιτλερικού υποπρακτορείου. Δεν καθώριζε πια η παραγωγή τα ανταλλακτικά είδη και την αξία τους, αλλά η ένεργητική συναλλαγή με το έξωτερικό το τί είδη έπρεπε να παραχθούν και σε τί ποσότητες.

Ξέρουμε πού μας ώδηγησε η κατάσταση εκείνη. Κάθε τι που συνέδεε οικονομικά την Ελλάδα, με τις φιλελεύθερες χώρες καταπολεμήθηκε λυσσάλεα, μέχρις όριστικό άφανισμό. Το άγγλικό Σίτυ έπαψε να έλέγχει την ελληνική χρηματαγορά, ο δόκτωρ Σάχι έκανε τις πρώτες δημόσιες εμφανίσεις του στο έλληνικό στερέωμα, παίρναμε από τη χιτλερική Γερμανία ό,τι μας χρειαζότανε και δι, της ήτανε περιττό (!) επειδή έπρεπε να καλύψουμε τα ένεργητικά μας!! Στο τέλος, όταν πέσαμε στον έλβανικό πόλεμο, δεν είχαμε ούτε συναλλάγμα, μήτε και τα είδη που χρειαζότανε. Από τα αυτόκλητα που έπιταχθήκανε για μεταφορές στρατού και ύλικού στο έλβανικό μέτωπο λειπανε τα ανταλλακτικά!.. "Ήτανε από καουτσούκ βλέπετε και το καουτσούκ ήθελε συνάλλαγμα! Δέ μπορούσε να μπει κι' αυτό στο έλληνογερμανικό κληρίγκ.

"Ετσι, με την πολιτική του έλληνογερμανικού

Ν. ΚΙΤΣΙΚΗ

Πρύτανη του Πολυτεχνείου.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Η ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ

1. ΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΗ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΗ ΧΩΡΟΝΟΜΙΑ

Το τέλος του πολέμου και η συντριβή των καθεστώτων της βίας, του σκότους και της κοινωνικής άδικίας, θα σημάνη παντού την άπελευθέρωση των άγνων, γονιμοποιών, λαϊκών δυνάμεων και τη συνεργασία τους για την ήθική και ύλική ανοικοδόμηση του κόσμου. Οι δυνάμεις αυτές θ' αξιοποιηθούν έτσι τις απέραντες θυσίες της ανθρωπότητας.

Ο Έλληνικός λαός, που στάθηκε πρωτομάργουρας στους άγώνες κατά του ξένου και ντόπιου φασισμού, για τη λευτεριά και για τη δημοκρατία, πρέπει να γίνει ανάμεσα στους άλλους λαούς, συντελεστής της ευημερίας του ανθρώπινου γένους, δίνοντας νέο δείγμα της υπέροχης άλκης του, με την ανοικοδόμηση της πατρίδας του, πάνω σε λαϊκή δημοκρατική βάση.

Το πρόβλημα της ανοικοδόμησης που θα κληθεί να λύσει ο λαός μας, άπαιτεί το συντονισμό όλων των έθνικών δυνάμεων σε μια οργανωμένη προσπάθεια για το ανέβασμα του Έθνους από τη χαμηλότατη στάθμη που τόφερε η δικτατορία και ο κατακτητής, στο άνώτατο επίπεδο οικονομικής άκμης, ήθικου, πνευματικού και τεχνικού πολιτισμού, πάντα όμως λαϊκού πολιτισμού. Το άνώτατο όμως αυτό επίπεδο δεν είναι κάτι που μπορούμε να το φτάσουμε, δεν είναι στατικό, μά όλοένα αλλάζει στάθμη μαζί με τις κατακτήσεις της επιστήμης, με τα ρεύματα και τις θύελλες που συγκλονίζουν την ανθρωπότητα και που συχνά αλλάζουν ένταση, μά ποτέ κατεύθυνση. Γιατί η ανθρωπότητα όλο και προο-

κληρίγκ η Ελλάδα υιοθέτησε στην οικονομική της ζωή τις αρχές του χιτλερισμού, αρχές έξοντωτικής καταπίεσης της έθνικής εργασίας και κατασπατάλησης του έθνικού πλούτου, προς το σκοπό μονοπωλιακού πλουτισμού των έγωιστικών κερδοσκοπικών ομάδων, που τάζανε τα στενά συμφέροντά τους, πάνω από τα γενικά και διαμοιρασθήκανε με τους χιτλερικούς εκμεταλλευτές των έθνών τους κόπους των εκατομμυρίων Έλλήνων που εργαζότανε στη γη και στα εργοστάσια. Άπειρες τέτοιες ομάδες προηγουμένων φυτωζούσανε την περίοδο εκείνη γύρω από την οικονομική πολιτική της Τετάρτης Αυγούστου. Δεν έχουμε παρά να θυμηθούμε και ένα σωρό πολυώνυμους εκμεταλλευτές, που μετατρέπανε τα ένεργητικά του έλληνογερμανικού κληρίγκ σε ένεργητικά στοιχεία άτομικής περιουσίας.

Το αποτέλεσμα ήτανε να σωρη όλη η οικονομία στο άρμα του Τρίτου Ράιχ και να βρεθεί η χώρα μας άνεφοδίαστη, τόσο από πρώτες ύλες, όσο και από συναλλαγματικό κεφάλαιο κατά την εισοδή της στον πόλεμο.

δεύει σε άνώτερες μορφές πνευματικού και ύλικού πολιτισμού. Και έτσι η λειτουργία της ανοικοδόμησης πρέπει να σημαίνει το άδιάκοπο ανέβασμα πνεύματος και ύλης, την άδιάκοπη εξύψωση της ανθρωπίνης προσωπικότητας, την άδιάκοπη πρόοδο προς την κοινωνική ευημερία.

Όσοσο για μια όρισμένη εποχή και για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα μπορούμε να καθορίσουμε τη στάθμη σ' αυτό το άνώτατο επίπεδο και την άπόσταση που μάς χωρίζει, να την χωρίσουμε σε τμήματα με ένδιάμεσα επίπεδα, με το σκοπό να πετύχουμε έτσι τις περιόδους που μπορεί να συντελεστή ένα κλειστό σχέδιο ανοικοδόμησης. Κάθε επίπεδο θα παριστάνει ένα σταθμό ανασυγκρότησης και μελέτης για τη νέα έξόρμηση προς αύξηση της ευημερίας. Έτσι θα καθορώσουμε να φέρουμε σ' όλους τους κλάδους της ανθρωπίνης δραστηριότητας μελετημένη, προγραμματισμένη προώθηση.

Το σχέδιο κάθε τέτοιας πολύχρονης περιόδου χαράζει τις γενικές γραμμές της εκπολιτιστικής και έθνικοοικονομικής κρατικής προσπάθειας. Δίνει την προοπτική της εξέλιξης για μια άρκετά μεγάλη περίοδο, λ. χ. πεντάχρονη, ενώ μέσα σ' αυτό λεπτομερικά μονόχρονα ή και άκόμη συντομώτερα σχέδια καθορίζουν συγκεκριμένα εκπολιτιστικά, παραγωγικά, βιομηχανικά, γεωργικά και κάθε λογής έργα. Τα σχέδια, γενικά και λεπτομερικά, πρέπει να είναι προσιτά στην κρίση και στην επεξεργασία του λαού, για να μπορεί να προτείνει τροποποιήσεις σε κάθε τομέα εκπαιδευτικό, καλλιτεχνικό, βιομηχανικό, γεωργικό ή γενικά σχετικό με την παραγωγή.

Εκείνο που έχει βασική σημασία είναι το ανοικοδομητικό σχέδιο για κάθε τέτοια περίοδο να μην παρουσιάζει άνωμαλίες. Σε κάθε χρονική στιγμή της περιόδου πρέπει να άσκήται άυστηρός έλεγχος που να ανακαλύπτει κάθε ελάττωμα ή έλλειψη στη σύνταξη ή στην εκτέλεση του σχεδίου με σκοπό να το διορθώσει ή πού να διαπιστώνει, ότι καμιά προσπάθεια δεν ξεπέρασε ή δεν έμεινε πίσω από το σημείο το προκαθορισμένο γι' αυτή τη χρονική στιγμή. Μόνον έτσι πετυχαίνουμε συντονισμό των προσπαθειών με άποτέλεσμα τη μεγαλύτερη δυνατή άπόδοση.

Σάν μέρος του ανοικοδομητικού σχεδίου πρέπει να θεωρήσουμε το χωρονομικό ή οικονομικό σχέδιο, που άφορά μόνο τα ζητήματα τα συνδεμένα με την παραγωγή και με την κατανάλωση, γάρη στο όποιο άποφεύγουμε λ. χ. κάθε διασπάθιση των παραγωγικών δυνάμεων, κάθε κακό άνώμαλης παραγωγής, τις άνεργίες, τις οικονομικές

κρίσεις και εύνοούμε τις τεχνικές τελειοποιήσεις, που είναι χρήσιμες για την αύξηση της παραγωγικότητας. Αποτελεί την έκφραση της συνειδητής θέλησης του λαού, που κατέχει συλλογικά τα μέσα της παραγωγής και καθορίζει τη συνδυασμένη σημασία καθεμιάς κατηγορίας της οικονομίας.

Το χωρονομικό σχέδιο μπορεί πραγματικά να συντελεστή και να πετύχει στην εφαρμογή μόνο στην περίπτωση κοινωνικοποίησης της οικονομίας.

Η χωρονομική αντιμετώπιση των προβλημάτων, δηλαδή η προγραμματισμένη οικονομία, έγινεν αναγκαία από τότε που έγινε συνειδητό ότι η θεωρία του οικονομικού φιλελευθερισμού δεν εξασφαλίζει την πιο μεγάλη απόδοση στην παραγωγή και τις πιο χαμηλές τιμές στους καταναλωτές, αλλά τείνει να προκαλέσει άρρυθμίες, όσο πάει και περισσότερες σπατάλες (συναγωνισμός βιομηχανιών, τάση προς μερικά ή καθολικά μονοπώλια) και να δημιουργήσει έναλλασσόμενες άτακτες εκδηλώσεις δραστηριότητας και μαρασμού.

Για να εξασφαλίσει αυτούς τους δύο σκοπούς, η χωρονομική προσπάθεια πρέπει να μη δουλεύει σ' άλλα συμφέροντα, έξω από τα συμφέροντα του καταναλωτή, τα λαϊκά συμφέροντα. Δεν μπορεί λοιπόν ν' άσκηθῇ παρά μόνον από το κράτος και πρέπει να στηριχθῇ σε σοσιαλιστική κοινωνική οργάνωση.

Η σοσιαλιστική οργάνωση πετυχαίνει τη μεγαλύτερη απόδοση και τις χαμηλότερες τιμές, γιατί συγκεντρώνει τα μέσα της παραγωγής σ' επιχειρήσεις τεράστιες (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, μεταφορών), σε κλίμακα που—για κάθε τόπο— ξεπερνάει τις δυνατότητες της ατομικής οργάνωσης, συνδυασμένες στενά μεταξύ τους και εξοπλισμένες με τα τελειότερα μέσα της τεχνικής. Μέσα στις προσπάθειες αυτές η τεχνική επιστήμη παίζει εξαιρετική σημασία και προάγεται έντατικά χάρη στα προβλήματα που όφειλε κάθε τόσο να λύση.

Η σοσιαλιστική οργάνωση πετυχαίνει την ανώτερη τεχνική παιδεία της παραγωγής, την ανώτερη παραγωγικότητα και την ανώτερη ποιότητα της κατασκευής. Χάρη στην ενιαία διοίκηση εξασφαλίζεται η καλύτερη προσαρμογή της παραγωγής στις τοπικές ανάγκες, χρησιμοποιούνται οι πρωτοβουλίες και οι τοπικοί πόροι.

Το χωρονομικό σχέδιο δεν επιτρέπεται ν' αναφέρεται σε μερικά μόνο τμήματα του οικονομικού μηχανισμού, σε μια ή περισσότερες χωριστές βιομηχανίες ή υπηρεσίες κ. τ. τ.), θεωρούμενα ως αυτόνομα, αλλά όφειλε ν' αποβλέπει στην καλύτερη και πληρέστερη εκμετάλλευση όλων των παραγωγικών πηγών και συνεπώς στην πληρέστερη δυνατή ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών.

Στη σχεδιασμένη λοιπόν οικονομία, οι αποφάσεις και οι ενέργειες είναι συνειδητές και άφορουν το σύνολο της οικονομίας. Ο έλεγχος και η ενιαία διεύθυνση, που αναπτύξαμε παραπάνω, έχει έννοτητα και άσκειται αυστηρότατα. Ο έλεγχος είναι ίσως το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα της σχεδιασμένης οικονομίας και γενικότερα της σχεδιασμένης ανοικοδόμησης. Ο έλεγχος αυτός θα είναι έκεϊνος που θα παρακολουθῇ την εφαρμογή του προγράμματος με συνέπεια τη διόρθωση

των σφαλμάτων και έτσι την αδιάκοπη προσέγγιση στο θεωρητικό άρχικό σχέδιο που αποτελεί φυσικά όριση ή περίπτηση.

Κύριο βοήθημα του έλέγχου είναι ακριβείς στατιστικές με διαγράμματα και πίνακες, που παρέχονται στη δημοσιότητα και δείχνουν τ' αποτελέσματα της εφαρμογής.

Είναι φυσικό, ότι η σχεδιασμένη ανοικοδόμηση γενικά αποκλείει πρωτοβουλίες ατόμων, ενώ αντίθετα επιβάλλει την πειθαρχική συνεργασία όλου του λαού κάτω από μια φωτισμένη δημοκρατική διοίκηση, δηλαδή προϋποθέτει τη σοσιαλιστική οργάνωση.

Μόνο ένα πραγματικά δημοκρατικό σοσιαλιστικό καθεστώς μπορεί να κινητοποιήσει όλες τις άγνες και ζωντανές δυνάμεις του Έθνους, ν' αναπτύξει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τη δραστηριότητά τους, να συστηματοποιήσει τη σύμπραξή τους, να βγάλει από το λήθαργο όλους τους υλικούς πόρους της χώρας και να σχεδιάσει την ανοικοδόμηση προς όφελος όλου του λαού.

Η ατομική πρωτοβουλία αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για την κατάστροψη και εφαρμογή της σχεδιασμένης ανοικοδόμησης. Μόνον όταν το κράτος είναι σε θέση να γίνη ρυθμιστής και καθοδηγητής της πολύμορφης ανθρώπινης δραστηριότητας, μόνον όταν διαθέτη όλα τα μέσα της παραγωγής, μπορεί να πετύχει τη συντονιστική τους ενέργεια πάνω σ' ένα σχέδιο με αποτέλεσμα την καθολική πρόοδο.

Σχέδιο χωρίς την προϋπόθεση της κατάργησης του ατομισμού, τουλάχιστο στις μεγάλες επιχειρήσεις και βιομηχανίες, πάνω σ' ένα πρόγραμμα minimum, αποτελεί καθαρά ουτοπία.

Αυτό πρέπει να καρφωθῇ καλά στο μυαλό όλων εκείνων που προτείνουν κάθε τόσο πολυετή σχέδια, δίχως να λαβαίνουν υπόψη ότι για να πετύχουν τέτοια σχέδια πρέπει να προηγηθῇ συγκεντρωτικός κοινωνισμός. Η έλλειψη αυτής της προϋπόθεσης έγινε ή άφορμή ώστε στο παρελθόν πλουτολογικές προσπάθειες, αν και ήταν προσπάθειες ενός Βενιζέλου, δεν απέδωκαν τ' αποτελέσματα που περιμέναμε. Είναι αναπόφευκτο με την παρεμβολή της ατομικής πρωτοβουλίας να γίνονται μεγάλα λάθη, να δημιουργούνται καταστρεπτικές άρρυθμίες, όπως θα μᾶς δοθῇ άφορμή ν' αποδείξουμε στα παρακάτω, όταν θα μιλήσουμε για την εκτέλεση των παραγωγικών και άλλων τεχνικών έργων στην Ελλάδα.

Ειδικά σε μᾶς είναι απαραίτητη η συγκεντρωτική κοινωνική οργάνωση για την εκβιομηχάνιση του τόπου πάνω σ' ένα πολύχρονο άρμονικό σχέδιο. Ό,τι έγινε ώστωρα στο βιομηχανικό τομέα είναι ανάξιο λόγου και αντιεπιστημονικό. Οι λίγες μας βιομηχανίες στάθηκαν χάρη στη δασμολογική προστασία και το εξευτελιστικό ήμερομίσθιο, δηλαδή με την επιβάρυνση και την εκμετάλλευση του εργάτη ή με τους αποκλεισμούς και τους πολέμους. Οι περισσότερες δεν είναι άλλοιώς βιώσιμες, μερικές ούτε καν χρήσιμες ώστε να δικαιολογούνται οι καταθλιπτικοί προστατευτικοί δασμοί.

Η ατομική πρωτοβουλία είναι άστοργη στη μεταχείριση του ελληνικού πλούτου πρώτων υλών. Τόν

κατασπαταλά, δημιουργεί ελάχιστα και περιορίζεται στις εύκολες λύσεις.

Η καταγγελλόμενη από ξένους και δικούς μας, ή όμολογούμενη από την Κυβέρνηση εγκληματική χρησιμοποίηση από τους βιομηχάνους μας των πιστώσεων και πρώτων υλών της UNRRA, όχι για τις επείγουσες ανάγκες του λαού, αλλά για την παραγωγή προϊόντων πολυτελείας και έφοδιασμό της μύρης άγοράς, μᾶς δημιουργεί μιᾶ προοπτική τί θα σημαίνει ανοικοδόμηση, αν οι ένισχύσεις των συμάτων σε πιστώσεις και σε βιομηχανικά μέσα ή προϊόντα παραγωγής χορηγηθούν προτού κρατικοποιηθούν τουλάχιστον οι μεγάλες επιχειρήσεις και μεγάλες βιομηχανίες.

Είναι επίσης αυτονόητο ότι για να πετύχει η ανοικοδόμηση πρέπει να προηγηθῇ κάθαρση από ήθικά, πνευματικά και υλικά συντρίμια που άφησαν ιδεολογικοί άγωνες ή πραγματικές μαχητικές συγκρούσεις. Κανένας συμβιβασμός σ' αυτό το σημείο δεν είναι άνεκτός. Η χρησιμοποίηση παλαιών υλικών στο καινούργιο οικοδόμημα χωρίς προσεκτική εξέταση της ήθικης ή υλικής αξίας τους και της ικανότητας πιστής αναπροσαρμογής τους, θα αποτελέσει εστίες σαπίλας και θα κλονίση συθέμελα τη στερεότητα του.

Με λίγα λόγια:

Ανοικοδόμηση σημαίνει όλοκληρωση των επιδιώξεων του σοσιαλισμού.

2. ΕΓΓΥΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ Η ΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο της ανοικοδόμησης, την πρώτη θέση κατέχει η παιδεία, κλασσική και τεχνική. Αυτή θα μᾶς δώσει τους ήθικούς, πνευματικούς και τεχνικούς εργάτες για την ανόρθωση του περιλάμπρου αυτού έθνους. Αυτή θα σφυρηλατήσει τις αξίες, που θα αποτελέσουν την ακατάλυτη βάση του νέου κόσμου.

Η τεχνική παιδεία σ' όλες τις κλιμακώσεις θα μεταδώσει ευρύτατα στα λαϊκά στρώματα τις γνώσεις, που είναι απαραίτητες για τη συλλογική προσπάθεια προς την αξιοποίηση του πλούτου της χώρας και την απόκτηση των θείων δώρων του τεχνικού πολιτισμού.

Η τεχνική ανοικοδόμηση που αποτελεί σήμερα τομέα εξαιρετικής σημασίας, προϋποθέτει καλλιέργεια της επιστημονικής έρευνας, ύψωση της τεχνικής μόρφωσης των τεχνιτών και ειδικευμένων εργατών, ώστε να κατέχουν τις γενικές γνώσεις της σύγχρονης τεχνικής και να μπορούν να εργάζονται με τις πιο τελειοποιημένες μηχανές. Η συμμετοχή των εργατικών μαζών στην κριτική και εφαρμογή των σχεδίων που προκαλεί τη σοσιαλιστική αμίλλα και που δημιουργεί πρωτοπορία της εργατικής τάξης, ψυχωμένη, άποφασισμένη να παραγάγει περισσότερα και καλύτερα, να φτάσει σε καινούργια ρεκόρ της παραγωγικότητας, είναι η μεγαλύτερη έγγυση για την επιτυχία των ανοικοδομητικών σχεδίων.

Γι' αυτό η κατώτερη και μέση τεχνική παιδεία, που ελάχιστα άπασχόλησε ως τώρα το έπίσημο Έλληνικό κράτος, πρέπει ν' αποτελέσει αντικείμενο έντατικής προσπάθειας ώστε το ταχύτερο ν' ανεβῇ εκεί

που το απαιτεί ό σημερινός κοινωνικός και τεχνικός πολιτισμός.

Έξ άλλου η ανώτατη τεχνική παιδεία πρέπει να γίνη ίκανή, ώστε, έξον από τη θεραπεία της καθαρᾶς έπιστήμης και τη δημιουργία ανώτατου τεχνικού προσωπικού, να καθοδηγῇ τις επιστημονικές τεχνικές έρευνες, που θα τελειοποιήσουν τη παραγωγή και τα μέσα της παραγωγής και θ' αυξήσουν την άποδοτικότητα. Γενικά, τ' ανώτατα επιστημονικά ιδρύματα όφείλουν να μελετούν όλα τα ζητήματα τᾶ σχετικά με την ανοικοδόμηση με βαθύτητα ριζωμένη την αντίληψη, ότι ανήκουν στην υπηρεσία των αναγκών του λαού.

Στα έπόμενα άφου διατρέξουμε με συντομία τᾶ κύρια κεφάλαια, που άπαρτίζουν την ελληνική τεχνική ανοικοδόμηση, θα εκθέσουμε τις αντιλήψεις μας για την τεχνική παιδεία*) με την έλπίδα πώς προσφέρουμε μιᾶ μικρή συμβολή σε κείνους που θ' αναλάβουν το έπίμοχο πατριωτικό έργο της γενικής ανασυγκρότησης της ελληνικής παιδείας.

3. Ο ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ.

ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΖΗΜΙΕΣ

Η τεχνική αποτελεί το χαρακτηριστικότερο και σοβαρότερο παραστάτη της ανοικοδόμησης. «La technique en periode de reconstruction decide de tout» (Staline, Les questions du leninisme t. II, E.S.I. Paris).

Ο τεχνικός εξοπλισμός ενός τόπου είναι ό πολυτιμότερος και αποφασιστικότερος συντελεστής για την παραγωγή. Οι βιομηχανικές χώρες της Εύρώπης και οι Ένωμένες Πολιτείες της Αμερικής πολλαπλασίασαν την παραγωγή, χάρη στα μηχανικά μέσα που χρησιμοποίησαν, ενώ μεγάλες χώρες με τεράστιο φυσικό πλούτο που μεταχειρίζονται ακόμη τη χειρωνακτική εργασία για μέσο παραγωγής, παραμένουν φτωχές και άπολίτιστες.

Βέβαια το κυριότερο μέσο παραγωγής είναι η εργασία του πληθυσμού. Αλλά για ν' αξιοποιηθῇ ό παράγοντας αυτός, πρέπει η εργασία να άποκτήσει τεχνικό εξοπλισμό συγχρονισμένο και άρτιο. Τότε πολλαπλασιάζεται και καλύτερεύει η άπόδοσή του.

Ο εκμηχανισμός της γεωργίας είναι ένα από τα πιο χτυπητά παραδείγματα. Η προσπάθεια της Σοβιετικής Ένωσης για ένα τεράστιο μοντέρνο τεχνικό εξοπλισμό της γεωργίας είχε κολοσσιαία επιτυχία στην αύξηση της παραγωγής.

Αλλά τεχνικός εξοπλισμός δεν είναι μόνο τᾶ μηχανήματα και οι ενεργειακοί παράγοντες. Σ' αυτόν πρέπει να περιληφθούν και τᾶ τεχνικά έργα που ξεπληροτούν την παραγωγή και τη μαζική μεταφορά των προϊόντων.

Χώρα δίχως συγκοινωνίες είναι καταδικασμένη στο μαρasmus της κλειστής οικονομίας, ενώ χώρα με άναπτυγμένο συγκοινωνιακό δίκτυο—οδικό, σιδηροδρομικό, ναυτιλιακό, ποτάμι—άνετη και φτηνή επικοινωνία με τον έξω κόσμο, μπορεί ν' αυξήσει την παραγωγή της, να τη φέρη σε σημείο, ώστε να έφο-

(*) Μερικές από τις σχέσεις που διατυπώνουμε στα έπόμενα κεφάλαια, μᾶ πολύ λίγες, ευσταθούν και στον πρυτανικό μου λόγο της 13 Νοέμβρη 1943.

διάζη με τὰ βιομηχανικά προϊόντα της άλλες χώρες και νά γίνη, παρὰ τὴν ἐδαφική της στενότητα, τόπος εὐημερίας γιὰ τὸν πληθυσμὸς της.

Με τὰ ζητήματα αὐτὰ ἀσχολήθηκαν οἱ Κυβερνήσεις μας στὸ παρελθόν. Μὰ ὁ τρόπος πὺν τ' ἀντιμετώπισαν, ἡ ἔλλειψη ἀπὸ ἑνα μελετημένο και προγραμματισμένο συντονιστικὸ σχέδιο και ἡ ἀνάθεση τῆς λύσης τῶν μεγάλων προβλημάτων στὴν ἀτομική πρωτοβουλία, στάθηκαν ἀφορμὴ νὰ γίνουν μεγάλα σφάλματα. Τὰ σφάλματα αὐτά, ἂν και τὰ ἐξαφάνισε ἡ καταστροφὴ τῶν ἔργων ἀπὸ τὸν πόλεμο, δὲν πρέπει νὰ τὰ ξεχνᾶμε. Μόνον ἅμα τάχουμε πάντα ὑπόψη μας, ἡ ἀνοικοδόμησι, πὺν σ' ὅλους τοὺς τεχνικούς τομεῖς πρέπει νὰ γίνη ἀπὸ τὴν ἀρχή, θὰ ἀποφύγη τὰ ἴχνη ἑνὸς κακοῦ παρελθόντος. Ὅλα πρέπει νὰ μελετηθοῦν σὰν ἔργα καινούργια, χωρὶς προσήλωσι στὸ προπολεμικὸ τεχνικὸ ἐπίπεδο και με βάση τὸ πνεῦμα τοῦ συντονισμοῦ και τῆς ἐξυπηρέτησι ὅλων τῶν σκοπῶν, χωρονομικῶν και ἐκπολιτιστικῶν.

Ὁ τόπος μας ἀπὸ τὴν ἀποψη τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ βρίσκεται σήμερα σὲ κατὰστασι ὅχι σημαντικά καλύτερη ἀπὸ ἐκείνη πὺν ἀντιμετώπισε ὁ Καποδίστριας.

Ἐχὼ ὑπόψη μου μιὰ μελέτη τῆς ὑπηρεσίας Δημοσίων Ἐργῶν με τὸν τίτλο «Αἱ πολεμικαὶ ζημίαι και τὸ μελλοντικὸν πρόγραμμα τῶν Δημοσίων Ἐργῶν, Ἀθῆναι Ἰούλιος 1944» πὺν συνόδευσε τὴν ἐκθεσι πὺν ἔγινε πέρυσι στὴ Βιοτεχνικὴ Ἐταιρία, καθὼς και τὸ ὑπόμνημα τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου με τὸν τίτλο «Τεχνικὰ Ἐργα και Βιομηχανία διὰ τὴν πρώτην ἀνασυγκρότησιν τῆς χώρας, Νοέμβριος 1944».

Οἱ μελέτες αὐτὲς πὺν ἀξίζουν πολλὴ προσοχή, καθορίζουν δικαιώματα γιὰ ὕλικες ἐπανορθώσεις ἀπὸ τὰ ἐχθρικά φασιστικά κράτη και ὕλικες βυθίσεις ἀπὸ τὰ σύμμαχα ἐνωμένα ἔθνη, δίνουν στοιχεῖα γιὰ τὴν ἀφάνταστη κατερείπωσι τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ τὸν καταχτητή, μιὰ εἰκόνα γιὰ τὴν ἀπαθλίωσι πὺν βρίσκεται ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὕστερα ἀπὸ τὸ φρικτὸ δρᾶμα τοῦ πολέμου και τῶν ἐννέα χρόνων τῆς ντόπιας και ξένης σκλαβιάς. Μὰ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὅτι καθορίζουν τὰ ἔργα πὺν πρέπει νὰ ἐκτελεστοῦν γιὰ νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ τόπος σ' ἑνα ἐπίπεδο σχετικῆς εὐημερίας.

4. ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑ

Οἱ δρόμοι και οἱ σιδηρόδρομοὶ μας θέλουν καινούργια χάραξη με βάση διαφοροετικά στοιχεῖα μέσα σὲ χωροδομικὸ πλαίσιο, τὰ λιμάνια νέα σχέδια με ἄλλη προοπτική γιὰ τὴν κίνησι και τὸν προορισμὸ τους.

Πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας, ὅτι ὁ βαθμὸς τῆς ἀνάπτυξης τῶν συγκοινωνιῶν ἀποτελεῖ τὴν ἐνδειξη γιὰ τὴν παραγωγικὴ ἐκμετάλλευσιν τοῦ τόπου.

Μέσα σ' ὅλες τὶς χώρες τῆς Εὐρώπης, ἡ Ἑλλάδα εἶχε τὸ μικρότερον σιδηροδρομικὸ δίκτυο κατὰ τετραγωνικὸ χιλιόμετρο ἔκτασις, πὺν ὥστόσο περιλάβαινε τὰ πιδ διαφοροετικά ἀνοίγματα γραμμῶν, μεγάλες κλίσεις, καμπύλες με μικρὴ ἀκτίνα, στοιχεῖα καθιερωμένα γιὰ λόγους οἰκονομίας κατὰ τὴν κατασκευὴν του. Οἱ ταχύτητες τῶν ἑλληνικῶν σιδηροδρόμων ἦταν ἀπὸ τὶς μικρότερες ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Γενικά οἱ κύριες συγκοινωνιακὲς ἀρτηρίες πρέπει νὰ μελετηθοῦν με ἰδιαίτερη προσοχή.

Θὰ εἶναι ὀδικές, δηλαδὴ αὐτοκινητόδρομοι, θὰ

εἶναι σιδηροδρομικὲς με διπλὴ γραμμὴ κανονικοῦ πλάτους και πλοῦσια στοιχεῖα χάραξης; Θὰ βαίνουν παράλληλα ἢ θ' ἀλληλοσυμπληρώνονται ἐφόσον πιθανότατα θὰ συνυπάρχουν; Ποιὰ ἡ συσχέτισή τους με τὶς ναυτιλιακὲς ἀρτηρίες; Προπολεμικά, καμιά γραμμὴ ὀδικὴ ἢ σιδηροδρομικὴ, δὲν μπορούσε νὰ χαρακτηριστεῖ σὰν ἀρτηρία ἐξυηρητική μεταφορῶν μεγάλης ταχύτητος.

Τὰ λιμάνια Πειραιᾶ και Θεσσαλονίκης θὰ ἔχουν πολλὴ μεγάλη σημασία γιὰ τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία. Φοβερὸ λάθος ὅμως, ἂν ἐπισκευασθοῦν μόνο και διατηρηθοῦν τὴν ἴδια χάραξη κρηπιδωμάτων, τοὺς ἴδιους ἐλεύθερους παραλιακοὺς χώρους, τὶς ἴδιες ἐγκαταστάσεις ὑποστέγων και γερανῶν, πάνω ἀπ' ὅλα τὸν ἴδιο προορισμὸ. Οἱ ἐπιφυλάξεις αὐτὲς εἶναι ἰδιαίτερα ζωηρές γιὰ τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ. Εἶναι βέβαο ὅτι και ἂν ἀκόμη ἡ Ἑλλάδα δὲν πάρη τὸν καθολικὸ βιομηχανικὸ χαρακτήρα πὺν θέλωμε και προοιονίζομε, στὸν Πειραιᾶ και τὸν γειτονικὸ Ἀη Γιώργη θὰ συγκεντρωθοῦν βιομηχανίες βαριές και μεγάλες, πὺν θὰ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ παραθαλάσσιους χώρους σὲ ἱκανὴ ἔκτασι, ἀπὸ σιδηροδρομικὲς και ὀδικὲς ἐγκαταστάσεις πὺν προϋποθέτουν μεγάλη ἀνεσι τῆς λιμενικῆς ζώνης. Τέτοια ἀνεσι σήμερα δὲν ὑπάρχει. Τὸ σχέδιο Cagli, πὺν βασίστηκε σὲ μικρόφυγες ἀντιλήψεις τῶν ἀρμοδίων, δὲν ἔλυσε τὸ οὐσιαστικὸ ζήτημα τῶν χώρων.

Εἶναι ἀπαραίτητο ν' ἀποχτήσουμε βιομηχανικὴ και ἐμπορικὴ ζώνη ἢ καλύτερα βιομηχανικὸ και ἐμπορικὸ λιμάνι. Μόνον με τὴ λιμενοποίηση τοῦ Νέου Φαλήρου και τὴν ἐνωσι ὅλων τῶν ὁρμων, ἀπὸ τὸ Τροκαντερὸ τοῦ Παλαιοῦ Φαλήρου ὡς τὸ Πέραμα, σ' ἐνιαὶο συγκρότημα, πὺν θ' ἀποτελῇ τὸ μεγάλον λιμάνι τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, πλουτισμένο με σύγχρονον τεχνικὸ ἐξοπλισμὸ—ὑπόστεγα, γερανούς, δεξαμενὲς πλωτῆς και κτιστῆς, πρώτα ἀπ' ὅλα δὲ συγκοινωνίες—ἐξυηρητικὸ τῶν μεγάλων ναυτιλιακῶν μεταφορῶν, τοῦ ἐμπορίου, τῆς βαριάς βιομηχανίας, δηλαδὴ χαλβουργίας και ναυπηγικῆς, τῆς ἐλαφρότερης βιομηχανίας κ.τ.λ. κ.τ.λ., ἀνταποκρινόμεστε στὸ χωρονομικὸ αἴτημα. Τέτοιες περίπου προτάσεις ἔγιναν ἀπὸ καιρό, διατυπώθηκαν σὲ σχέδια, μὰ στάθηκε ἀδύνατο νὰ ἐγκριθοῦν, γιὰ τὴν βοήθησιν τὴν ἀντίδρασι τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων, ἐμπόρων και βιομηχανῶν, πὺν κανονίζουν τὶς ἀποφάσεις τοῦ συμβουλίου τοῦ ΟΛΠ και τοῦ συμβουλίου Δημοσίων Ἐργῶν. Ἐτσι ὁ σπουδαιότερος παράγοντας τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας δὲν μπορεῖ νὰ βοῇ τὴν πρόπουσα ἀνάπτυξη ἐξ αἰτίας τῆς ἀτομιστικῆς μας οργάνωσις.

Οἱ καταστραμμένες πόλεις και τὰ χωριά μας ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ καινούργια διαμόρφωσι. Ἀλίμονο ἂν (ὅπως ἔγινε με τὴν Κόρινθο μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς ἀπὸ τὸ σεισμὸ) ἀκολουθήσουμε στὴ χάραξη τῶν ρυμοτομικῶν σχεδίων τὶς ἐπιταγὲς τῶν μικροσυμφερόντων τῶν ἰδιοκτητῶν. Τὰ λαϊκά σπίτια πρέπει νὰ μελετηθοῦν, ὥστε σύμφωνα με τὸ χαρακτηρισμὸ κάθε περιοχῆς—γεωργικῆς, βιομηχανικῆς κ. τ. λ.—ν' ἀποχτήσουν τὴν κατάλληλη διαρρύθμιση και τὴν ἀρμόζουσα ἀρχιτεκτονικὴ γιὰ νὰ ἐξυηρητοῦν ὅσο τὸ δυνατό πιδ πολιτισμένα π ρ ο η γ μ ε ν ε ς ἀ ν ά γ κ ε ς τοῦ λαοῦ. Βέβαο δὲν ἀποτελεῖ παράδειγμα πρὸς μίμησι ὁ τρόπος πὺν ἔγινε ἡ προσφυγικὴ ἀποκατάστασι. Οἱ προσφυγικοὶ συνοικισμοὶ και τὰ προσφυγικά σπίτια δὲν τιμοῦν οὔτε ἐκείνους πὺν τὰ ἐμε-

λέτησαν, οὔτε ἐκείνους πὺν τὰ ἐκτέλεσαν. Ἡ κατάργησι τῆς τρώγλης και ἡ δημιουργία πολιτισμένης λαϊκῆς κατοικίας ἀποτελεῖ ἑνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα θέματα τῆς τεχνικῆς ἀνοικοδόμησις. Τὰ στενόχωρα, κάθυγρα, ἀκάθαρτα σπίτια, χωρὶς ἀέρα και ἥλιο, χωρὶς ἀποχωρητήρια και στοιχειώδεις ὕγιεινὲς ἐγκαταστάσεις, ἀποτελοῦν δείγμα μεσαιωνικῆς κοινωνικῆς ἀντίληψης. Ἐχουμε στατιστικὲς ἀπὸ τὶς μεγάλες πόλεις τῆς Εὐρώπης πὺν δείχνουν πόσο τεράστια εἶναι ἡ διαφορὰ σὲ θνησιμότητα στὶς ἀνθυγιεινὲς παλιὲς συνοικίες και στὶς νέες, πὺν ἐκτελέστηκαν σύμφωνα με ἀνθρωπιστικὰ μελετημένα σχέδια (βλ. Ἡ λαϊκὴ κατοικία Ι. Βασιλείου 1944, σελ. 26). Ὑποδειγματικὴ εἶναι ἡ ἐργασία πὺν ἔγινε ὕστερα ἀπὸ τὸν τελευταῖο πόλεμο σ' αὐτὸν τὸν τομεᾶ τῆς τεχνικῆς δραστηριότητος στὶς περισσότερες πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἡ παλιὰ πρωτεύουσα τῆς καταστραμμένης και διαλυμένης Αὐστρίας, ἡ Βιέννη, χάρη στὸ σοσιαλιστὴ τῆς δῆμαρχο, πὺν ἐπέβαλε μεγάλες φορολογίες στοὺς πλουσίους (ὑπολογίζεται ὅτι 86 σπίτια τῆς πιδ πλούσιας κατηγορίας πληρωσαν φόρους, ὅσο ὅλες μαζὶ οἱ 350.000 κατοικίες τῶν ἐργατικῶν τάξεων) ἀπόχτησε θαυμαστὰ συγκροτήματα και πολλὲς συνοικίες λαϊκῶν πολυκατοικιῶν.

5. ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Παράλληλα και με ἀπόλυτο συντονισμὸ, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἔργα γιὰ τὴν ἐπανάρθωσι τῶν τεραστίων καταστροφῶν πὺν προκάλεσε ὁ καταχτητής, πρέπει νὰ γίνουν και ἄλλα ἔργα, καινούργια ἢ γιὰ συμπλήρωσι ἐκείνων πὺν ὑπάρχουν.

Ἡ Ἑλληνικὴ ὕπαιθρος ἔχει ἰδιαίτερη ἀνάγκη ἀπὸ τὴν τεχνικὴ πρόνοια. Χωρὶς αὐτὴ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ περιμένουμε μεγάλη βελτίωσι στὶς γεωργικὲς μας συνθήκες.

Εἶναι περιττὸ ν' ἀναφέρουμε περιπτώσεις, ὅπου ἡ παραγωγή λιγοστεύει ἢ καταστρέφεται ἀπὸ τοπικὲς ἢ γενικότερες πλημύρες. Εἶναι γνωστὸ ἐπίσης, ὅτι ἡ παραγωγή μπορεῖ νὰ τετραπλασιαστεῖ με τὴν ὀρδευσι τῶν ἐκτάσεων πὺν κατορθώνεται με τὴν ἐκτέλεσι κατὰλληλων ὕδραυλικῶν ἔργων. Ἡ μεταβολὴ τῶν ἐδαφῶν μας ἀπὸ ξερικά πὺν εἶναι τὰ περισσότερα σὲ ποιστικά θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα πολλαπλασιασμὸ τῆς παραγωγῆς μας. Σήμερα ἡ ἀναλογία τῶν ὀρδευομένων ἐκτάσεων μόλις φτάνει τὸ 1/10 τοῦ καλλιεργουμένου ἐδάφους. Καὶ ὅμως τὸ νερὸ ὑπάρχει ἀφθονο και σπίζει ἄλλες ἐκτάσεις. Ἐτσι ἄλλα ἐδάφη ἀχρηστεύονται ἀπὸ τὰ ὑπερβολικά νερά πὺν τὰ κατακλύζουν, ἂν και εἶναι τὰ πλουσιότερα τῆς χώρας. Αὐτὰ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ἀποστράγγισι και ἡ βελτίωσι αὐτὴ θὰ δημιουργήσι νέαν αὔξησι τῆς παραγωγῆς.

Ἐνα παράδειγμα: Ἡ ρύθμιση τοῦ Ἀχελώου στὴν Αἰτωλοακαρνανία (σύμφωνα με τὴ μελέτη γιὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ὕδατοπτώσεων του) θὰ ἔχη γιὰ ἀποτέλεσμα νὰ μείνουν ἐλεύθερα ἀπὸ τὸ ὑψόμετρο 60, ὅλα τὰ νερά πὺν θὰ ὀρδεύουν 220.000 στρέμματα στὴν περιοχή τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελώου, 190.000 τοῦ Ἀργινοῦ, 190.000 τοῦ Μεσολογγίου και 50.000 τοῦ Λεσίνι. Σύγχρονα θ' ἀπαλλαχτοῦν ἀπὸ τὰ νερά και ὅλες οἱ πλημμυριζόμενες ἐκτάσεις: 100.000 στρέμματα στὸ Ἀργίνο, 30.000 στὸ Ξηρόμερο, 150.000 στὴν Παραχελωτίδα και 100.000 στὴν Οἰνιάδα.

Τὰ Ὑπουργεῖα Γεωργίας και Δημοσίων Ἐργῶν ἔχουν ἐκπονήσει πολλὲς μελέτες γιὰ νὰ λύσουν τὸ ὀρδευτικὸ ζήτημα σὲ διάφορες γεωργικὲς περιοχές τοῦ κράτους. Τὸ συμπέρασμα πὺν βγαίνει ἀπ' ὅλες αὐτὲς τὶς μελέτες εἶναι πὺς ὑπάρχει ἡ δυνατότητα νὰ ὀρδευθοῦν ὅλες ἡ σχεδὸν ὅλες οἱ καλλιεργούμενες ἐκτάσεις τοῦ τόπου και νὰ πολλαπλασιαστεῖ τὸ γεωργικὸ του εἰσόδημα.

Γενικά ἡ ρύθμιση τῆς κυκλοφορίας τῶν ρευμάτων, ὥστε ν' ἀποφεύγονται οἱ ζημιὲς ἀπὸ πλημμύρες, ἀπὸ διαβρώσεις, ἀπὸ δημιουργία τεμάτων, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζεται νερὸ γιὰ πότισμα στὸν καιρὸ τῆς ξηρασίας, νὰ ἀποθηκεύεται ἐνέργεια, νὰ ἐξυγιαίνονται εὐρεῖες περιοχές, ἀποτελεῖ ἔργο ἐξαιρετικὰ σοβαρὸ γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Χορηάζομαστε ὀλόκληρο στρατὸ ἀπὸ τεχνικοὺς ἐπιστήμονες, μηχανικούς, γεωπόνους, δασολόγους, ἐδαφολόγους, συνεργαζόμενους στενά πάνω σ' ἑνα πρόγραμμα σαφῶς προκαθορισμένο, με σκοπὸ τὴ βελτίωσι τῶν γεωργικῶν συνθηκῶν, ὥσπου νὰ ἐξαντλήσουμε τὶς καλλιεργητικὲς δυνατότητες τοῦ τόπου.

Βέβαο στὸ πεδίο αὐτὸ ἔχει γίνε πολλὴ ἐργασία. Μὰ ὅχι συστηματικὴ. Ἐγιναν πολλὰ ὕδραυλικά ἔργα ἰδίως μεγάλα, μὰ ἐκτελέστηκαν συμπτωματικά χωρὶς προκαθορισμένο λεπτομερετικὸ χωρονομικὸ σχέδιο.

Ἡ ἀνάθεση τῶν μεγάλων παραγωγικῶν ἔργων σὲ ξένες ἐταιρίες, γιὰ τὰ ὅποια ἐδαπανήθηκαν πολλές δεκάδες ἑκατομμύρια χρυσὲς λίρες, μέσα σὲ δέκα χρόνια, κράτησε τοὺς ἑλλήνες τεχνικοὺς μακριὰ ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσι τῶν ἔργων αὐτῶν και δὲν συνετέλεσε καθόλου στὴν προαγωγή τῆς Ἑλληνικῆς τεχνικῆς ἐπιστήμης.

Σήμερα οἱ διάχυτες σοσιαλιστικὲς ἀντιλήψεις καθιστοῦν ἀπαραίτητη τὴ μεταρρύθμιση. Βασικὴ τῆς γραμμῆς θὰ εἶναι ἡ δημιουργία μιᾶς κεντρικῆς οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς πὺν θὰ ἐπεξεργάζεται και θὰ παρακολουθεῖ τὴν ἐκτέλεσι τέτοιων χωρονομικῶν σχεδίων. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι τὰ λάθη τοῦ παρελθόντος ὀφείλονται προπάντων στὴν ἀτέλεια τοῦ διοικητικοῦ μας συστήματος, ἀπὸ τὸ ὅποιο λείπει κάθε συντονισμὸς σκέψεων και ἐνεργειῶν. Ἐτσι προβλήματα πολὺπλοκα, πὺν ἀσκοῦν κολοσσιαία ἐπίδρασι στὴ δημοσία και στὴν ἐθνικὴ μας οἰκονομία, ἐλύθηκαν μονόπλευρα ἢ ἀπὸ τοὺς τεχνικοὺς τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίων Ἐργῶν, ἢ ἀπὸ τοὺς γεωργικοὺς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ἢ ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, χωρὶς καμιά συνεργασία, ἐνῶ ἀντίθετα θὰ ἔπρεπε ἡ συνισταμένη τῶν προσπαθειῶν ὅλων αὐτῶν και ἄλλων ἀρμοδίων νὰ δίνη τὴ λύσι.

Στὰ μεγάλα ὕδραυλικά ἔργα δὲν ὑπῆρξε συντονισμὸς τῶν γεωργικῶν σκοπῶν και τῆς ὕδραυλικῆς τῶν ἐκμετάλλευσιν. Στὰ ἀποξηραντικά ἔργα τῆς Μακεδονίας, Δυτικῆς και Ἀνατολικῆς, ὁ ὀρδευτικὸς σκοπὸς μῆκε σὲ δεύτερη μοῖρα, ἐξὸν ἀπὸ τὴν περιοχή τοῦ Στρυμόνα, ὅπου ἔγιναν ἔργα παροχέτευσις σὲ 120.000 στρέμματα. Παραμελήθηκε ἡ γεωργικὴ ἀξιοποίηση τῶν ἀποκαλυπτόμενων ὀλμοῶν ἐδαφῶν, πὺν μόνο στὴν περιοχή τοῦ δέλτα τοῦ Ἀεῖο φτάνουν τὶς 100.000 στρέμματα. Παραλείψιν τῶν ὀρδευτικῶν σκοπῶν ἔγιναν και στὰ ἔργα τῆς Θεσσαλίας. Οἱ λίμνες Νεζεροῦ και Ξυνιάδας ἀποξηράνθηκαν,

ενώ μπορούσαν ν' αποτελέσουν μεγάλες υδατοπτώσεις του τόπου.

Κάποτε είχε θεωρηθῇ ὅτι τὸ Ἀνώτατο Οἰκονομικὸ Συμβούλιο θ' αποτελοῦσε τὸ ὄργανο γιὰ τὸ συντονισμό καὶ γιὰ τὶς οἰκονομικὰς μελέτες τέτοιων ἔργων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν ἱκανοποίησε τὶς ἐλπίδες πού στή-ρίχτηκαν στὴν ὑδροσή του. (Βλ. Ν. Κιτσίκη: «Τὸ ἀνώτατον οἰκονομικὸν συμβούλιον», «Τεχνικὰ Χρο-νικά», 1932, σελ. 4 καὶ «Οἰκονομικὴ ἔρευνα τῶν με-γάλων τεχνικῶν ζητημάτων», Ἀθῆναι 1933).

Μὲ τὰ ὑδραυλικά ἔργα, πού εἶπαμε παραπάνω, πρέπει νὰ ἐπιδιώξουμε τὴν αὐστηρὴ καὶ ἐντατικὴ ἐξυγιάνση τοῦ φτωχοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, ὥστε νὰ μᾶς δώσῃ τὸ μέγιστο τῆς ρώμης του γιὰ τὴ διατροφή τοῦ πληθυσμοῦ μας.

Σ' αὐτὸ θὰ συμβάλῃ ἐξαιρετικὰ ἀφθονὴ καὶ φτη-νὴ ἐνέργεια, πού θὰ κινήσῃ τὰ μηχανικὰ μέσα τῆς καλλιέργειας.

6. ΥΔΡΟΔΥΝΑΜΙΚΑ ΕΡΓΑ

Ἄλλα ὑδραυλικά ἔργα, πού πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἐξυπηρετοῦν καὶ τοὺς ἄλλους σκοποὺς πού ἀναφέραμε, ἔχουν κύριο προορισμὸ τὴν παραγωγὴ ἐνέργειας. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ Ἑλλάδα δὲν ἔχει λιθάνθρακες, διαθέτει ὅμως λιγνίτη καὶ αὐτὸν ὄχι πάντοτε σὲ ἐξαι-ρετικὴ ποιότητα. Ἀντίθετα ἡ ἐκμετάλλευση τῶν ὑδα-τοπτώσεων μπορεῖ νὰ καλύψῃ ὅλες τὶς ἀνάγκες τῆς σὲ ἐνέργεια.

Στὸ θέμα αὐτὸ τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν ὑδατοπτώ-σεων ἔχουν γίνῃ ἀρκετὲς προμελέτες καὶ ἔχουν πάρει κάποια μορφή οἱ σκέψεις τῶν τεχνικῶν μας. Εἶναι βέβαιο πὼς ἀπὸ τὶς ὑδατοπτώσεις πού διέθετε ἡ προ-πολεμικὴ Ἑλλάδα, δηλ. ἀπὸ τὸν Ἀλιάκμονα, τὸν Βόδα καὶ τὸν Τριπόταμο τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τὸν Ἀχελῷο τῆς Στερεᾶς, ἀπὸ τὸν Λάδωνα, τὸν Βου-ραϊκό, τὸν Κράθη τῆς Πελοποννήσου μποροῦμε ν' ἀποχτήσουμε τέσσερα ἕως πέντε δισεκατομμύρια ὠρι-αῖα κιλοβάτ τὸ χρόνο. Ἡ ἐνέργεια αὐτή, ὅπου δὲν περιλαμβάνονται τὰ 3 δισεκατομμύρια ΩΧΒ ἀπὸ τὶς λίμνες Λεοαρτείας, εἶναι ἱκανὴ νὰ μεταβάλῃ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδας καὶ νὰ βελτιώσῃ σημαντικὰ τὴ βιωτικὴ στάθμην τῶν κατοίκων τῆς.

Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι σήμερον παράγονται μό-νον 60 ἑκατομμύρια ὠριαῖα κιλοβάτ ἀπὸ ὑδατοπτώ-σεις καὶ ὅτι ἡ ὀλικὴ κατανάλωση ἐνέργειας κάθε εἵδους φτάνει μόνο τὰ 800 ἑκατομμύρια ΩΧΒ.

Χαρακτηριστικὸ τοῦ σημερινοῦ τεχνικοῦ πολιτι-σμοῦ εἶναι ἡ χρησιμοποίησις τῆς ἐνέργειας χωρὶς φειδώ. Ἐτσι προκύπτει ἡ μεγάλη σημασία τῆς ἐνε-ργειακῆς οἰκονομίας καὶ ἰδιαίτερα τῆς ηλεκτρικῆς ἐνεργειακῆς οἰκονομίας.

Ἀς σημειώσουμε ὅτι ἡ παραγωγικὴ πολιτικὴ κάθε κράτους στὴν ἐποχὴ μας, ἀκόμη καὶ τῶν πλου-σιωτέρων σὲ κάρβουνο καὶ σὲ πετρέλαιο, ἀποβλέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐνέργειας τῶν ὑδα-τοπτώσεων, γιὰ τὴ ὑδροδυναμικὴ παραγωγὴ ἡλεκ-τρικοῦ ρεύματος μετὰ τὴν ἀπόσβεση τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων, πού γίνεται στὰ πρῶτα χρόνια, παύει ὕστερα νὰ ἔχῃ ὑπολογίσιμο κόστος. Ἰδιαίτερη ὁμῶς θέση παίρνει ἡ προσπάθεια τῆς Σοβιετικῆς Ἐνω-σης, ὅπου ἡ γενικὴ ἡλεκτροκίνηση τῆς παραγωγῆς μὲ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ὑδατοπτώσεων θεωρήθηκε σὰν βασικὴ προϋπόθεση τῆς ἀνοικοδόμησης. Τὸ φράγμα τοῦ Δνειπέρου, πού πραγματοποιεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς με-

γαλύτερες ὑδροδυναμικὰς ἐκμεταλλεύσεις τοῦ κόσμου, ὑπῆρξε ἔργο ὅλου τοῦ λαοῦ καὶ ἔμεινε θρυλικὸ σύμ-βολο μιᾶς ρωμαλέας ἀνάτασης τοῦ Ρωσικοῦ ἔθνους.

Ἡ μελέτη τοῦ θέματος πρέπει νὰ ἀντικρύξῃ—ἔστω μὲ τὰ σημερινὰ ἀτελῆ στοιχεῖα—τὸ ἑλληνικὸ ὑδροηλεκτρικὸ πρόβλημα στὸ σύνολό του καὶ σὲ συν-δυασμὸ μὲ τὴν κατανάλωση, χωρὶς κανένα ἐπηρεα-σμὸ ἀπὸ συμφέροντα ἐπιχειρηματιῶν. Ἡ εἰδηση ὅτι ὁ ἀμερικανικὸς ὁμιλος Cooper, πού μελέτησε τὶς πτώσεις τοῦ Ἀχελῷου, ἐμφανίστηκε καὶ πάλι, μὲ ἀ-ξίωση ἐφαρμογῆς τῆς σύμβασής του μὲ τὴν Κυβέρ-νηση Μεταξᾶ, μᾶς κάνει θλιβερὴ κατάπληξη. Θ ἂ εἶναι φοβερό, χαρακτηριστικὸ φαι-νομενικῆς νοοτροπίας, ἡ δημιουρ-γία κεφαλαιοκρατικῶν προνομια-κῶν ἐκμεταλλεύσεων τοῦ κυριώτε-ρου μέσου παραγωγῆς, ὅπως ἡ ἐ-νέργεια.

Ἡ ἐκμετάλλευση τῶν ὑδραυλικῶν πηγῶν γίνεται καλύτερα, ἂν οἱ πηγὲς αὐτὲς ἐνταχθοῦν μέσα σ' ἓνα ἐθνικὸ ἡλεκτρικὸ δίκτυο μὲ ὑψηλὴ τάση, πού νὰ ἐπι-τρέπῃ τὴ μεταφορὰ ἐνέργειας ἀπὸ τὸν ἓνα σταθμὸ παραγωγῆς στὸν ἄλλο. Ἐτσι ἀλληλοσυμπληρώνονται οἱ ἱκανότητες στιγμιαίας παραγωγῆς τῶν διαφόρων σταθμῶν—καλύπτονται οἱ αἰχμὲς—περιορίζεται στὸ ἐλάχιστο ἡ ἀπαιτούμενη ἐπικουρικὴ ἐνέργεια (θερ-μοηλεκτρικὴ) καὶ τὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα κατασκευά-ζονται φθηνότερα, γιὰ τὴν δὲ χρειάζεται τὸ καθένα νὰ γίνῃ τέλεια αὐτόνομο. Ἡ ἐνταξίς αὐτὴ γίνεται ἀνα-πόφευκτη στὴν Ἑλλάδα, ὅπου, ἂν προσπαθοῦσαμε νὰ ἐκμεταλλευθοῦμε ἀνεξάρτητο τὸ κάθε ὑδάτινο ρεῦμα (ὅλα σχεδὸν εἶναι χειμάρροι), θὰ φτάναμε σὲ οἰκονομικὸ ἀδιέξοδο, καὶ σὲ ἀπώλεια σημαντικοῦ ποσοῦ ἐνέργειας.

Ἀπὸ τὸ ἐθνικὸ ὑπεραστικὸ δίκτυο, πού θὰ συγ-κεντρώνῃ ὅλη τὴν ἐνέργεια, θὰ γίνεται ἡ κατανομή σ' ὅλη τὴ χώρα γιὰ τὴν ἡλεκτροκίνηση τῶν συγκοι-νωνιῶν, τὴ σύσταση μεταλλουργικῶν βιομηχανιῶν στὶς μεταλλευτικὰς περιοχάς, γιὰ τὴν ἡλεκτροκίνηση τῆς βιομηχανικῆς καὶ γεωργικῆς παραγωγῆς ὅλης τῆς χώρας καὶ γιὰ τὶς ἐκπολιτιστικὰς ἀνάγκες τοῦ πλη-θυσμοῦ.

Τὰ δύο κυριότερα ποτάμια, Ἀχελῷος καὶ Ἀλιάκ-μων, ἀπαιτοῦν μεγάλα ὕψη φραγμάτων καὶ ἔτσι δη-μιουργοῦνται τεχνητὲς ἐναποθηκεύσεις, πού δίνουν σχεδὸν πλήρη αὐτονομία ἐκμετάλλευσης στοὺς κυριό-τερους ὑδροηλεκτρικοὺς σταθμούς. Ὅλα τὰ ἄλλα ρέοντα ὕδατα θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθοῦν χωρὶς νὰ δημιουργοῦν δαπανηρὰς τεχνητὲς ἐναποθηκεύσεις.

7. Η ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Ὑποστηρίζουμε μὲ ἀκλόνητη πίστη πὼς ἡ ἐκβιο-μηχανίση τῆς χώρας μας πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς ὅλων ἐκείνων, πού θὰ διευθύνουν καὶ θὰ κανονί-σουν τὶς τύχες τοῦ ἔθνους μας.

Πρέπει μὲ κάθε θυσία καὶ μὲ ὁποιαδήποτε ἀρχι-κὴ δαπάνη νὰ βγάλουμε ἀπὸ τὸ λήθαργο τὴ δύναμην τῶν ὑδατοπτώσεων καὶ νὰ τὴν καταστήσουμε ἱκανὴ νὰ μετουσιώσῃ σὲ βιομηχανικὰ προϊόντα τὶς πρώτες μας ὕλες, πού δὲ λείπουν ἀπ' τὸν τόπο.

Ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἀξιόλογο ὀρυκτὸ πλοῦτο, ἔχει μεταλλεύματα πού διακρίνονται γιὰ τὴν ποικιλία τους καὶ τὴν ποιότητά τους. Ἐχουμε μεταλλεύματα σιδή-ρου, μαγγανίου, νικελίου, μολύβδου, ψευδαργύρου,

θείου, μολυβδαινίτου, ἀντιμονίου, χαλκοῦ. Ἐχουμε λευκόλιθο, χρωμίτη, βωξίτη, σιδηροπυρίτη, βαριτίνη κλπ. κλπ. Ὅλα τὰ μεταλλεύματα αὐτὰ μποροῦν καὶ πρέπει νὰ ὑποστοῦν στὴν Ἑλλάδα τὴ μεταλλουργικὴ τους ἐπεξεργασία.

Οἱ πρωτόγονες συνθήκες τῆς ἐκμετάλλευσης, ἀπὸ ἐμπειροτέχνες καὶ ἐπιχειρηματίες, τοῦ πολύτιμου ὀρυ-κτοῦ πλοῦτου τῆς χώρας πού δὲν χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴ δημιουργία βαρεῖας βιομηχανίας, ἀλλὰ ἐξάγεται σ' ἐξευτελιστικὰς τιμὰς στὸ ἐξωτερικόν, πρέπει νὰ στα-ματήσουν καὶ νὰ πάρουν τὴ θέσιν τους ἄλλες πού θ' ἀποτελέσουν τὴ βάση τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῆς γεωργίας καὶ τῆς γενικῆς ἐκβιομηχανίσης τῆς παρα-γωγῆς.

Ἰδιαίτερη σημασία θὰ εἶχε γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀνάπτυξη τῆς λιγνιτοπαραγωγῆς μας. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς λιγνίτες μας εἶναι καλοὶ σὲ θερμικὸ δυνάμικόν καὶ τὰ ἀποθέματα, πού φτάνουν σὲ πολλὰ δισεκατομ-μύρια τόννους, συναντῶνται κατὰ μεγάλα στρώματα. Ὅμως ἡ ἑλληνικὴ λιγνιτοπαραγωγή μόλις φτάνει τοὺς 100.000 τόννους τὸ χρόνο, ἐνῶ εἰσάγουμε 1.000.000 τόννους λιθάνθρακες καὶ πάνω ἀπὸ 350.000 τόννους ὑγρὰ καύσιμα. Ὁ λόγος εἶναι ἡ κακὴ ὁργάνωση καὶ ὁ ἀτελής ἐξοπλισμὸς τῶν λιγνι-τορυχείων, πού ἔχουν γιὰ ἀποτέλεσμα τὴν ἀδυναμία νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν τακτικὴ τροφοδότηση τῶν ἐπι-χειρήσεων πού καταναλίσκουν κάρβουνο. Ἐτσι οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτὲς δὲν τολμοῦν ν' ἀλλάξουν τὶς ἐγ-καταστάσεις τους, ὥστε νὰ καίουν λιγνίτη.

Ὡστόσο ἡ ἑλληνικὴ λιγνιτοπαραγωγή μπορεῖ νὰ καλύψῃ πολλὰς ἀπὸ τὶς ἀνάγκες τῆς Ἑλλάδας σὲ καύ-σιμα, εἴτε μὲ αὐτούσια κατανάλωση, εἴτε ὕστερα ἀπὸ ἐξευγενισμό καὶ πλινθοποίηση, νὰ ἐξασφαλίσῃ μεταλλουργικὸν κῶκ γιὰ τὴ μελλοντικὴ χαλυβουργία καὶ ἔτσι νὰ τὴν καταστήσῃ ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὸ ἐξω-τερικόν (πρόταση Kegel).

Ἀλλὰ τὴν ἐκβιομηχανίση τῆς Ἑλλάδας ἐξασφα-λίζει ὁ κύριος ἐνεργειακὸς παράγοντας, οἱ ὑδατο-πτώσεις.

Ναυπηγεία καὶ ἐργοστάσια κατασκευῆς μηχανῶν πρέπει νὰ ἰδρυθοῦν, βιομηχανίες μηχανολογικὰς καὶ ἄλλες ἐλαφρότερες μὲ πρώτη ὕλη τὰ μέταλλα αὐτά, ἢ ἄλλες πρώτες ὕλες, πρέπει νὰ ἐγκατασταθοῦν, ὄχι μόνο γιὰ ἐσωτερικὴ κατανάλωση, ἀλλὰ γενικότερα γιὰ ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν ὁλόκληρης τῆς Ἀνα-τολικῆς Μεσογείου. Ὁφείλουμε νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι μεταφορικὰ μέσα, μηχανές καὶ εργαλεῖα θὰ κατασκευάζονται ἐδῶ, τὸ ὕλικόν γιὰ τὶς κατασκευὰς—γερανούς, γέφυρες, κτίρια, σιδηρόδρομους—θὰ παράγεται ἐδῶ, ὁ γεωργικὸς τεχνικὸς ἐξοπλισμὸς θὰ συντελεῖται καὶ αὐτὸς ἐδῶ. Μόνο ἔτσι θὰ ἔχουμε πα-ραγωγὴ φτηνὴ, πού θὰ μπορέσῃ νὰ σταθῇ χωρὶς νὰ χρειάζεται δασμολογικὴ προστασία, δηλαδὴ χωρὶς νὰ βασίζεται σὲ φορολογικὴ ἐπιβάρυνση τοῦ πληθυ-σμοῦ καὶ σὲ ἐξευτελιστικὸν ἡμερομίσθιο. Ἀλλὰ γιὰ μιὰ τέτοια βιομηχανία αὐτάρκη σὲ πρώτες ὕλες καὶ μηχανήματα βασικὴ προϋπόθεση εἶναι ἡ ἀφθονία καὶ φτηνὴ ἐνέργεια. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἀντιμετω-πίσουμε τὶς δαπάνες πού θ' ἀπαιτήσῃ ἡ ἀρχικὴ ἐγ-κατάσταση γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ὑδατοπτώ-σεων, ὁσοδήποτε μεγάλες καὶ ἂν εἶναι, καὶ νὰ ζητή-σουμε τὰ δικαιώματα πού μᾶς ἐδημιούργησαν οἱ περίλαμπροι ἀπελευθερωτικοὶ ἀγῶνες μας νὰ ἱκανο-ποιηθοῦν, ὄχι μόνο μὲ τὶς δίκαιες ἐθνικὰς διεκδική-

σεις, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ δημιουργία τῶν δυνατότητων ἐκείνων πού θὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εὐημερία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ διαθέσουμε τὴ δραστηριότητά μας καὶ τὶς πνευματικὰς ἱκανότητες τῆς φυλῆς μας γιὰ τὴ μετουσίωση καὶ ἀνάπτυξη τοῦ φυσικοῦ πλού-του μας. Πρέπει νὰ μᾶς δοθοῦν ὁ-μως σὲ ἱκανὴ ἐπάρκεια καὶ ἐλευ-θερία ἀπὸ βάρη ἀποσβέσεων τὰ πρῶτα ὑλικά μέσα, οἱ πρῶτες ὕλες, τὰ μηχανήματα, ἴσως καὶ τὰ πρῶ-τα εἰδικὰ τεχνικὰ στελέχη. Οἱ σύμ-μαχοι πρέπει νὰ μᾶς βοηθήσουν στὴν ἀνοικοδόμησιν, ἀλλὰ ὄχι μὲ κατὰ θλιπτικὸν δανεισμόν. Ἐμεῖς πάλι πρέπει νὰ ἐργασθῶμε μὲ φανατισμὸ καὶ πει-θαρχία πάνω σ' ἓνα προγραμματικὸ σχέδιον πού θὰ εἶναι μέρος μόνον τοῦ συνολικοῦ σχεδίου τῆς ἀνοικο-δόμησης. Ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἐννοεῖται, προέχει ἡ δημο-κρατικὴ καὶ σοσιαλιστικὴ μας ὁργάνωση, γιὰ νὰ βγοῦν τὴν ἐπιφάνεια καὶ νὰ μπορέσουν νὰ χρησιμοποιη-θοῦν ὅλα τὰ περίφημα προοδευτικὰ στελέχη πού κλείνει στοὺς κόλπους του ὁ ἐκλεκτὸς μας λαός, γιὰ νὰ μορφωθῇ ἡ νεολαία μας καὶ νὰ ὁργανωθῇ σὲ πει-θαρχημένο τεχνικὸ στράτο.

Εἶπαμε παραπάνω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐκ-βιομηχανιστῇ ἡ Ἑλλάδα. Κι ἐτονίσσαμε ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ δημιουργία βαρεῖας, μέσης καὶ ἐλαφρᾶς βιομηχανίας. Στὴν πρώτη κατηγορίᾳ ἀνήκει πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ μεταλλουργικὴ βιομηχανία πού δὲν ἔχει καθόλου σχεδὸν ἀκόμη ἀναπτυχθῇ στὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὴν λείπει ὁ λιθάνθρακας. Οἱ μεταλλουργικὲς μέθοδοι γιὰ τὴν ἐκκαθάριση τῶν μεταλλευμάτων ὅπως ἀναπτύχθηκαν ἄλλοι χρησιμοποιοῦν τὸ λιθάν-θρακα ὡς βάση καὶ ὡς ἐνεργειακὸ παράγοντα.

Στὸ παρελθὸν ἔγιναν στὴν Ἑλλάδα σοβαρὰς σκέ-ψεις νὰ ἰδρυθοῦν χαλυβουργεῖα μὲ βάση πάντα τὸν λιθάνθρακα, εἰσαγόμενα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, γιὰ τὴν ἀναγωγή τῶν μεταλλευμάτων σιδήρου σὲ ὑψικάμι-νες, γιὰ τὴ μετατροπὴ τοῦ παραγόμενου χυτοσιδήρου ἢ ἀνάτηξη παλαιοσιδηρῶν σὲ κάμινες Siemens - Martin καὶ κατόπιν γιὰ μεταλλοτεχνικὴ ἐπεξεργασία τῶν προϊόντων. Μερικὲς ἀπὸ τὶς προσπάθειες αὐτὲς εἶχαν γιὰ ἀποτέλεσμα τὴν ἴδρυσιν μικρῶν χαλυβουρ-γειῶν μὲ ἐγκατάσταση μικρῶν καμινῶν Siemens - Martin γιὰ τὴν ἀνάτηξη μόνο παλαιοσιδηρῶν καὶ τὴν ἔλαση τῶν προϊόντων σὲ ἀπλὰς μορφὰς φύλλων καὶ στρογγυλῶν σιδηρῶν. Ἀλλὰ ὅλες αὐτὲς οἱ ἀπό-πειρες δὲν μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ὅτι ἀποτελοῦν προώθηση στὴν ἀξιοποίηση τοῦ ὀρυκτοῦ μας πλοῦτου. Ἡ λύσις τοῦ προβλήματος ἔγκειται σχεδὸν ἀποκλει-στικὰ στὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὑδατοπτώσεων. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ λέγεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀ-κμᾶσῃ ἡ μεταλλουργία παρὰ μόνον ὅπου ἀφθονεῖ ὁ λιθάνθρακας.

Ἡ ἡλεκτρομηχανουργικὴ βιομηχανία θὰ βασιστῇ κατὰ κύριο λόγον στὸ βασικὸ συγκρότημα τῆς μεταλ-λουργίας τοῦ ἀλουμινίου. Θ' ἀναπτυχθοῦν ὁμῶς καὶ οἱ ἄλλες εἰδικὲς μεταλλουργίαι καὶ ἡ ἴδια ἡ χαλυ-βουργία. Οἱ ἑλληνικοὶ βωξίτες εἶναι δυνατόν ν' ἀπο-τελέσουν τὴν βάση βιομηχανιῶν πού θὰ ἔχουν ἐνερ-γειακὸν παράγοντα τὶς ὑδατοπτώσεις καὶ νὰ παρα-γοῦν: ὀξείδιο τοῦ ἀλουμινίου, δηλαδὴ τὴν ἀλουμίνη, ἀργιλλικὰ τσιμέντα, τεχνητὴ σμύριδα, πυρίμαχα τοῦ-

βλα, μέταλλο αλουμινίου για μαγειρικά σκεύη και διάφορα άλλα αλουμινίου για τις βιομηχανικές ανάγκες. Η παραγωγή των μετάλλων στον τόπο μας θα δώσει ιδιαίτερη ώθηση στη δημιουργία ναυπηγικής και αεροτεχνικής βιομηχανίας. Όλοι μας ξέρουμε τις ναυτικές ικανότητες του Έλληνα, τη ναυτική και γεωγραφική θέση της χώρας μας και κατανοούμε τη σημασία των βιομηχανιών αυτών για την αυριανή Ελλάδα.

Στην Ελλάδα λειτουργούν σήμερα εργοστάσια, που επισκευάζουν πλοία και κατασκευάζουν πλοία, ιδρύθηκε δε από το Κράτος στο Σκαραμαγκά ένα συστηματικό ναυπηγείο, που καταστράφηκε όμως από τον κατακτητή.

Έχουμε την πεποίθηση ότι η εκμετάλλευση του ελληνικού πλούτου πρώτων υλών και η εκβιομηχάνισή των θα δώσουν μεγάλη ώθηση στη ναυπηγική άμα υπερνικηθούν οι πρώτες δυσχέρειες και ναυπηγηθούν τα πρώτα πλοία. Είμαστε βέβαιοι ότι είναι απόλυτα κατορθωτό να εκτελούνται σε ελληνικά ναυπηγεία οι παραγγελίες πλοίων του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού και των ελλήνων εφοπλιστών, που δίνονται σήμερα σε ξένα ναυπηγεία.

Προμηνύεται ραγδαία η μεταπολεμική ανάπτυξη των έναερίων συγκοινωνιών. Η προνομιακή γεωγραφική θέση της Ελλάδας, στο μεταίχμιο τριών ηπείρων, προορίζει για τη χώρα μας εξαιρετικό ρόλο σχετικά με τις έναεριες συγκοινωνίες. Έχουμε την πεποίθηση ότι μπορεί ν' αναπτυχθεί αεροτεχνική βιομηχανία σε σοβαρή κλίμακα.

Στις βαρείες βιομηχανίες, που καταναλίσκουν πολύ ηλεκτρικό ρεύμα και που θα αποτελούν τους μεγάλους πελάτες του εθνικού δικτύου, περιλαμβάνονται οι ηλεκτροχημικές βιομηχανίες, που οι κυριότερες είναι:

Η βιομηχανία αζώτου. Μ' αυτή θα παράγονται άμμωνία από τον ατμοσφαιρικό αέρα, νιτρικό οξύ, αζωτούχα λιπάσματα και διάφορες εκρηκτικές ύλες. Η βιομηχανία αυτή εξυπηρετεί κυρίως τη γεωργία και τροφοδοτεί τις πολεμικές βιομηχανίες.

Η βιομηχανία καυστικής σόδας. Η κατεργασία του μαγειρικού αλάτος με την ηλεκτρική ενέργεια, έχει για αποτέλεσμα τα εξής προϊόντα κατά σειρά: Καυστική σόδα, γλώριο και υδροχλωρικό οξύ. Από το τελευταίο μπορούν να παραχθούν διάφορα χρήσιμα αλάτα για την ελληνική βιομηχανία.

Εξόν από τις βιομηχανίες αυτές μπορούν να ιδρυθούν και άλλες που θα επεξεργάζονται ελληνικές πρώτες ύλες. Μία απ' αυτές είναι η βιομηχανία άνθρακα βεστίου.

Η παραγωγή των βιομηχανικών συγκροτημάτων, που αναφέραμε, δεν πρόκειται να καλύψει μόνο τις ανάγκες του τόπου, που σήμερα εισάγει τα προϊόντα αυτά απ' έξω, αλλά μπορεί να είναι τόση, ώστε να γίνεται εξαγωγή στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου. Με την οργάνωση της παραγωγής του εδάφους και του υπεδάφους της χώρας μας θ' αξιοποιηθεί ο εθνικός πλούτος, θ' αξιοποιηθεί η εργασία και θα οδηγηθεί ο τόπος σε μια καινούργια ζωή.

Αλλά, όπως είπαμε σε πολλά σημεία της μελέτης μας, η αξιοποίηση αυτή και η δημιουργία νέων γεωργικών, βιομηχανικών, μεταλλευτικών δυνατοτήτων πρέπει ν' ακολουθήσει συγκεκριμένο συντονιστικό σχέδιο. Πρέπει να υπάρξει ισορροπία μεταξύ γεω-

γικής παραγωγής και της οργανωμένης και καλά κατευθυνόμενης βιομηχανικής παραγωγής.

Για να γνωρίσει το κράτος τί θέλει και τί μπορεί να πραγματοποιήσει, πρέπει πρώτα να οργανωθεί σε μηχανισμό, που μπορεί να συμβιβάζει και να συντονίζει τις ανάγκες, τα προϊόντα, τις λειτουργίες εργασίας, γεωργίας, βιομηχανίας και μεταφορών.

Για την οργάνωση αυτή χρειάζεται πολλές χιλιάδες κατάλληλα μορφωμένα στελέχη. Τα στελέχη αυτά θα του δώσει η παιδεία μέσα στην οποία ξεχωρίστη θέση κατέχει η τεχνική παιδεία και μάλιστα η επαγγελματική τεχνική παιδεία.

Πάντως εδώ αντικρύζεται το πρόβλημα της τεχνικής παιδείας από την άποψη που σχετίζεται με τη μελέτη μας, δηλαδή από την άποψη που αποβλέπει στο να μας δώσει τον απαιτούμενο αριθμό μορφωμένων τεχνικών στελεχών. Δεν παραγνωρίζουμε όμως ότι το πρόβλημα αυτό είναι συνδεδεμένο με το γενικό πρόβλημα της παιδείας στην ολότητά της. Όσοι θ' ασχοληθούν με την ανοικοδόμηση της όλης παιδείας θα έχουν ως έργο να συνδέσουν την προτεινόμενη εδώ λύση του προβλήματος της τεχνικής παιδείας με τη γενική λύση του όλου μορφωτικού προβλήματος του ελληνικού λαού, σύμφωνα με τις πολυάπλες ανάγκες για την προκοπή και την ευημερία του. Έτσι θα γίνει η σύνδεση και η τοποθέτηση της τεχνικής μόρφωσης μέσα στα πλαίσια της νέας παιδείας, που περιμένουμε όλοι ν' ανατείλει στην αναγεννώμενη λαϊκή ελληνική Πολιτεία.

N. ΚΙΤΣΙΚΗΣ

(Το β'. μέρος στο επόμενο)

● ● ●

ΜΕΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΠΟΥ ΘΑ ΜΕΛΕΤΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΑΣ

ΣΤΑ ΠΡΟΣΕΧΗ ΤΕΥΧΗ:

Το πρόβλημα της παραγωγικής γής.

Τα μονοπώλια στην ελληνική οικονομία.

Οι αγροτικές βιομηχανίες.

Τα άμεσα υγειονομικά ζητήματα.

Ο ελληνικός λιγνίτης.

Επίσης από το επόμενο τεύχος θα δημοσιεύουμε βιβλιογραφία έργων που σχετίζονται με την ανασυγκρότηση και την ανοικοδόμηση.

● ● ●

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

"Η ΓΕΩΡΓΙΚΗ,"

Τεχνική, Οικονομική και Συνεταιριστική
Επιθεώρηση του αγροτικού κόσμου

I. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγήτῃ τοῦ Πολυτεχνείου

"ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ..."

Στόν κόσμο ολόκληρο προφέρεται αυτή η λέξη. Δεν έννοουν όμως όλοι τα ίδια πράγματα. Τι έννοουν με τη λέξη «άνοικοδόμηση» αυτοί που κατευθύνουν σήμερα τις τύχες του κόσμου δεν έχει τόση σημασία όσο τι έννοουν όλοι οι άλλοι άνθρωποι. Μέσα σ'αυτούς μπορούμε να ξεχωρίσουμε τρεις κύριες κατευθύνσεις που συνειδητά ή ύποσυνειδητά επίδρουν τη σύγχρονη ζωή και την ανοικοδόμησή της.

α) Η πρώτη κατεύθυνση με τη λέξη ανοικοδόμηση δεν έννοει τίποτα που νάχει σχέση μαύτην. Γι' αυτήν υπάρχει μια μεγάλη εύκαιρία απάτης και εύκολης κερδοσκοπίας με τα «μέσα» που θα διατεθούν για βοήθεια των εξαθλιωμένων λαών της Εύρώπης. Είναι ο λεβαντινισμός που προσπαθεί να ξαπλωθεί και πέραν από τα παλιά του μέρη. Μαύτην τη θλιβερή εκδήλωση δεν θ'ασχοληθούμε.

β) Η δεύτερη κατεύθυνση έννοει αυτό που διατυπώνει η λέξη «άνοικοδόμηση». Νά κτιστή πάλι αυτό που υπήρχε και καταστράφηκε. Νά κυλήσει ο κόσμος της Εύρώπης στα παλιά του αulάκια, στην παλιά του ομαλότητα. Νά ανοικοδομηθεί ο γνωστός μας κόσμος. Βέβαια κάποιο φρεσκάρισμα, μερικές διορθώσεις θα «παραχωρηθούν».

Ο κόσμος αυτός που θ'αχιζότανε επάνω στον παλιό του έσωτερικό οργανισμό θ'ήταν έτοιμος σε λίγα χρόνια να καταστρέψει και να αυτοκαταστραφεί.

Αυτή η ανοικοδόμηση δεν περιέχει το έσωτερικό στοιχείο της Ειρήνης και της ανόρθωσης. Το περιεργο όμως είναι ότι η προγραμματική προσπάθεια να ανασυνταχθεί διορθωμένα ο παλιός οργανισμός της Εύρώπης και κάθε χώρας της, περιέχει έσωτερικά το στοιχείο της αποτυχίας και της χρεωκοπίας.

Η διάλυση και η καταστροφή στην Εύρώπη, και στη χώρα μας, γενικά πέρασε το όριο που η επανόρθωσή της μπορούσε να γίνει καλή «έπιχειρηση».

Κάθε αποτυχία όμως της «έπιχειρησης» για την ανοικοδόμηση θάχει σαν συνέπεια την επιδείνωση της δυστυχίας, την ένταση της αγριότητας, το χάος και την αναστάτωση.

Η καταστροφή της βιομηχανικής ζωής δεν θ'ακάμει τους Εύρωπαίους μόνιμα γεωργούς. Γενικά οι εύρωπαϊκοί λαοί δεν θ'είναι τόσο υπάκουοι στο τι θ'ακάμουν. Ούτε πρόκειται να γίνουν υπάκουοι με την πείνα και τη δυστυχία. Οι εύρωπαϊκοί λαοί επιφυλάσσουν γι'αυτούς τους ίδιους μεγάλες και ευχάριστες εκπλήξεις που θ'α τους δώσουν πάλι την πρωτοπορία στον πολιτισμό.

Η υπόθεση της ανοικοδόμησης δεν μπορεί πια να γίνει «έπιχειρηση» οιασδήποτε μορφής και διόλου μιά κεφαλαιοκρατική έπιχειρηση. Στην Εύρώπη έπαυσε ουσιαστικά να υπάρχει το κεφάλαιο και η κεφαλαιοκρατία.

Το έρείπιο της Εύρώπης, και της χώρας μας, και η ένότητα των λαών της, είναι μιά πραγματικότητα που η ίδια περικλείνει το περιεχόμενο και τον τρόπο της ανοικοδόμησης. Γι'αυτό το λόγο δεν θ'εξανχιστούν οι μεγαλοπόλεις, τα χωριά, οι βιομηχανίες όπου και όπως ήταν. Οι λαοί της Εύρώπης δεν θ'ακυλίσουν στα παλιά «όμαλα» αulάκια. Για λόγους έσώτατους ή δόμηση αυτού που καταστράφηκε δεν είναι δυνατή. Γιατί αυτό που έγινε δεν ήταν η καταστροφή ενός κόσμου από άλλον αλλά η αυτοκαταστροφή ενός κόσμου.

Για μιά νέα όμως κοσμοθεωρητική έποχή η καταστροφή και ιδιαίτερα των μέσων παραγωγής είναι βέβαια απώλεια φοβερή, αλλά περιέχει και το θετικό στοιχείο ότι μαύτην παραμερίζονται εμπόδια και έμπλοκές που θ'ήταν αδύνατον να υπερνικηθούν ομαλά.

Ξέρουμε π.χ. ότι το Βερολίνο, όπως οι περισσότερες μεγαλοπόλεις μας, ήταν ένα συγκρότημα οικισμού οικονομικά χρεωκοπημένο και παράλογο. Ένας αλειουργικός οργανισμός. Γι'αυτό τότε οι σοσιαλιστές κοινοτάρχες του είχαν αποφασίσει την εξέλικτική του διάλυση και τη μεταφορά των βιομηχανιών εκεί που έπρεπε. Θ'απερνοσαν πολλές δεκαετηρίδες για να το επιτύχουν ομαλά. Ο έθνικοσοσιαλισμός που είχε αποφασίσει να το κάμει Υπερ-Βερολίνο, πέτυχε την επιδίωξη των σοσιαλιστών προκαλώντας τη ριζική του καταστροφή. Δεν πρόκειται όμως ποτέ να ξαναγίνει. Αυτό θ'α συμβεί σε ολόκληρη την Εύρώπη. Δεν ανοικοδομείται πια αυτό που υπήρχε για τους ίδιους έσωτερικούς λόγους που έπροκάλεσαν την καταστροφή του αλλά και διότι κεφαλαιοκρατικά δεν είναι δυνατόν, ούτε θ'α βρεθεί τρόπος να γίνει. Προϋπολογισμός δεν πρόκειται πουθενά στην Εύρώπη να ισοσκελισθεί.

Σύμφωνα λοιπόν με την παραπάνω κατεύθυνση, η έννοια της ανοικοδόμησης ταυτίζεται

μέ την κεφαλαιοκρατική ανόρθωση στις χώρες, που αυτή σαν πραγματικότητα έχει καταστραφή. Τότε ή λαϊκή υγεία, παιδεία, εργασία-παραγωγή, ή διοίκηση-πολιτική χρησιμοποιούνται κατάλληλα και μπαίνουν στο πλαίσιο της ύποταξης. Ουσιαστικά αυτό δεν είναι ανοικοδόμηση αλλά κινεζοποίηση της κάθε χώρας της Εύρώπης, που δεν είναι όμως διόλου εύκολο να συντελεσθί.

γ) Η τρίτη κατεύθυνση προς την ανοικοδόμηση είναι αυτή που πηγάζει από τα ίδια τα πράγματα.

Θετικά στοιχεία που άφησε ο πόλεμος και ή κατοχή στην Εύρώπη είναι:

Η ραγδαία κατάρρευση των άρνητικών στοιχείων που υπήρχαν γενικά στην ζωή κάθε χώρας. Ο καταπληκτικός περιορισμός της άστικής τάξης που ισοδυναμεί με εξαφάνισή της. Η αύξηση και ή ένότητα των λαϊκών μαζών της Εύρώπης. Οι κοινές των πεποιθήσεις και ή φανερική των προσήλωση στο σοσιαλισμό.

Ο πολιτισμός στους μεγάλους όγκους των ευρωπαϊκών λαών έχει αυξομειωθεί και βρίσκεται σήμερα στην ίδια στάθμη. Είναι μια πραγματικότητα που τα αίτια της άναγονται στα γεγονότα των τελευταίων τριάντα έτών. Το παραμέρισμα τεραστίων υλικών έμποδίων. Η άνάγκη της ανοικοδόμησης σαν άναπότρεπτης βιολογικής έπιταγής. Η έξασφάλιση επί δεκαετηρίδες εργασίας για όλους.

Τα γενικά προβλήματα μέσα στην Εύρώπη έχουν ένοποιηθί και είναι τα ίδια στην κάθε χώρα της. Θα υπάρχουν οι τοπικές διαβαθμίσεις στις έφαρμογές και τις λεπτομέρειές των. Η άντιμετώπιση των είναι ζήτημα μεθοδολογικό. Γι' αυτό έξετάζοντας γενικότητες μεταχειριζόμαστε την έκφραση Εύρώπη όχι μόνο σαν γεωγραφική αλλά σαν νέα πολιτική και οικονομική όντότητα, με λαούς που έχουν κοινό πολιτισμό και συμφέροντα. Μέσα σ' αυτήν την κοινότητα έννοούμε και τη χώρα μας. Άλλωστε και εκείνοι άκόμη που θα μάς βοηθήσουν έχουν καταρτίσει καθολικό πρόγραμμα άνοικοδόμησης της Εύρώπης.

Τό ζήτημα δεν είναι μόνο πώς θα κατασκευάσουμε πάλι τα κτίρια, τα γεφύρια, τις μηχανές κλπ. που καταστράφηκαν. Αυτό θεωρητικά είναι ζήτημα τεχνικό και λογιστικό. Το πραγματικό πρόβλημα είναι κατασκευάζοντας κτίρια, συγκοινωνίες, εργοστάσια ποιόν όργανισμό πραγματοποιούμε.

Άπό όλα αυτά και τις έσωτερικές δυνάμεις—άντιθέσεις στις όποιες όφειλονται τα γιγαντιαία γεγονότα που ζήσαμε, βγαίνει ή έντονη άνάγκη για τη νέα συγκρότηση των λαϊκών μαζών σε νέους παραγωγικούς-κοινωνικούς όργανισμούς. Η άνάγκη αυτή των τετρακοσίων έκατομμυρίων Ευρωπαίων είναι άναπότρεπτη. Τα έρείπια, ή πείνα, ή φτώχεια, ή άκαθαρότητα δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν σήμερα με τα μέσα της έπιστήμης και τεχνικής που διαθέτει ό άνθρωπος.

Ούτε είναι δυνατόν να τα μονοπωλήσουν μόνο μερικοί λαοί. Με τη συγκρότηση των λαϊκών δμάδων σε νέους παραγωγικούς-κοινωνικούς όργανισμούς θα έχη έπιτευχθί ίσως τό σπουδαιότερο στάδιο της άνοικοδόμησης.

Αυτός ό νέος όργανισμός περιέχει διαρθρωμένες και σαφείς όλες τις κοινωνικές λειτουργίες που άποτελούν την έσωτερική ύπόσταση αυτού που θα δομήσουμε (έργασία-παραγωγή, κατοικία, λαϊκή υγεία, παιδεία, πνευματική δράση, ψυχαγωγία, πολιτική δράση). Περιέχει έπίσης όλες τις μεγάλες δυνατότητες για την πραγματοποίησή του.

Στό λαό ένυπάρχουν καταπληκτικές δυνάμεις δημιουργίας. Μέχρι σήμερα τις δυνάμεις αυτές τις χρησιμοποίησαν θαυμάσια για τόν πόλεμο δηλαδή την καταστροφή. Η έξουδετέρωση των δυνάμεων αυτών, ό μαρasmus των είναι τό φρικodέστερο ιστορικό έγκλημα.

Με τη συγκρότηση λοιπόν των λαϊκών μαζών σε παραγωγικούς-κοινωνικούς όργανισμούς (νέες πόλεις-κοινότητες και μετατροπή των παλαιών) τό περιεχόμενο και οι κατευθύνσεις της άνοικοδόμησης άυτόκαθορίζονται. Άπό τόν τρόπο της συγκρότησης, τις άτομικές και κοινωνικές λειτουργίες και τους έξελισσόμενους σκοπούς. Η έπιστήμη, ή τέχνη και ή τεχνική στά δημιουργικά χέρια των ίκανών και πολιτισμένων ευρωπαϊκών λαών παρέχουν τεράστιες δυνατότητες και έξασφαλίζουν την έπιτυχία. Όπως υπήρχαν τα καταπληκτικά μέσα πολέμου καταστροφής, έτσι υπάρχουν τα μέσα και οι τρόποι για την ειρήνη-άνοικοδόμηση. Βέβαια κάθε τί στη ζωή γίνεται με πάλη, αλλά όπως στον πόλεμο ή πάλη στρέφεται στον έξωτερικό αντίπαλο και άποκλείεται χρονικά ή αντίδραση στη διεξαγωγή του, έτσι πρέπει στην ειρήνη-δόμηση ή έπικράτηση να είναι πλήρης. Νά διατηρηθί ό πολεμικός ρυθμός, και σύστημα στην άνοικοδόμηση.

Η κάθε χώρα και όλη ή Εύρώπη στη νέα λαϊκή των συγκρότηση να γίνουν άπέραντα εργοστάσια παραγωγής και άνοικοδόμησης. Η «έπικράτηση» αυτή και ή μονομέρεια είναι άπαραίτητη για τόν παρμερισμό των έρειπίων, της πείνας και άκαθαρότητας και τη δόμηση της νέας ζωής, περιέχει όρισμένες ιδιοτυπίες που θα έπιδράσουν διαμορφωτικά τις άπώτερες έξελίξεις της κοινωνικής ζωής. Τα νέα σχέδια για την άνασυγκρότηση και άνοικοδόμηση της Άγγλιας και άλλων χωρών περιέχουν άκριβώς τις ίδιες ιδιοτυπίες οι όποιες έπιβάλλονται για λόγους οικονομικούς και θα έπιδράσουν μόνιμα τη ζωή. (π. χ. τύποι βιομηχανοποιημένων κατοικιών κλπ.).

Γενικά λοιπόν μπορούμε να ξεχωρίσουμε από την άλληλοδιέσδυση και ροή των παργόντων όρισμένα στάδια προς την άνοικοδόμηση.

- 1.—Έπικράτηση του μαχητικού άνορθωτικού πνεύματος που φορέας του είναι ό λαός.
- 2.—Λειτουργική συγκρότηση των οικισμών σε παραγωγικούς — κοινωνικούς όργανισμούς.
- 3.—Προγραμματικός καθορισμός των κατευθύνσεων και των κοινωνικών σκοπών.

I. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητή του Πολυτεχνείου

"ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ..."

Στόν κόσμο όλόκληρο προφέρεται αυτή ή λέξη. Δεν έννοούν όμως όλοι τα ίδια πράγματα.

Τί έννοούν με τη λέξη «άνοικοδόμηση» αυτοί που κατευθύνουν σήμερα τις τύχες του κόσμου δεν έχει τόση σημασία όσο τί έννοούν όλοι οι άλλοι άνθρωποι. Μέσα σαυτόους μπορούμε να ξεχωρίσουμε τρεις κύριες κατευθύνσεις που συνειδητά ή ύποσυνειδητά έπιδρούν τη σύγχρονη ζωή και την άνοικοδόμησή της.

α) Η πρώτη κατεύθυνση με τη λέξη άνοικοδόμηση δεν έννοεί τίποτα που νάχει σχέση μαύτην. Γι' αυτήν υπάρχει μια μεγάλη εύκαιρία άπάτης και εύκολης κερδοσκοπίας με τα «μέσα» που θα διατεθούν για βοήθεια των έξαθλιωμένων λαών της Εύρώπης. Είναι ό λεβαντινισμός που προσπαθεί να ξεπλωθεί και πέραν από τα παλιά του μέρη. Μαύτην τη θλιβερή έκδήλωση δεν θάσχοληθούμε.

β) Η δεύτερη κατεύθυνση έννοεί αυτό που διατυπώνει ή λέξη «άνοικοδόμηση». Νά κτισθί πάλι αυτό που υπήρχε και καταστράφηκε. Νά κυλίση ό κόσμος της Εύρώπης στα παλιά του αλλάκια, στην παλιά του όμαλότητα. Νά άνοικοδομηθί ό γνωστός μας κόσμος. Βέβαια κάποιο φρεσκάρισμα, μερικές διορθώσεις θα «παραχωρηθούν».

Ό κόσμος αυτός που θα χτιζότανε έπάνω στόν παλιό του έσωτερικό όργανισμό θα ήταν έτοιμος σε λίγα χρόνια να καταστρέψη και να άυτόκαταστραφή.

Αυτή ή άνοικοδόμηση δεν περιέχει τό έσωτερικό στοιχείο της Ειρήνης και της ανόρθωσης.

Τό περίεργο όμως είναι ότι ή προγραμματική προσπάθεια να άνασυνταχθί διορθωμένα ό παλιός όργανισμός της Εύρώπης και κάθε χώρας της, περιέχει έσωτερικά τό στοιχείο της άποτυχίας και της χρεωκοπίας.

Η διάλυση και ή καταστροφή στην Εύρώπη, και στη χώρα μας, γενικά πέρασε τό όριο που ή επανόρθωσή της μπορούσε να γίνη καλή «έπιχείρηση».

Κάθε άποτυχία όμως της «έπιχείρησης» για την άνοικοδόμηση θάχει σαν συνέπεια την έπιδείνωση της δυστυχίας, την ένταση της άγριότητας, τό χάος και την άναστάτωση.

Η καταστροφή της βιομηχανικής ζωής δεν θα κάμη τους Ευρωπαίους μόνιμα γεωργούς. Γενικά οι ευρωπαϊκοί λαοί δεν θα είναι τόσο υπάκουοι στο τί θα κάμουν. Ούτε πρόκειται να γίνουν υπάκουοι με την πείνα και τη δυστυχία. Οι ευρωπαϊκοί λαοί έπιφυλάσσουν γι' αυτούς τους ίδιους μεγάλες και εύχόριστες έκπληξεις που θα τους δώσουν πάλι την πρωτοπορία στόν πολιτισμό.

Η ύπόθεση της άνοικοδόμησης δεν μπορεί πιά να γίνη «έπιχείρηση» οίασδήποτε μορφής και διόλου μια κεφαλαιοκρατική έπιχείρηση. Στην Εύρώπη έπαυσε ουσιαστικά να ύπάρχη τό κεφάλαιο και ή κεφαλαιοκρατία.

Τό έρείπιο της Εύρώπης, και της χώρας μας, και ή ένότητα των λαών της, είναι μια πραγματικότητα που ή ίδια περικλείνει τό περιεχόμενο και τόν τρόπο της άνοικοδόμησης. Γι' αυτό τό τό λόγο δεν θα ξαναχτιστούν οι μεγαλουπόλεις, τα χωριά, οι βιομηχανίες όπου και όπως ήταν. Οι λαοί της Εύρώπης δεν θα κυλίσουν στα παλιά «όμαλά» αλλάκια. Για λόγους έσώτατους ή δόμηση αυτού που καταστράφηκε δεν είναι δυνατή. Γιατί αυτό που έγινε δεν ήταν ή καταστροφή ενός κόσμου από άλλον αλλά ή άυτόκαταστροφή ενός κόσμου.

Για μια νέα όμως κοσμοθεωρητική έποχή ή καταστροφή και ιδιαίτερα των μέσων παραγωγής είναι βέβαια άπώλεια φοβερή, αλλά περιέχει και τό θετικό στοιχείο ότι μαύτην παραμερίζονται έμπόδια και έμπλοκές που θα ήταν άδύνατον να ύπερνικηθούν όμαλά.

Ξέρουμε π.χ. ότι τό Βερολίνο, όπως οι περισσότερες μεγαλουπόλεις μας, ήταν ένα συγκρότημα οικισμοί οικονομικά χρεωκοπημένο και παράλογο. Ένας άλειουργικός όργανισμός. Γι' αυτό τότε οι σοσιαλιστές κοινοτάρχες του είχαν αποφασίσει την έξελικτική του διάλυση και τη μεταφορά των βιομηχανιών εκεί που έπρεπε. Θα περνούσαν πολλές δεκαετηρίδες για να τό έπιτύχουν όμαλά. Ό έθνικοσοσιαλισμός που είχε αποφασίσει να τό κάμη 'Υπερ-Βερολίνο, πέτυχε την έπιδωξη των σοσιαλιστών προκαλώντας τη ριζική του καταστροφή. Δεν πρόκειται όμως ποτέ να ξαναγίνη. Αυτό θα συμβή σε όλόκληρη την Εύρώπη. Δεν άνοικοδομείται πιά αυτό που υπήρχε για τους ίδιους έσωτερικούς λόγους που έπροκάλεσαν την καταστροφή του αλλά και διότι κεφαλαιοκρατικά δεν είναι δυνατόν, ούτε θα βρεθί τρόπος να γίνη. Προϋπολογισμός δεν πρόκειται πουθενά στην Εύρώπη να ίσοσκελισθί.

Σύμφωνα λοιπόν με την παραπάνω κατεύθυνση, ή έννοια της άνοικοδόμησης ταυτίζεται

μέ την κεφαλαιοκρατική ανόρθωση στις χώρες, που αυτή σαν πραγματικότητα έχει καταστραφεί. Τότε η λαϊκή υγεία, παιδεία, εργασία-παραγωγή, ή διοίκηση-πολιτική χρησιμοποιούνται κατάλληλα και μπαίνουν στο πλαίσιο της υποταγής. Ουσιαστικά αυτό δεν είναι ανοικοδόμηση αλλά κινεζοποίηση της κάθε χώρας της Εύρωπης, που δεν είναι όμως διόλου εύκολο να συντελεσθεί.

γ) Η τρίτη κατεύθυνση προς την ανοικοδόμηση είναι αυτή που πηγάζει από τα ίδια τα πράγματα.

Θετικά στοιχεία που άφησε ο πόλεμος και η κατοχή στην Εύρωπη είναι:

Η ραγδαία κατάρευση των άρνητικών στοιχείων που υπήρχαν γενικά στην ζωή κάθε χώρας. Ο καταπληκτικός περιορισμός της αστικής τάξης που ισοδυναμεί με εξαφάνισή της. Η αύξηση και η ενότητα των λαϊκών μαζών της Εύρωπης. Οι κοινές των πεποιθήσεις και η φανερή των προσήλωση στο σοσιαλισμό.

Ο πολιτισμός στους μεγάλους όγκους των ευρωπαϊκών λαών έχει αυξομειωθεί και βρίσκεται σήμερα στην ίδια στάση. Είναι μια πραγματικότητα που τα αίτια της άγονται στα γεγονότα των τελευταίων τριάντα ετών. Το παραμέρισμα τεραστίων υλικών εμποδίων. Η ανάγκη της ανοικοδόμησης σαν αναπότρεπτης βιολογικής έπιταγής. Η εξασφάλιση επί δεκαετηρίδες εργασίας για όλους.

Τα γενικά προβλήματα μέσα στην Εύρωπη έχουν ενοποιηθεί και είναι τα ίδια στην κάθε χώρα της. Θα υπάρχουν οι τοπικές διαβαθμίσεις στις εφαρμογές και τις λεπτομέρειές των. Η αντιμετώπισή των είναι ζήτημα μεθοδολογικό. Γι' αυτό εξετάζοντας γενικότητες μεταχειριζόμαστε την έκφραση Εύρωπη όχι μόνο σαν γεωγραφική αλλά σαν νέα πολιτική και οικονομική οντότητα, με λαούς που έχουν κοινό πολιτισμό και συμφέροντα. Μέσα σ' αυτήν την κοινότητα έννοουμε και τη χώρα μας. Άλλωστε και εκείνοι ακόμη που θα μας βοηθήσουν έχουν καταρτίσει καθολικό πρόγραμμα ανοικοδόμησης της Εύρωπης.

Το ζήτημα δεν είναι μόνο πώς θα κατασκευάσουμε πάλι τα κτίρια, τα γεφύρια, τις μηχανές κλπ. που καταστράφηκαν. Αυτό θεωρητικά είναι ζήτημα τεχνικό και λογιστικό. Το πραγματικό πρόβλημα είναι κατασκευάζοντας κτίρια, συγκοινωνίες, εργοστάσια ποιόν όργανισμό πραγματοποιούμε.

Από όλα αυτά και τις έσωτερικές δυνάμεις—άντιθέσεις στις οποίες όφειλονται τα γιγαντιαία γεγονότα που ζήσαμε, βγαίνει ή έντονη ανάγκη για τη νέα συγκρότηση των λαϊκών μαζών σε νέους παραγωγικούς-κοινωνικούς οργανισμούς. Η ανάγκη αυτή των τετρακοσίων εκατομμυρίων Ευρωπαίων είναι αναπότρεπτη. Τα έρείπια, ή πείνα, ή φτώχεια, ή άκαθαρότητα δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν σ' ή μέρα με τα μέσα της έπιστήμης και τεχνικής που διαθέτει ο άνθρωπος.

Ούτε είναι δυνατόν να τα μονοπωλήσουν μόνο μερικοί λαοί. Με τη συγκρότηση των λαϊκών ομάδων σε νέους παραγωγικούς-κοινωνικούς οργανισμούς θα έχη έπιτευχθεί ίσως το σπουδαιότερο στάδιο της ανοικοδόμησης.

Αυτός ο νέος οργανισμός περιέχει διαρθρωμένες και σαφείς όλες τις κοινωνικές λειτουργίες που αποτελούν την έσωτερική ύπόσταση αυτού που θα δομήσουμε (έργασία-παραγωγή, κατοικία, λαϊκή υγεία, παιδεία, πνευματική δράση, ψυχαγωγία, πολιτική δράση). Περιέχει επίσης όλες τις μεγάλες δυνατότητες για την πραγματοποίησή του.

Στο λαό ένυπαρχουν καταπληκτικές δυνάμεις δημιουργίας. Μέχρι σήμερα τις δυνάμεις αυτές τις χρησιμοποίησαν θαυμάσια για τον πόλεμο δηλαδή την καταστροφή. Η έξουδετέρωση των δυνάμεων αυτών, ο μαρasmus των είναι το φρικότερο ιστορικό έγκλημα.

Με τη συγκρότηση λοιπόν των λαϊκών μαζών σε παραγωγικούς-κοινωνικούς οργανισμούς (νέες πόλεις-κοινότητες και μετατροπή των παλαιών) το περιεχόμενο και οι κατευθύνσεις της ανοικοδόμησης αυτοκαθορίζονται. Από τον τρόπο της συγκρότησης, τις ατομικές και κοινωνικές λειτουργίες και τους εξέλισσομένους σκοπούς. Η έπιστήμη, ή τέχνη και ή τεχνική στά δημιουργικά χέρια των ικανών και πολιτισμένων ευρωπαϊκών λαών παρέχουν τεράστιες δυνατότητες και εξασφαλίζουν την έπιτυχία. Όπως υπήρχαν τα καταπληκτικά μέσα πολέμου καταστροφής, έτσι υπάρχουν τα μέσα και οι τρόποι για την ειρήνη-άνοικοδόμηση. Βέβαια κάθε τί στη ζωή γίνεται με πάλη, αλλά όπως στον πόλεμο ή πάλη στρέφεται στον έξωτερικό αντίπαλο και αποκλείεται χρονικά ή αντίδραση στη διεξαγωγή του, έτσι πρέπει στην ειρήνη-δόμηση ή έπικράτηση να είναι πλήρης. Να διατηρηθεί ο πολεμικός ρυθμός και σύστημα στην ανοικοδόμηση.

Η κάθε χώρα και όλη ή Εύρωπη στη νέα λαϊκή των συγκρότηση να γίνουν άπέραντα εργοστάσια παραγωγής και ανοικοδόμησης. Η «έπικράτηση» αυτή και ή μονομέρεια είναι απαραίτητη για τον παρμερισμό των έρειπών, της πείνας και άκαθαρότητας και τη δόμηση της νέας ζωής, περιέχει όρισμένες ιδιοτυπίες που θα έπιδράσουν διαμορφωτικά τις άπώτερες εξέλιξεις της κοινωνικής ζωής. Τα νέα σχέδια για την ανασυγκρότηση και ανοικοδόμηση της Αγγλίας και άλλων χωρών περιέχουν άκριβως τις ίδιες ιδιοτυπίες οι οποίες έπιβάλλονται για λόγους οικονομικούς και θα έπιδράσουν μόνιμα τη ζωή. (π. χ. τύποι βιομηχανοποιημένων κατοικιών κλπ.).

Γενικά λοιπόν μπορούμε να ξεχωρίσουμε από την άλληλοδιείσδυση και ροή των παραγόντων όρισμένα στάδια προς την άνοικοδόμηση.

- 1.—Έπικράτηση του άνορθωτικού άνορθωτικού πνεύματος που φορέας του είναι ο λαός.
- 2.—Λειτουργική συγκρότηση των οικισμών σε παραγωγικούς—κοινωνικούς οργανισμούς.
- 3.—Προγραμματικός καθορισμός των κατευθύνσεων και των κοινωνικών σκοπών.

Π. ΓΡΑΝΙΤΗ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Σπάνια ή άλληλεπίδραση των οικονομικών και πολιτικών ζητημάτων άποκαλύφθηκε με τόσο διαύγεια όσο τελευταία στην άρθρογραφία του τύπου της Γαλλίας και τις συζητήσεις άνάμεσα στο Συμβουλευτικό Σώμα, τις Όργανώσεις Αντίστασης και τους οικονομολογικούς και τεχνικούς κύκλους της χώρας αυτής.

Η κατάπτωση της Γαλλίας, που την ώδηγησε στην έπανεξέλιξη ήττα, έξηγήθηκε σαν συνέπεια της παραγωγικής στασιμότητας του γαλλικού έθνους, της βιομηχανικής του άπισθοδρόμησης κατά την τελευταία πριν τον πόλεμο περίοδο, που δεν έπέτρεπε σ' αυτό να παίξη το ρόλο μεγάλης δύναμης. Το διπλό αυτό οικονομικό και πολιτικό έξέπωμα της Γαλλίας είχε αίτια την αντίδραστη πολιτική της, που γύρευε να γυρίση τη γαλλική ζωή στις παλιές μορφές της κοινοτικής άγροτικής οικονομίας και χειροτεχνίας, το ancien régime που «δόξασε τη Γαλλία» και στάθηκε το «μεσοράνημα του πολιτισμού της». Η Γαλλική πλουτοκρατία γεμάτη τρόμο από το μέγαλωμα και ζύπνημα των έξαθλιωμένων λαϊκών μαζών της Γαλλίας δεν έβλεπε άλλο μέσο για τη συγκρότηση της κυριαρχίας της από το σταμάτημα της βιομηχανικής εξέλιξης του τόπου της (κοινωνικοοικονομική θεωρία Καγιώ). Παράλληλα τη θέση της καπιταλιστικής έκμετάλλευσης των παραγωγικών δυνάμεων την έπαιρναν ή δημιουργία θεσμών έξωπαραγωγικών προσόδων και έτσι έπαιζε άρραγής του χρήματος, του λαού (ψηλή ράντα, μονοπώλια, τράστ, σκάνδαλα άναδόχων έταιριών, σκάνδαλα έπιχειρήσεων έξοπλισμού, καταχρήσεις Σταβόσκυ κλπ.), που κατέληξαν το κράτος σε

τιμάριο των ήγεμόνων του χρήματος και όργανο έξασθένισης της έθνικής δύναμης.

Η μεγαλομανής μιλιταριστική όργάνωση, με την όποια ή αντίδραστη Γαλλία πάσκιζε να διατηρήσει την ξεφτυσμένη διεθνώς έπιρροή της, δεν είχε άλλη αξία έκτος από την αύξηση της έπίδρασης των άνέκαθεν αντίδραστικών Γάλλων στρατοκρατών στην έσωτερική έξουσία. Η Γαλλία δεν μπορούσε να κάμει άυτότελή πολιτική για την άσφάλεια των συνόρων της, γιατί δεν είχε ίσχυρή έθνική παραγωγική και οικονομική βάση, πάνω στην όποια να την στηρίξει. Είταν έξαρτημένη για άεροπλάνα, τάνκς, κανόνια και κάθε λογής πολεμικό υλικό, βιομηχανικά είδη, συγκοινωνιακά μέσα, καύσιμα και ήρμα, από άλλες μεγάλες βιομηχανικές χώρες. Οι ήγεμόνες του χρήματος της Γαλλίας, μαζί με τη δεξιά και τους στρατοκράτες της, κρατώντας τη χώρα τους στο έπίπεδο μιας χαμηλής δύναμης που δεν μπορούσε να διατηρήσει την άνεξαρτησία της, την άφησαν άνυπεράσπιστα στον πόλεμο και την έπρόδωσαν για χάρη της αντίδραστικής πολιτικής τους. Συνεπώς με την έσωτερική αντίδραστη πολιτική της (που την έφερε σ' αυτό το κατάντημα) είτανε και ή άρνησή της να δεχθεί τη συμμαχία της Σοβιετικής Ένωσης, που θα έματαίωε κάθε σχέδιο έπίθεσης έναντίον της της χιτλερικής Γερμανίας. Η κατοπινή συνεργασία των αντίδραστικών κύκλων με τον έχθρό, που τους στερώνε στην έξουσία και έξασφάλιζε τα κοινωνικά τους συμφέροντα και το μερτικό τους από τη λεηλασία του τόπου τους, είτανε όλότελα φυσική.

Σήμερα με όλη την τριχρόνη ήρωική αντίσταση του Γαλλικού λαού ένάντια στον κατακτητή (το

4.—Έξελικτική διαμόρφωση και δόμηση των παραγωγικών—κοινωνικών οργανισμών. Έξελικτική έκπληρωση των σκοπών του σοσιαλισμού.

5.—Άπώτερη έπίτευξη, ή γενική εύημερία—ο πολιτισμός.

Τα έξελικτικά στάδια περιέχουν όλη τη ροή του άνορθωτικού γίγνεσθαι. Οι προσωρινές λύσεις που είναι αναπότρεπτες, πρέπει και αυτές ν' αποτελούν όργανικό μέρος του γενικού προγράμματος της άνοικοδόμησης, να έκπληρώνουν τις άμεσες άνάγκες και να παρασκευάζουν την πραγματοποίησή του. Τα πρωταρχικά στάδια θα είναι ραγδαία και άλλεπάλληλα το ίδιο και οι άρχικές εξέλιξεις, διότι οι σκοποί και οι βασικές άνάγκες είναι έντονες και κατεπείγουσες. Όλα αυτά είναι γνωστά σε όλους όπως άναφέραμε, και αυτό είναι το σπουδαίο. Άλλά δεν είναι μόνο γνωστά. Άποτελούν το «άναμενόμενο», τον πυρήνα που γύρω του έπικρυσταλλώνεται ή νέα λαϊκή συνείδηση και διαμορφώνεται ο νέος τύπος ανθρώπου της έποχής του σοσιαλισμού.

Άν ή κάθε χώρα της Εύρωπης συγκροτηθεί σε ένα τεράστιο εργοστάσιο και λειτουργήσει έλεύθερα και σύμφωνα με το πνεύμα που άναφέραμε ή άνοικοδόμηση θάναί τόσο γιγάντια και ραγδαία όπως και ή καταστροφή.

Άλλά το μεγάλο και άγωνιώδες πρόβλημα είναι ή προϋπόθεση. Αυτή ή προϋπόθεση περιέχει όλόκληρη την έκταση και το πνεύμα της άνοικοδόμησης.

Οι κατευθύνσεις και άρχές που θα γίνουν πρόγραμμα και συνείδηση θα διαποτίσουν πνευματικά κάθε έργο και θα φθάσουν μέχρι το τελευταίο άντικείμενο που έχει μια κοινωνική χρησιμότητα. Από τα μεγάλα προβλήματα της λαϊκής παιδείας μέχρι το καθημερινό παιγνίδι του παιδιού. Από τα μεγάλα προβλήματα της παραγωγής και του οικισμού-πολεοδομίας μέχρι το λαϊκό έπιπλο. Το κάθε τί παίρνει μεγάλη οικονομική έκταση και γίνεται μεγάλο κοινωνικό έργο. Παραδεχόμενοι την έπικράτηση του άνορθωτικού πνεύματος και έξετάζοντας τα στοιχεία και προβλήματα της χώρας μας μέσα στο ευρωπαϊκό σύνολο πρέπει να δόσουμε τις δημιουργικές κατευθύνσεις και τη συνθετική εικόνα του παραγωγικού—κοινωνικού οργανισμού και της δόμησης του.

Ι. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

τσάκισμα της πολεμικής του δύναμης με τὰ συμπο-
τάζ και τὸ κίνημα τῶν Μακί) ἡ Γαλλία δέχεται
τὴν ταπείνωση νὰ μὴν προσκαλεῖται στὴ Γιάλτα και
νὰ μὴ λογαριάζεται ἰσότητι με τὶς μεγάλες συμμα-
χικές δυνάμεις, γιατί δὲν ἔχει στὸ μέτωπο μεγάλο
στρατό, ποὺ νὰ βαραινῇ τὴ σημασία της στὸ συμμα-
χικό ἀγῶνα. Ἀντίθετα φέρνει τὸ βάρος τῆς ντροπῆς
καὶ τῆς προδοσίας, ποὺ ἀπεργάσθηκαν ἡ πλουτοκρα-
τική της ὀλιγαρχία (τὰ Συμβούλια και οἱ Διοικητές
τῶν Τραπεζῶν της, οἱ καρχαρίες τῶν μονοπωλίων
καὶ τράστ και τῶν ἀναδόχων ἐπιχειρήσεων) και οἱ
στρατοκράτες και ἀντιδραστικοὶ πολιτικοὶ της, ποὺ
ἀγκάλιασαν τὸν κατακτητὴ, κτύπησαν μαζί του τὴν
πατριωτική ἀντίσταση τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ, και τὸν
ἐβοήθησαν με ὅλα τὰ μέσα γιὰ τὴν καταστροφή και
ὑποδούλωση τῆς χώρας τους και τὴ νίκη τῆς φασι-
στικής βίας και βαρβαρότητας. Ἡ ἀμείλικτη τιμωρία
τοῦ συγκροτήματος αὐτοῦ τῶν προδοτῶν, ποὺ ἀπο-
τελεῖ τὴν κακοποιὸ δύναμη, ποὺ ὁδήγησε στὸ πα-
ρελθόν τὴ Γαλλία στὴν ὀπισθοδρόμηση και στὴν ἥτ-
τα και τὴν ἐξουθένωση και θὰ ἐμποδίσῃ και στὸ
μέλλον τὴν ἀνάδειξή της σὲ μεγάλη δύναμη, διακη-
ρύσσεται σὰν βασικό αἶτημα γιὰ τὴν ἀναγέννηση
τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους μέσα σ' ἓνα καθεστῶς ἐλευ-
θερίας και προόδου.

Στὴν ἴδια βάση τοῦ ἀλληλοσυσχετισμοῦ (τῆς ἐνό-
τητας) τῶν οικονομικῶν και πολιτικῶν προβλημά-
των συζητεῖται και τὸ πρόγραμμα τῆς ἀνοικοδόμη-
σης τῆς Γαλλίας σ' ὅλες τὶς μορφές της—παραγωγι-
κῆς, οικονομικῆς, κοινωνικῆς, ἐκπολιτιστικῆς, κρατι-
κῆς. Στὶς ἀπάνσεις ποὺ ἀναπτύσσονται ἀπὸ ὅλες τὶς
μεριές ἀναγνωρίζεται πῶς στὸ σύγχρονο παραγω-
γικό μηχανισμό ὑπάρχουν ὀρισμένοι κλάδοι ποὺ ἀπὸ
τὴν καθυστέρηση ἢ τὴν πρόοδό τους ἐξαρτιέται ἡ κα-
θυστερήση και ἡ πρόοδος ὅλης τῆς ὑπόλοιπης παρα-
γωγῆς. Τέτοιοι κλάδοι εἶναι:

Ἡ μεταλλουργική βιομηχανία (μεταλλεία, χυτή-
ρια και χαλυβουργεῖα και ἐργοστάσια κατασκευῆς
μηχανῶν, ναυπηγεῖα, βιομηχανία παραγωγῆς αὐτο-
κινήτων), ποὺ παράγουν τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς
καὶ τὸ ὕλικό τῶν μεγάλων τεχνικῶν ἐγκαταστάσεων,
με τὰ ὁποῖα συντομεύεται ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας
καὶ αὐξάνεται σὲ διαρκῶς ἀπεριόριστο βαθμὸ ἡ
παραγωγή τῶν ἄλλων κλάδων. Ἡ βιομηχανία πα-
ραγωγῆς ἐνεργείας (ἐκμεταλλεύσεως ἀνθρακωρυ-
χείων, πηγῶν και διυλιστηρίων πετρελαίου, ὕδρου-
ναμικῆς ἐγκαταστάσεις, ἐργοστάσια ἡλεκτρισμοῦ),
ποὺ προμηθεύουν τὴν κίνηση σὲ ὅλη τὴν παραγωγή.
Οἱ συγκοινωνίες (σιδηροδρομικῆς και ἀεροπορικῆς)
ποὺ μεταφέρουν τὶς πρώτες ὕλες ἀπὸ τὶς πιδ μακρυ-
νὲς πηγές τους και τὰ ἔτοιμα προϊόντα σὰ πιδ
μακρινὰ κέντρα κατανάλωσης. Τὸ σύμπλεγμα τῶν
βιομηχανιῶν αὐτῶν, ποὺ ἀποτελοῦν τὶς βιομηχανίες
«κλειδιά» (industries-clés) κανονίζει τὴν ἀνάπτυξη,
τὸ ρυθμὸ και τὸ κόστος ὅλης τῆς παραγωγῆς.

Εἶνε φανερό πῶς ἓνα πρόγραμμα ἀνάπτυξης στὴ
Γαλλία τῶν βασικῶν αὐτῶν παραγωγικῶν κλάδων
δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθῇ στὶς ἴδιες ἐκείνες δυνάμεις,
μιας οικονομικῆς ὀλιγαρχίας, ποὺ ὅπως εἶδαμε γύ-
ρισαν τὴν οικονομική τους βάση σὲ μορφές φεουδα-
ρικής ἐκμετάλλευσης και μονοπωλίων και ὁδήγησαν
τὴ χώρα τους στὴν παραγωγική ὀπισθοδρόμηση, τὴν
ἐξάρτησή της ἀπὸ τὸ ξένο κεφάλαιο, τὴν ἐξασθένηση
τῆς ἐθνικῆς της δύναμης και τὴν ἥττα. Ἐτοί τὸ πρό-
βλημα τῆς Γαλλίας και με τὴν ἀμεσή του μορφή, σὰν
πρόβλημα αὐξήσεως τῆς πολεμικῆς της προσπαθείας
γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῆς νίκης και με τὴ μελλοντική
του, σὰν πρόβλημα ἀνύψωσής της σὲ δύναμη ἱκανὴ
νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀνεξαρτησία της και νὰ ἀποκτή-
σῃ ἓνα παγκόσμιο ἱστορικό προοδευτικό ρόλο, ἀ-
παιτεῖ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἐκδημοκρατισμὸ τῆς πολιτικῆς
της ζωῆς, ποὺ θὰ ἀποτελέσῃ φραγμὸ στὴν ἀντεθνική
οικονομική δράση τῆς πλουτοκρατικῆς της ὀλιγαρχ-
ίας και ἓνα γενικώτερο ἀλλαγὰ στὴ διάρθρωση
τῆς οικονομίας της, ποὺ θὰ εὐκολύνῃ τὴ γρήγορη
ἀνάπτυξη τῶν βασικῶν παραγωγικῶν κλάδων της
και τὴν κοινωνική και ἐκπολιτιστική της ἀναγέν-
νηση.

Οἱ ἀλλαγές στὴν ὕψή τῆς οικονομίας τῆς Γαλ-
λίας (Réforme de structure de l'économie) ποὺ προτεί-

νονται ἀπὸ τὰ δύο μεγαλύτερα κόμμά της, τὸ
Κομμουνιστικὸ και τὸ Σοσιαλιστικὸ, και εἶνε διατυ-
πωμένη σὲ κοινὴ διακήρυξή τους, ποὺ ἐδημοσιεύθηκε
ταυτόχρονα στὶς ἐφημερίδες «Οὐμανιτέ» και «Ποπυ-
λαίρ» τῆς 2 Μαρτίου 1945, δὲν ἀφοροῦν—ὅπως κα-
θαρὰ διασαφηνίζεται—σοσιαλιστικές πραγματοποιή-
σεις, παρὰ μεταρρυθμίσεις δημοκρατικοῦ χαρακτῆρα
ποὺ εἶνε ἀπαραίτητες γιὰ τὴ Γαλλικὴ ἀνθρώπιση.

Με τὶς μεταρρυθμίσεις αὐτὲς ζητεῖται ἡ ἀμεση
ἐθ ν ι κ ο π ο ι ῆ σ η :

α) τῆς Πίστωσης, γιὰ αὐτὴ κατευθύνει τὰ κεφά-
λαια στὴν παραγωγή και γονιμοποιεῖ τὴ δραστηριό-
τητά της. Ἡ ἐθνικοποίηση τῆς πίστης ἐπιβάλλεται
γιὰ τὸς μεγάλες Τράπεζες ἀποτελοῦν τρομερὸν κρά-
τος ἐν κράτει και βαστοῦν ὅλον ἓνα μεγάλο μέρος
τοῦ ἀποταμιεύματος ποὺ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν ἐρ-
γασία γιὰ νὰ σπεκουλαίρουν πάνω στὴν ἐπικερδέ-
στερη τοποθέτησή του και στὴν ἐνδεχόμενη ζήτηση
τῶν καταθέσεων.

β) τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν, γιὰ νὰ χρησι-
μοποιούνται στὴν παραγωγή τὰ μεγάλα ἀποθεμα-
τικά ποῦ σχηματίζουν, ὅπως και γιὰ τὴν ἀνθηκί-
τητα τῶν κερδῶν ὀρισμένων κλάδων των (ὅπως τῶν
ἐργατικῶν ἀτυχημάτων). Ἐπίσης γιὰ νὰ συναχθοῦν
σὲ μιὰ ὑπηρεσία Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως ὅλα τὰ
διαθέσιμα κεφάλαια, τὰ ὁποῖα μοιρασμένα στα-
«Εθνικά Ταμεία και Ἰδιωτικές Ἀσφαλιστικές Ἐται-
ρίες, δὲν ἔχουν ἀρκετὴ προστασία.

γ) τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, τῶν ἀνθρακωρυχείων και με-
ταλλείων σιδήρου, βωξιτῶν κλπ., τῶν ραφιερὶ πε-
τρελαίου, τῆς παραγωγῆς τοιμέντων, τῆς σιδηροβιο-
μηχανίας και κατασκευῆς μηχανῶν, τῶν ναυπηγιῶν
και βιομηχανίας αὐτοκινήτων, τῆς μεγάλης χημικῆς
βιομηχανίας και τῶν μεταφορῶν—σιδηροδρομικῶν, ἀ-
εροπορικῶν και ἀεροπορικῶν. Ἡ ἐθνικοποίηση θὰ γίνῃ
μόνο γιὰ τὶς μεγάλες ἐπιχειρήσεις, ὅπως μερικὲς
ποὺ περιλαμβάνουν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς παρα-
γωγῆς τοῦ κλάδου τους και μετροῦνται στὰ δάκτυλα.
Θὰ ἦταν π. χ. παράλογο νὰ θιγοῦν οἱ 30.000 μικρὲς
ἐπιχειρήσεις ἡλεκτρισμοῦ ποὺ παράγουν μόνον τὸ
25%, ἐνὼ τὸ 75% τὸ παράγουν 4 μεγάλα γκρούπ.
Στὸ σημεῖο αὐτὸ τὸ Κομμουνιστικὸ και τὸ Σοσιαλι-
στικὸ Κόμμα διακηρύσσουν ἐπίσημα διὰ τὸ ἐθνικο-
ποιήσεις ὅπως τὶς ἀντιλασβάνονται, δὲν πρόκειται
σὲ καμιά περίπτωση νὰ ἐφαρμοσθοῦν στὶς μικρὲς και
μεσαίες ἐπιχειρήσεις, ὅπως διαδίδουν ὑποπτα οἱ
καρχαρίες τῶν μονοπωλίων και τῶν τράστ.

Ἐπίσης δὲν θὰ μπορῇ νὰ γίνῃ σύγκριση μεταξὺ
τῶν ἐθνικοποιήσεως αὐτῶν και τῶν κρατικοποιήσεων
ποὺ ἔγιναν ἴσαμε τώρα, ποὺ εἶχαν μοναδικὸ σκοπὸ
νὰ περνοῦν στὰ χέρια τοῦ κράτους οἱ χρεωκοπημένες
ἐπιχειρήσεις, με γενναία ἀποζημίωση τῶν ἰδιοκτη-
τῶν τους. Οὔτε ὑπάρχει κίνδυνος ἡ διαχείριση τῶν
ἐθνικοποιουμένων ἐπιχειρήσεων νὰ βαδίσῃ χειρότερα
ἀπὸ τὴν προηγούμενη τῶν ἀνθρώπων τῶν τράστ και
τῶν μονοπωλίων, ποὺ τὶς κατακλέβουν με χίλιους
τρόπους. Ἡ διαχείριση τῶν ἐθνικοποιουμένων ἐπι-
χειρήσεων δὲν πρόκειται ἀλλοστὲ νὰ παραμένῃ ὅπως
στὶς παλιές κρατικοποιήσεις στοὺς πρώην ἰδιοκτη-
τῆς τους, οὔτε νὰ ἀνατεθῇ στὴν κρατικὴ γραφειο-
κρατία ἀλλὰ σὲ ἀντιπροσώπους τῶν ἰδίων τῶν ἐργα-
ζομένων (ἐργατῶν, ὑπαλλήλων και τεχνικῶν) μαζί
με ἀντιπροσώπους τοῦ γενικοῦ συμφέροντος (ὅπως
Ἐπαρχιακὰ και Δημοτικὰ Συμβούλια) ποὺ ἐκλέ-
γονται ἀπὸ τὸ ἔθνος. Ἡ ἴδια πλατεία αὐτονομία,
διοικητική, τεχνική και ἐμπορική, θὰ ἱσχύῃ και κατὰ
κλάδους ἐπιχειρήσεων.

Τέλος οὔτε οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν ἐθνικοποιουμένων
ἐπιχειρήσεων θὰ πεταχτοῦν στὸ δρόμο χωρὶς πόρον
ζωῆς. Ἀντίθετα θὰ ἀποζημιώνονται ὅσο ζοῦν, ὅπως
και τὰ παιδιά τους 10 χρόνια μετὰ τὸ θάνατό τους,
με ὅλο τὸ εἰσόδημα ποὺ εἶχαν κάθε χρόνο ἀπὸ τὶς
μετοχές τους.

Τὸ μέτρο τῆς ἐθνικοποίησης ποὺ ἔχει σκοπὸ νὰ
περάσῃ στὰ χέρια τοῦ ἔθνους ὄχι μεμονωμένες ἐπι-
χειρήσεις διαλεγμένες στὴν τύχη, ἀλλὰ ὅλα τὰ σχη-
ματισμένα κατὰ κλάδους μονοπώλια, δὲν θὰ μποροῦ-
σε ἐπίσης νὰ ἐξυπηρετηθῇ οὔτε νὰ σχετισθῇ με τὴν
τιμωρία τῶν προδοτῶν, γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ δήμευση
(Συνέχεια στὴ σελίδα 22)

Π. ΓΡΑΝΙΤΗ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Σπάνια ἡ ἀλληλεπίδραση τῶν οικονομικῶν και
πολιτικῶν ζητημάτων ἀποκαλύφθηκε με τόσο διαύ-
γεια ὅσο τελευταία στὴν ἀρθρογραφία τοῦ τύπου
τῆς Γαλλίας και τὶς συζητήσεις ἀνάμεσα στὸ Συμ-
βουλευτικὸ Σῶμα, τὶς Ὀργανώσεις Ἀντίστασης
και τοὺς οικονομολογικοὺς και τεχνικοὺς κύκλους
τῆς χώρας αὐτῆς.

Ἡ κατὰπτωσις τῆς Γαλλίας, ποὺ τὴν ὠδήγησε
στὴν ἐπινειδιστὴ ἥττα, ἐξηγήθηκε σὰν συνέπεια τῆς
παραγωγικῆς στασιμότητος τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους,
τῆς βιομηχανικῆς του ὀπισθοδρόμησης κατὰ τὴν τε-
λευταία πρὶν τὸν πόλεμο περίοδο, ποὺ δὲν ἐπέτρεπε
σ' αὐτὸ νὰ παίζῃ τὸ ρόλο μεγάλης δύναμης. Τὸ δι-
πλό αὐτὸ οικονομικὸ και πολιτικὸ ξέπεσμα τῆς
Γαλλίας εἶχε αἰτία τὴν ἀντιδραστικὴ πολιτικὴ της,
ποὺ γύρευε νὰ γυρίσῃ τὴ γαλλικὴ ζωὴ στὶς παλιές
μορφές τῆς κοινοτικῆς ἀγροτικῆς οικονομίας και
χειροτεχνίας, τὸ ancien régime ποὺ «δόξασε τὴ Γαλ-
λία» και στάθηκε τὸ «μεσουράννημα τοῦ πολιτισμοῦ
της». Ἡ Γαλλικὴ πλουτοκρατία γεμάτη τρόμο ἀπὸ
τὸ μέγαλωμα και ὑπνῆμα τῶν ἐξαθλιωμένων λαί-
κων μαζί τῆς Γαλλίας δὲν ἔβλεπε ἄλλο μέσο γιὰ
τὴ συγκράτηση τῆς κυριαρχίας της ἀπὸ τὸ σταμά-
τημα τῆς βιομηχανικῆς ἐξέλιξης τοῦ τόπου της
(κοινωνικοοικονομικὴ θεωρία Καγιώ). Παράλληλα τὴ θέση τῆς καπιταλιστικῆς ἐκμετάλ-
λευσης τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τὴν ἐπαίρναν ἡ
ἐπιτομή τῆς θεσμῶν ἐξωπαραγωγικῶν προσόδων και
ἐξομάλυνσης ἀρπαγῆς τοῦ χρήματος τοῦ λαοῦ (ψηλὰ
ράντα, μονοπώλια, τράστ, σκάνδαλα ἀναδόχων ἐται-
ριῶν, σκάνδαλα ἐπιχειρήσεων ἐξοπλισμοῦ, καταχρή-
σεις Σταβίσκου κλπ.), ποὺ κατέληξαν τὸ κράτος σὲ

τιμῆριο τῶν ἡγεμόνων τοῦ χρήματος και ὄργανο ἐ-
ξασθένησης τῆς ἐθνικῆς δύναμης.

Ἡ μεγαλομανὴς μιλιταριστικὴ ὁργάνωση, με τὴν
ὁποῖαν ἡ ἀντιδραστικὴ Γαλλία πάσκιζε νὰ διατηρή-
σῃ τὴν ξεφτυσμένη διεθνῶς ἐπιρροή της, δὲν εἶχε
ἄλλη ἀξία ἐκτὸς ἀπὸ τὴν αὐξησὶ τῆς ἐπίδρασης τῶν
ἀνέκαθεν ἀντιδραστικῶν Γάλλων στρατοκρατῶν στὴν
ἐσωτερικὴ ἐξουσία. Ἡ Γαλλία δὲν μποροῦσε νὰ κά-
μῃ αὐτοτελὴ πολιτικὴ γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν συνό-
ρων της, γιατί δὲν εἶχε ἱσχυρὴ ἐθνικὴ παραγωγικὴ
και οικονομικὴ βάση, πάνω στὴν ὁποία νὰ τὴν στη-
ρίξῃ. Εἶταν ἐξαρτημένη γιὰ ἀεροπλάνα, τάνκς, κα-
νόνια και κάθε λογῆς πολεμικὸ ὕλικό, βιομηχανικὰ
εἶδη, συγκοινωνιακὰ μέσα, καύσιμα και χρήμα, ἀπὸ
ἄλλες μεγάλες βιομηχανικὲς χώρες. Οἱ ἡγεμόνες
τοῦ χρήματος τῆς Γαλλίας, μαζί με τὴ δεξιὰ και
τοὺς στρατοκράτες της, κρατώντας τὴ χώρα τους
στὸ ἐπίπεδο μιᾶς χαμηλῆς δύναμης ποὺ δὲν μποροῦ-
σε νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀνεξαρτησία της, τὴν ἄφσαν
ἀνυπεράσπιστη στὸν πόλεμο και τὴν ἐπρόδωσαν γιὰ
χάρη τῆς ἀντιδραστικῆς πολιτικῆς τους. Συνεπῆς
με τὴν ἐσωτερικὴ ἀντιδραστικὴ πολιτικὴ της (ποὺ
τὴν ἔφερνε σ' αὐτὸ τὸ κατάντημα) εἶτανε και ἡ ἄρ-
νησή της νὰ δεχθῇ τὴ συμμαχία τῆς Σοβιετικῆς Ἐ-
νώσεως, ποὺ θὰ ἐματαίωνε κάθε σχέδιο ἐπίθεσης ἐναν-
τίον της τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας. Ἡ κασιπινὴ συνερ-
γασία τῶν ἀντιδραστικῶν κύκλων με τὸν ἐχθρό, ποὺ
τοὺς στερέωνε στὴν ἐξουσία και ἐξασφάλιζε τὰ κοι-
νωνικά τους συμφέροντα και τὸ μερτικό τους ἀπὸ τὴ
λεηλασία τοῦ τόπου τους, εἶτανε ὁλότελα φυσική.

Σήμερα με ὅλη τὴν τρίχρονη ἡρωικὴ ἀντίσταση
τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ ἐνάντια στὸν κατακτητὴ (τὸ

4.—Ἐξελικτικὴ διαμόρφωση και δόμηση τῶν παραγωγικῶν—κοινωνικῶν ὁργανισμῶν. Ἐξε-
λικτικὴ ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ.

5.—Ἀπώτερη ἐπίτευξη, ἡ γενικὴ εὐημερία—ὁ πολιτισμός.

Τὰ ἐξελικτικὰ στάδια περιέχουν ὅλη τὴ ροὴ τοῦ ἀνθρώπινου γίνεσθαι. Οἱ προσωρινὲς λύ-
σεις ποὺ εἶναι ἀναπότρεπτες, πρέπει και αὐτὲς ν' ἀποτελοῦν ὁργανικὸ μέρος τοῦ γενικοῦ προ-
γράμματος τῆς ἀνοικοδόμησης, νὰ ἐκπληρώνουν τὶς ἀμέσες ἀνάγκες και νὰ παρασκευάζουν
τὴν πραγματοποίησή του. Τὰ πρωταρχικὰ στάδια θὰ εἶναι ραγδαία και ἀλλεπάλληλα τὸ
ἴδιο και οἱ ἀρχικὲς ἐξελίξεις, διότι οἱ σκοποὶ και οἱ βασικὲς ἀνάγκες εἶναι ἔντονες και κατε-
πελγούσες. Ὅλα αὐτὰ εἶναι γνωστὰ σὲ ὅλους ὅπως ἀναφέραμε, και αὐτὸ εἶναι τὸ σπύρω-
δαίτο. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο γνωστὰ. Ἀποτελοῦν τὸ «ἀναμενόμενο», τὸν πυρῆνα ποὺ γύρω
του ἐπικρυσταλλώνεται ἡ νέα λαϊκὴ συνείδηση και διαμορφώνεται ὁ νέος τύπος ἀνθρώπου
τῆς ἐποχῆς τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἄν ἡ κάθε χώρα τῆς Εὐρώπης συγκροτηθῇ σὲ ἓνα τεράστιο ἐργοστάσιο και λειτουργή-
σῃ ἐλεύθερα και σύμφωνα με τὸ πνεῦμα ποὺ ἀναφέραμε ἡ ἀνοικοδόμηση θάναί τόσο γιγάν-
τια και ραγδαία ὅπως και ἡ καταστροφή.

Ἀλλὰ τὸ μεγάλο και ἀγωνιώδες πρόβλημα εἶναι ἡ προϋπόθεση. Αὐτὴ ἡ προϋπόθεση περι-
έχει ὁλόκληρη τὴν ἔκταση και τὸ πνεῦμα τῆς ἀνοικοδόμησης.

Οἱ κατευθύνσεις και ἀρχές ποὺ θὰ γίνουν πρόγραμμα και συνείδηση θὰ διαποτίσουν
πνευματικὰ κάθε ἔργο και θὰ φθάσουν μέχρι τὸ τελευταῖο ἀντικείμενο ποὺ ἔχει μιὰ κοινω-
νικὴ χρησιμότητα. Ἀπὸ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς λαϊκῆς παιδείας μέχρι τὸ καθημερινὸ
παιγνίδι τοῦ παιδιοῦ. Ἀπὸ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς παραγωγῆς και τοῦ οἰκισμοῦ—πολεο-
δομίας μέχρι τὸ λαϊκὸ ἐπιπλο. Τὸ κάθε τί παίρνει μεγάλη οικονομικὴ ἔκταση και γίνεται
μεγάλον κοινωνικὸ ἔργο. Παραδεχόμενοι τὴν ἐπικράτηση τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος και ἐξε-
τάζοντας τὰ στοιχεῖα και προβλήματα τῆς χώρας μας μέσα στὸ εὐρωπαϊκὸ σύνολο πρέπει
νὰ δόσουμε τὶς δημιουργικὲς κατευθύνσεις και τὴ συνθετικὴ εἰκόνα τοῦ παραγωγικοῦ—κοινω-
νικοῦ ὁργανισμοῦ και τῆς δόμησης του.

Ι. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ

τσάκισμα της πολεμικής του δύναμης με τὰ σαμπο-τάζ και τὸ κίνημα τῶν Μακί) ἡ Γαλλία δέχεται τὴν ταπείνωση νὰ μὴν προσκαλεῖται στὴ Γιάλτα και νὰ μὴ λογαριάζεται ἰσότιμη με τὶς μεγάλες συμμα-χικές δυνάμεις, γιατί δὲν ἔχει στὸ μέτωπο μεγάλο στρατό, πού νὰ βαραινῇ τὴ σημασία της στὸ συμμα-χικό ἀγῶνα. Ἀντίθετα φέρνει τὸ βάρος τῆς ντροπῆς και τῆς προδοσίας, πού ἀπεργάσθηκαν ἡ πλουτοκρα-τική της ὀλιγαρχία (τὰ Συμβούλια και οἱ Διοικητές τῶν Τραπεζῶν της, οἱ καρχαρίες τῶν μονοπωλίων και τράστ και τῶν ἀναδόχων ἐπιχειρήσεων) και οἱ στρατοκράτες και ἀντιδραστικοὶ πολιτικοὶ της, πού ἀγκάλιασαν τὸν κατακτητή, κτύπησαν μαζί του τὴν πατριωτική ἀντίσταση τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ, και τὸν ἐβοήθησαν με ὅλα τὰ μέσα γιὰ τὴν καταστροφή και ὑποδούλωση τῆς χώρας τους και τὴ νίκη τῆς φασι-στικής βίας και βαρβαρότητας. Ἡ ἀμείλικτη τιμωρία τοῦ συγκροτήματος αὐτοῦ τῶν προδοτῶν, πού ἀπο-τελεῖ τὴν κακοποιὸ δύναμη, πού ὀδήγησε στὸ πα-ρελθόν τὴ Γαλλία στὴν ὀπισθοδρόμηση και στὴν ἡ-τα και τὴν ἐξουθένωση και θὰ ἐμποδίσῃ και στὸ μέλλον τὴν ἀνάδειξή της σὲ μεγάλη δύναμη, διακη-ρύσσεται σὰν βασικό αἶτημα γιὰ τὴν ἀναγέννηση τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους μέσα σ' ἓνα καθεστὼς ἐλευ-θερίας και προόδου.

Στὴν ἴδια βάση τοῦ ἀλληλοσυσχετισμοῦ (τῆς ἐνό-τητας) τῶν οικονομικῶν και πολιτικῶν προβλημά-των συζητεῖται και τὸ πρόγραμμα τῆς ἀνοικοδόμη-σης τῆς Γαλλίας σ' ὅλες τὶς μορφές της—παραγωγι-κῆς, οικονομικῆς, κοινωνικῆς, ἐκπολιτιστικῆς, κρατι-κῆς. Στὶς ἀπόψεις πού ἀναπτύσσονται ἀπὸ ὅλες τὶς μεριές ἀναγνωρίζεται πὼς στὸ σύγχρονο παραγω-γικό μηχανισμό ὑπάρχουν ὀρισμένοι κλάδοι πού ἀπὸ τὴν καθυστέρηση ἢ τὴν πρόδοί τους ἐξαρτιέται ἡ κα-θυστέρηση και ἡ πρόοδος ὅλης τῆς ὑπόλοιπης παρα-γωγῆς. Τέτοιοι κλάδοι εἶναι:

Ἡ μεταλλουργική βιομηχανία (μεταλλεῖα, χυτή-ρια και χαλυβουργεῖα και ἐργοστάσια κατασκευῆς μηχανῶν, ναυπηγία, βιομηχανία παραγωγῆς αὐτο-κινήτων), πού παράγουνε τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς και τὸ ὕλικό τῶν μεγάλων τεχνικῶν ἐγκαταστάσεων, με τὰ ὁποῖα συντομεύεται ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας και αὐξάνεται σὲ διαρκῶς ἀπεριόριστο βαθμὸ ἡ παραγωγή τῶν ἄλλων κλάδων. Ἡ βιομηχανία πα-ραγωγῆς ἐνεργείας (ἐκμεταλλεύσεως ἀνθρακωρυ-χείων, πηγῶν και διυλιστηρίων πετρελαίου, ὑδροδυ-ναμικῆς ἐγκαταστάσεις, ἐργοστάσια ἡλεκτρισμοῦ), πού προμηθεύουν τὴν κίνηση σὲ ὅλη τὴν παραγωγή. Οἱ συγκοινωνίες (σιδηροδρομικῆς και ἀεροπορικῆς) πού μεταφέρουν τὶς πρώτες ὕλες ἀπὸ τὶς πὺ μακρυ-νὲς πηγές τους και τὰ ἔτοιμα προϊόντα στὰ πὺ μακρυνὰ κέντρα κατανάλωσης. Τὸ σύμπλεγμα τῶν βιομηχανιῶν αὐτῶν, πού ἀποτελοῦν τὶς βιομηχανίες «κλειδιά» (industries-clés) κανονίζει τὴν ἀνάπτυξη, τὸ ρυθμὸ και τὸ κόστος ὅλης τῆς παραγωγῆς.

Εἶνε φανερό πὼς ἓνα πρόγραμμα ἀνάπτυξης στὴ Γαλλία τῶν βασικῶν αὐτῶν παραγωγικῶν κλάδων δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθῇ στὶς ἴδιες ἐκείνες δυνάμεις, μιᾶς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας, πού ὅπως εἶδαμε γύ-ρισαν τὴν οικονομική τους βάση σὲ μορφές φεουδα-ρικής ἐκμεταλλεύσεως και μονοπωλίων και ὀδήγησαν τὴ χώρα τους στὴν παραγωγική ὀπισθοδρόμηση, τὴν ἐξάρτησή της ἀπὸ τὸ ξένο κεφάλαιο, τὴν ἐξασθένηση τῆς ἐθνικῆς της δύναμης και τὴν ἡττα. Ἔτσι τὸ πρό-βλημα τῆς Γαλλίας και με τὴν ἀμεσή του μορφή, σὰν πρόβλημα αὐξήσεως τῆς πολεμικῆς της προσπάθειας γιὰ τὴν ἐπίσπευση τῆς νίκης και με τὴ μελλοντική του, σὰν πρόβλημα ἀνύψωσής της σὲ δύναμη ἱκανὴ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀνεξαρτησία της και νὰ ἀποκτή-σῃ ἓνα παγκόσμιο ἱστορικό προοδευτικό ρόλο, ἀ-παιτεῖ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἐκδημοκρατισμὸ τῆς πολιτικῆς της ζωῆς, πού θὰ ἀποτελέσῃ φραγμὸ στὴν ἀντεθνική οἰκονομική δράση τῆς πλουτοκρατικῆς της ὀλιγαρ-χίας και ἓνα γενικότερο ἀλλάγμα στὴ διάρθρωση τῆς οικονομίας της, πού θὰ εὐκολύνῃ τὴ γρήγορη ἀνάπτυξη τῶν βασικῶν παραγωγικῶν κλάδων της και τὴν κοινωνική και ἐκπολιτιστική της ἀναγέν-νηση.

Οἱ ἀλλαγές στὴν ὕψή τῆς οικονομίας τῆς Γαλ-λίας (Réforme de structure de l'économie) πού προτε-

νονται ἀπὸ τὰ δύο μεγαλειότερα κόμματά της, τὸ Κομμουνιστικὸ και τὸ Σοσιαλιστικὸ, και εἶνε διατυ-πωμένη σὲ κοινὴ διακήρυξή τους, πού ἐδημοσιεύθηκε ταυτόχρονα στὶς ἐφημερίδες «Οὐμανιτέ» και «Ποпу-λαίρ» τῆς 2 Μαρτίου 1945, δὲν ὀφροῦν — ὅπως κα-θαρὰ διασαφηνίζεται — σοσιαλιστικές πραγματοποιή-σεις, παρὰ μεταρρυθμίσεις δημοκρατικοῦ χαρακτήρα πού εἶνε ἀπαραίτητες γιὰ τὴ Γαλλικὴ ἀνόρθωση.

Με τὶς μεταρρυθμίσεις αὐτές ζητεῖται ἡ ἀμεση ἐθ ν ι κ ο π ο ῖ σ η :

α) τῆς Πίστεως, γιατί αὐτὴ κατευθύνει τὰ κεφά-λαια στὴν παραγωγή και γονιμοποιεῖ τὴ δραστηριό-τητά της. Ἡ ἐθνικοποίηση τῆς πίστης ἐπιβάλλεται γιατί οἱ μεγάλες Τράπεζες ἀποτελοῦν τρομερὸν κρά-τος ἐν κράτει και βαστοῦν ὅλοιο ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ ἀποταμιεύματος πού δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν ἐρ-γασία γιὰ νὰ σπεκουλαίρουν πάνω στὴν ἐπικερδέ-στερη τοποθέτησή του και στὴν ἐνδεχόμενη ζήτηση τῶν καταθέσεων.

β) τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἑταιριῶν, γιὰ νὰ χρησι-μοποιοῦνται στὴν παραγωγή τὰ μεγάλα ἀποθεμα-τικά πού σχηματίζουν, ὅπως και γιὰ τὴν ἀνθηκό-τητα τῶν κερδῶν ὀρισμένων κλάδων τῶν (ὅπως τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων). Ἐπίσης γιὰ νὰ συναχθοῦν σὲ μιὰ ὑπηρεσία Κοινωνικῆς Ἀσφαλείας ὅλα τὰ διαθέσιμα κεφάλαια, τὰ ὁποῖα μοιρασμένα στὰ Ἑθνικὰ Ταμεῖα και Ἰδιωτικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑται-ρίες, δὲν ἔχουν ἀρκετὴ προστασία.

γ) τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, τῶν ἀνθρακωρυχείων και με-ταλλείων σιδήρου, βωξίτων κλπ., τῶν ραφινερῶ πε-τρελαίου, τῆ παραγωγῆς τσιμέντων, τῆς σιδηροβιο-μηχανίας και κατασκευῆς μηχανῶν, τῶν ναυπηγείων και βιομηχανίας αὐτοκινήτων, τῆς μεγάλης χημικῆς βιομηχανίας και τῶν μεταφορῶν—σιδηροδρομικῶν, ἀ-εροπορικῶν και ἀεροπορικῶν. Ἡ ἐθνικοποίηση θὰ γίνῃ μόνο γιὰ τὶς μεγάλες ἐπιχειρήσεις, ὅπως μερικῆς πού περιλαμβάνουν τὸ μεγαλειότερο μέρος τῆς παρα-γωγῆς τοῦ κλάδου τους και μετροῦνται στὰ δάκτυλα. Θὰ ἦταν π. χ. παράλογο νὰ θηγοῦν οἱ 30.000 μικρῆς ἐπιχειρήσεις ἡλεκτρισμοῦ πού παράγουν μόνον τὸ 25%, ἐνῶ τὸ 75% τὸ παράγουν 4 μεγάλα γκρουπ. Στὸ σημεῖο αὐτὸ τὸ Κομμουνιστικὸ και τὸ Σοσιαλι-στικὸ Κόμμα διακηρύσσουν ἐπίσημα ὅτι οἱ ἐθνικο-ποιήσεις ὅπως τὶς ἀντιλασβάνονται, δὲν πρόκειται σὲ καμιά περίπτωση νὰ ἐφαρμοσθοῦν στὶς μικρῆς και μεσαῖες ἐπιχειρήσεις, ὅπως διαδίδουν ὑποπτα οἱ καρχαρίες τῶν μονοπωλίων και τῶν τράστ.

Ἐπίσης δὲν θὰ μπορῇ νὰ γίνῃ σύγκριση μεταξὺ τῶν ἐθνικοποιήσεως αὐτῶν και τῶν κρατικοποιήσεων πού ἔγιναν ἴσαμε τώρα, πού εἶχαν μοναδικὸ σκοπὸ νὰ περνοῦν στὰ χέρια τοῦ κράτους οἱ χρεωκοπημένες ἐπιχειρήσεις, με γενναῖα ἀποζημίωση τῶν ἰδιοκτη-τῶν τους. Οὐτε ὑπάρχει κίνδυνος ἡ διαχείριση τῶν ἐθνικοποιουμένων ἐπιχειρήσεων νὰ βαδίσῃ χειρότερα ἀπὸ τὴν προηγούμενη τῶν ἀνθρώπων τῶν τράστ και τῶν μονοπωλίων, πού τὶς κατακλύβουν με χίλιους τρόπους. Ἡ διαχείριση τῶν ἐθνικοποιουμένων ἐπι-χειρήσεων δὲν πρόκειται ἄλλωστε νὰ παραμένῃ ὅπως στὶς παλιές κρατικοποιήσεις στοὺς πρώην ἰδιοκτη-τες τους, οὔτε νὰ ἀνατεθῇ στὴν κρατικὴ γραφειο-κρατία ἀλλὰ σὲ ἀντιπροσώπους τῶν ἰδίων τῶν ἐργα-ζομένων (ἐργατῶν, ὑπαλλήλων και τεχνικῶν) μαζί με ἀντιπροσώπους τοῦ γενικοῦ συμφέροντος (ὅπως Ἑπαρχιακὰ και Δημοτικὰ Συμβούλια) πού ἐκλέ-γονται ἀπὸ τὸ ἔθνος. Ἡ ἴδια πλατεῖα αὐτονομία, διοικητική, τεχνική και ἐμπορική, θὰ ἰσχύῃ και κατὰ κλάδους ἐπιχειρήσεων.

Τέλος οὔτε οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν ἐθνικοποιουμένων ἐπιχειρήσεων θὰ πεταχτοῦν στὸ δρόμο χωρὶς πόρον ζωῆς. Ἀντίθετα θὰ ἀποζημιώνονται ὅσο ζοῦν, ὅπως και τὰ παιδιά τους 10 χρόνια μετὰ τὸ θάνατό τους, με ὅλο τὸ εἰσόδημα πού εἶχαν κάθε χρόνο ἀπὸ τὶς μετοχές τους.

Τὸ μέτρο τῆς ἐθνικοποίησης πού ἔχει σκοπὸ νὰ περάσῃ στὰ χέρια τοῦ ἔθνους ὄχι μεμονωμένες ἐπι-χειρήσεις διαλεγμένες στὴν τύχη, ἀλλὰ ὅλα τὰ σχη-ματισμένα κατὰ κλάδους μονοπώλια, δὲν θὰ μπορού-σε ἐπίσης νὰ ἐξυπηρετηθῇ οὔτε νὰ σχετισθῇ με τὴν τιμωρία τῶν προδοτῶν, γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ δήμευση (Συνέχεια στὴ σελίδα 22)

Ἡ φριχτότερος ἀπ' ὅλους τοὺς πολέμους ἔφτασε στὸ τέλος του. Μὰ σήμερα δὲν εἴμαστε τ' ἀγνὰ παιδιά τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου, πού πίστεψαν πὼς με τὸ σταμάτημα τῶν ἐχθρο-πραξιῶν θὰ τελειώσουν τὰ δεινὰ τους. Οἱ βαθύτερες ἀφορμές πού προκάλεσαν τὴν ἀπαίσιαν ἀν-θρωποσφαγὴ μένουν πάντα στὴ θέση τους και θὰ λειτουργήσουν μόλις βροῦν τὴν εὐκαιρία, ὅπως λειτουργήσαν ἀπὸ καταβολῆς τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὴ γῆ.

Ἡ πρῶτος πόλεμος μᾶς δίδαξε πολλὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἄποψη. Καὶ τότε ὁ κόσμος εἶδε με ἀποτροπιασμὸ τὸν πόλεμο και τοὺς ὑπεύθυνους γι αὐτόν. Ὁχι πιά πόλεμος, κάτω ἡ μυστική διπλωματία, συνεννόηση και συναδέλφωση ἀνάμεσα στ' ἄτομα και στοὺς λαούς! εἶταν τὸ κοινὸ σύνθημα ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη τῆς οἰκουμένης. Μὰ ὁ πόθος πνίγηκε στὰ στήθη και πάνω στὴν Εὐρώπη, προτοῦ στεγνώσει τὸ αἷμα τῶν σφαγμένων και προτοῦ σβύσει ὁ στεναγμὸς τοῦ μαρτύριου, στυλώθηκε τὸ φάσμα καινούργιας συμφορᾶς. Ἡ ἀνταρσία, πού ἔκαμαν ἐναντία στὰ ἔθνη οἱ στενὲς κ' ὕπουλες ὀλιγαρχίες, πῆρε τὴν ἀπαισιότερη μορφή και διάσταση κι ἀπὸ τὸν ἐξανδραποδισμό τοῦ δικοῦ τους λαοῦ στὸ ἐσωτερικό, πήδησε με ὀργανικὴ ἀνάγκη στὸ φονικό-τερο ἀπὸ τοὺς ἱμπεριαλιστικούς πολέμους. Ἔτσι μέσα σ' ἓναν αἰῶνα περήφανο γιὰ τὴν ἐπιστήμη του, γιὰ τὶς ἐφευρέσεις και τὸν πλοῦτο τῶν τεχνικῶν μέσων και τὴν παράλληλη «καλλιέργεια» τῆς διάνοιας, διαπράχθηκε τὸ τεράστιο ἔγκλημα πού τὸ ζήσαμε και τὸ εἶδαμε με τὰ τρομαγμένα μάτια και τὴ φαρμακωμένη ψυχὴ.

Γεμάτοι ἀγανάκτηση μπρὸς στὰ σωριασμένα ἐρείπια και τὰ μέλη σφιγμένα σὲ ἀπόφαση ζη-τοῦμε εὐθύνες κι ἀναλογιζόμεσθε μέσα νὰ ξεριζώσουμε τὶς ἀφορμές πού πνίγουν στὴ δυστυχία τὴν ἀνθρώπινη φυλὴ και νὰ ἐπουλώσουμε με τρόπο ἄγνωστο κι ἀσυνήθιστο ὡς τώρα τὴ συμφορὰ, πού ἐγκλημάτησε ἡ ἀνθρώπινη μανία. Οἱ πολέμοι τρώγουν τὶς αἰτίες τους. Αὐτὴ τὴ φορὰ πᾶν νὰ καταβροχθίσουν τοὺς πρωτεργάτες τους. Μπορεῖ ἓνας Γουλιέλμος Β', ἓνας τσάρος Νικόλαος ἢ Ποιανκρέ, ἓνας Χίτλερ ἢ ἓνας Τσάμπερλαιν ν' ἀρχίσουν ἓνα πόλεμο. Τὸ τέλος του ὅμως ξε-φεύγει τὶς προβλέψεις και τὴν ἐξουσία τους.

Ἡ σκοτεινὴ ὀλιγαρχία, ἀφοῦ ἐμπλέξε στὴ φριχτὴ τραγωδία τοὺς λαούς, πῆγε, στὴν ἀμη-χανία της, νὰ ζητήσῃ στήριγμα στὶς λαϊκὲς μάζες, πού δὲν τὶς εἶχε ρωτήσῃ. Ἐκεῖνες προσφέρ-θηκαν πρόθυμα. Τὸν πόλεμο, μιὰ πού οἱ ἡγέτες τὸν εἶχαν κάμει ἀναπόφευκτο, τὸν πῆραν σὰν ἐθνικὴ ὑπόθεση, σὰν ἀγῶνα γιὰ τὴ ζωὴ τους, γιὰ τὴ ζωὴ τῆς γυναίκας και τῶν παιδιῶν τους, γιὰ τὸ σπῖτι και τὸ χωράφι τους και γιὰ τὴν ἰδέα πού συμπυκνώνει ὅλα αὐτὰ, γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία και τὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια, με τὴ βαθύτερη ἀπέχθεια, πού εἶχαν γιὰ κάθε πίεση ἀπὸ δικούς τους ἢ ξένους. Πολέμησαν με ὅλη τὴ δύναμη τοῦ εἶναι τους γιὰ ν' ἀποκρούσουν τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴν πατρίδα, με τὸν πόθο μαζί νὰ ἐτοιμάσουν καλύτερες μέρες γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους και γιὰ τὰ παιδιά τους, γιὰ τὶς γεννιές πού θὰ ἔρθουν ἀργότερα. Τοὺς πολέμους, δταν μάλιστα εἶναι μακροὶ και τόσον αἱματηροί, τοὺς ἀκολουθεῖ ἡ s e c e s s i o, ἡ ἀποχώρηση τῶν πληθείων στὸ ἱερὸν Ὅρος, ὅπως τὸ ἔκαμαν οἱ μάζες στὴ Ρώμη εἰκοσιπέντε αἰῶνες πρὶν ἀπὸ σήμερα.

Αὐτὸ γίνεται στὶς μέρες μας και σὲ διαστάσεις ἐπιβλητικές. Τὴ στιγμή πού τελειώνει ὁ πόλεμος, σ' ὅλες τὶς χώρες, σ' ἐκεῖνες ἀκόμα πού δὲν πῆραν μέρος σ' αὐτόν, μεγάλες μάζες τοῦ λαοῦ, οἱ λαοὶ στὴ συντριπτική τους πλειονοψηφία, πετάχθηκαν ἔξω ἀπὸ τὰ πλαίσια, ὅπου τοὺς εἶχε μαγκωμένους ἡ κυβερνητικὴ ὀλιγαρχία, ἀπόκτησαν συνείδηση γιὰ τὴ θέση και τὴ δύ-ναμή τους και μαζί τὴν πίστη πὼς ἐξουσιάζουν τὴ μοῖρα τους και πὼς μποροῦν νὰ τὴ διαμορ-φώσουν ὅπως οἱ ἴδιοι τὴ θέλουν.

Οἱ μέρες πού περνᾶμε θυμίζουν μεγάλους ἱστορικούς σταθμούς, τὸ ἑλληνικὸ ξύπνημα στὴν Ἰωνία με τὴν ἐμφάνιση τοῦ δήμου στὴ σκηνή, τὴν ἀφάστη δημιουργικὴ ὁρμὴ τῆς Ἀθήνας ὕστερα ἀπὸ τὰ μηδικὰ, τὰ πρώτα φερουγίσματα τῶν δυτικῶν λαῶν στὴν Ἀναγέννηση κι ἀκόμα περισσότερο τὸ ἱβὸν αἰῶνα στὴ Γαλλία, τὴ ξεχειλισμένη αἰσιοδοξία στὶς παραμονὲς τῆς ἐπανάστα-σης, τὴν πίστη στὸ λογικὸ τοῦ ἀνθρώπου, στὴν καλοσύνη και στὴν ἀτέλειωτη προοδευτικότητά του.

Τὸ χαρακτηριστικὸ στὶς δημιουργικὲς αὐτὲς ἐποχές εἶναι τὸ αἶσθημα τοῦ ὑπερατομικοῦ και τῆς καθολικότητας. Τὴν προκοπὴ και τὴν εὐτυχία δὲ τὴ νιώθουν σὰν κάτι προσωπικό, σὰν ἐπιδίωξη ἐγωκεντρική, ὅπως στὶς φιλελεύθερες κοινωνίες τοῦ παλιοῦ τύπου, παρὰ σὰ κατὰ-χτηση ὀμαδική, πού μέσα ἐκεῖ βρίσκει τὴν εὐτυχία και τὴ χαρὰ του τὸ ἄτομο. Ἡ ἀφίερωση σὲ ἰδανικά, αὐταπάρνηση, προθυμία σὲ θυσίες γιὰ τὸ σύνολο εἶναι ἀπὸ τὰ γνωρίσματά τους. Τὸ ἄτομο τὸ κινεῖ βαθύτατος πόθος, σὰ φλογερὴ νοσταλγία γι ἀποκατάσταση τοῦ ἀν-θρώπου στὸ ἀξίωμά του, γιὰ συνεννόηση και συναδέλφωση, γιὰ συντροφικὴ δουλειὰ μέσα στὸν ἴδιο τὸ λαὸ κι ἀνάμεσα στοὺς λαούς, σὰ δίκαιο μοῖρασμα τῶν ἀγαθῶν πού μαζεῦει ἡ ἀνθρώπινη ἐργασία ὀδηγημένη ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη και σὰν ὀλοκληρωτικὴ προσφορὰ τοῦ καθένα στὸ σύνολο, χωρὶς ἰδιαίτερα, χωρὶς μυστικά, χωρὶς συνωμοσία πίσω ἀπὸ ἀδιαπέραστους τοίχους. Ὁ τύπος τοῦ ἔμπορα, πού κλείνει τὸ ἓνα μάτι και κλέβει στὴ ζυγαριὰ κι ὁ ἀκόμα ἀντιπαθητικότερος τοῦ

ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ανασυγκρότηση της εξαρθρωμένης οικονομίας αποτελεί την άμεση βασική επιδίωξη της μεταπολεμικής περιόδου. Άλλα σε κάθε προσπάθεια επαναλειτούργειας της παραγωγής επιβάλλεται να καθορισθεί από πριν η κατεύθυνση που πρέπει να πάρει η οικονομική πολιτική. Το ζήτημα της κατεύθυνσης της οικονομικής πολιτικής αποτελεί το κύριο αντικείμενο της εφαρμογής των πορισμάτων της οικονομικής επιστήμης, που ουσιαστικά καταλήγει στο να διατυπώνει με την εξωτερική μορφή των θεωριών, Νόμων και δογμάτων, τις οικονομικές και κοινωνικές επιδιώξεις των διαφόρων τάξεων.

Μπροστά σε κάθε κυβέρνηση εμφανίζονται δυο κατευθύνσεις οικονομικής πολιτικής. Ανάμεσα σ' αυτές είναι καθορισμένη εκείνη που θα εφαρμόσει στην οικονομική της δράση. Βέβαια η κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής που σκοπεύει να εφαρμόσει κάθε κυβέρνηση καθορίζεται από την πολιτική παράταξη που εκπροσωπεί. Έξ' άλλου είναι προκαθορισμένη κι' η οικονομική κατεύθυνση της αντίθετης πολιτικής παράταξης, κατεύθυνση που άκριτως η αντιπολίτευση αντιτάσσει και υποστηρίζει μόλις τις δυνάμεις της. Οι δυο κατευθύνσεις της οικονομικής πολιτικής σ' ένα άτομιστικό καθεστώς είναι οι παρακάτω:

α) 'Η ὀρθόδοξη οικονομική πολιτική της προσαρμογής των κοινωνικών σκοπών στις οικονομικές επιδιώξεις και β) ἡ ἑτεροδοξη κοινωνιστική οικονομική πολιτική της

μορφωμένου, που κάνει τον ἔξυπνο, που ὅλα τὰ καταπιάνεται μὲ ὑπολογισμό, που κρύβει τὶς σκέψεις του ἢ κρύβεται γιὰ νὰ μὴ καταλάβεις τὴν ἀδειοσύνη του ἀπὸ σκέψεις καὶ ποὺ σ' ἔχει γι ἀπλοϊκὸ γιὰτὶ εἶσαι τολμηρὸς καὶ ξάστερος, ὁ τύπος τοῦ γραφειοκράτη, ποὺ παραμονεύει ν' ἀρπάξει κανένα ὑπουργεῖο, ἀπ' ὅπου κι ἂν τοῦ τὸ προσφέρουν, τοῦ δημοσιογράφου ποὺ γέρασε σὲ ἀμαρτίες ἢ προαλείφεται γι αὐτές, τοῦ φτωχοῦ, τοῦ ἀναποφάσιστου ὑποτακτικοῦ, κάνει τὴν πιὸ ἀποκαρδιωτικὴ ἀντίθεση στὸν ἄνθρωπο ποὺ τὸν σφυρηλάτησαν οἱ μεγάλες δοκιμασίες.

Ὁ παλαιὸς κόσμος εἶναι ἐκεῖ, προσπαθεῖ νὰ συγκρατήσει τὰ παράλυτα μέλη του, ν' ἀνασυντοχθεῖ καὶ νὰ ὑποτάξει τὶς νέες δυνάμεις καὶ νὰ ἐξανδραποδίσει τοὺς νεότερους ἀνθρώπους ποὺ τὶς ἐνσαρκώνουν. Στὸν τόπο μας μάλιστα γίνεται αὐτὴ τὴ στιγμή κάτι σὰ γενικὴ δοκιμὴ γιὰ τὸ ξαναγύρισμα στὶς παλαιότερες βάνουσες μορφές πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, ὅπως στὴν πατρίδα τοῦ Φράνκο ἔγινε κάποτε ἡ γενικὴ δοκιμὴ γιὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον. 'Ενάντια σ' αὐτὸν θὰ γίνῃ ἡ πάλιν σκληρὴ, πεισματάρικη, τὸ ξέρομε. Εἶναι αὐτὸ τὸ παθητικὸ, τὸ ἀδικοχαμένο σφρίγος, ποὺ ἡ νεότερη γενιὰ θὰ τὸ ρίξει σὰ σ' ἓνα τερατόμορφο Μολόχ, ποὺ ζητεῖ ἀνθρωποθυσίες. Δίπλα ὅμως εἶναι ἡ χαρὰ τῆς δημιουργίας, τὸ ξεφάντωμα στὸ χτίσιμο ἐνὸς καινούργιου κόσμου, ἀγασμένο ἀπὸ δικαιοσύνη καὶ τὴν εὐτυχία τῶν ἑκατομμυρίων.

Στὸν τόπο αὐτόν, τὸ χιλιόκαλο καὶ χιλιαγαπημένο, εἶναι ὅλα γιὰ νὰ γίνουν. 'Υστερα ἀπὸ τὴ βαριὰ νωθρότητα τοῦ παλαιότερου καιροῦ, ὕστερα ἀπὸ τὴν ταπείνωση ποὺ μᾶς ἔδινε ἡ καθυστέρησή μας, οἱ τεράστιοι κλονισμοὶ μᾶς δημιούργησαν τὸ αἶσθημα σὰ νὰ βρισκόμαστε στὴν πρώτη μέρα τῆς δημιουργίας. 'Ανοιγμα κ' ἐπιστημονικὴ ἐκμετάλλευση τῶν πηγῶν τοῦ πλοῦτου, πρῶτη μέρα τῆς δημιουργίας. 'Ανοιγμα κ' ἐπιστημονικὴ ἐκμετάλλευση τῶν πηγῶν τοῦ πλοῦτου, πρῶτη μέρα τῆς δημιουργίας. 'Ανοιγμα κ' ἐπιστημονικὴ ἐκμετάλλευση τῶν πηγῶν τοῦ πλοῦτου, πρῶτη μέρα τῆς δημιουργίας. 'Ανοιγμα κ' ἐπιστημονικὴ ἐκμετάλλευση τῶν πηγῶν τοῦ πλοῦτου, πρῶτη μέρα τῆς δημιουργίας.

Αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε καινούργιο. Βρίσκονται πάνω στὴ μεγάλη προοδευτικὴ γραμμὴ ποὺ τὴν ἀκολουθῆσε ἡ ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸ ἰωνικὸ ξύπνημα τὸν δὸν πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστὸν αἰῶνα, μὲ σταθμοὺς τὴν ὑπέροχη ἀνθήση στὶς ἑλληνικὲς δημοκρατίες, τὴν 'Αναγέννηση καὶ τοὺς ἀγῶνες στοὺς τρεῖς τελευταίους αἰῶνες γιὰ τ' ἀνθρώπινα δικαιώματα, μὲ τὴ δημιουργία νέων μορφῶν κοινωνίας καὶ νέου τύπου ἀνθρώπου. 'Ετσι θὰ συλλογιέται καὶ θὰ νιώθῃ καθένας ποὺ τὴ διάνοιά του τὴ φώτισε καὶ τὴν ψυχὴ του τὴ συγκίνησε κάπως ἡ κλασσικὴ παιδεία κι ὁ ἀνθρωπισμὸς ὅπως καλλιεργήθηκε στοὺς νεότερους λαοὺς ἀπὸ τὴν 'Αναγέννηση κ' ἔδω.

X. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

προσαρμογῆς τῶν οικονομικῶν ἐπιδιώξεων στοὺς κοινωνικοὺς σκοποὺς. 'Ας ἐξετάσουμε σύντομα τὶς δυὸ αὐτὲς κατευθύνσεις τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς.

Οἱ ἐπιδιώξεις τῆς ὀρθοδόξου οικονομικῆς πολιτικῆς.

Α'. 'Η ὀρθόδοξη οικονομικὴ πολιτικὴ ὑποτάσσει τὶς κοινωνικὲς ἐπιδιώξεις στὶς ἀνάγκες τῆς κεφαλαιουκρατικῆς οικονομίας. Δύο θεμελιώδεις ἀρχὲς τὴν χαρακτηρίζουν. Σύμφωνα μὲ τὴν πρώτη ἀρχὴ τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς ἢ τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους (τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ) πρέπει τὰ προσαρμόζονται σὰ ἔσοδα τῆς παραγωγῆς (ἀξία τῆς παραγωγῆς) ἢ στα ἔσοδα τοῦ κράτους. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ αὐτὴ τὸν κύριο παράγοντα, τὸ πρωταρχικὸ αἶτιον γιὰ τὴν ὅλη κίνηση ἀποτελοῦν οἱ μεταβολὲς τῶν τιμῶν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀξίας τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν κρατικῶν ἔξοδων. Σ' αὐτὲς πρέπει νὰ προσαρμόζονται τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς καὶ οἱ κρατικὲς δαπάνες. 'Ετσι, ὅταν ἡ κεφαλαιουκρατικὴ διαδικασία κ' οἱ πόλεμοι προκαλοῦν οικονομικὰς κλονισμοὺς, κρίσεις, ἐξάρθρωση τῆς οικονομίας, δυσμενεῖς ὅρους παραγωγῆς κτλ., οἱ «ὕγιες» οικονομικὲς ἀρχὲς ἐπιβάλλουν τὴν ἐλάττωσι τῶν ἔξοδων τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν κρατικῶν δαπανῶν μὲ τὸ κατεβασμὸν τῶν ἡμερομισθίων καὶ μισθῶν, περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπασχολουμένων μισθωτῶν καὶ τὴν οὕση τῶν ὥρων ἢ τῆς ἐντατικότητος τῆς δουλειᾶς. 'Εννοεῖται πὼς ἡ «ὕγις» ἐπιστημονικὴ ἀρχὴ

τῆς ὑποτάξης τῶν ἔξοδων παραγωγῆς στὴν ἀξία τῆς παραγωγῆς ἀνοίει στὶς περιόδους εὐμερείας, τὶς περιόδους οικονομικῆς ἐξάπλωσης, εὐνοϊκῶν συνθηκῶν παραγωγῆς (π.χ. ἀνιούσα περίοδος, ἀπόκτηση ἐμπορικῶν διεξόδων, βελτιώσεις μεθόδων παραγωγῆς, ἐφευρέσεις κλπ.). Στὶς περιόδους αὐτὲς διαπιστώνεται θετικὴ εὐρύνη τοῦ περιωρίου μεταξὺ ἀξίας παραγωγῆς κι' ἔξοδων παραγωγῆς, ἀφοῦ ἡ οικονομικὴ πραγματικότητα ἀποδεικνύει πὼς στὶς περιόδους αὐτὲς τὰ ἔξοδα παραγωγῆς (κυρίως τὰ ἡμερομισθία) ἀκολουθοῦν μὲ μεγάλη βραδύτητα τὴν ἐπιταχυνόμενη ὑψωση τῆς ἀξίας τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμφανίζεται, συνεπῶς, σημαντικὴ αὕξηση τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν. 'Απὸ τὸ μέρος ὅμως τῶν «οικονομολόγων ἐπιχειρηματιῶν» καὶ τῆς οικονομικῆς ὀρθοδόξου δὲν γίνεται καθόλου λόγος ἢ γίνεται μὲ μεγάλη χλιαρότητα τῆς παραπάνω «ὕγιος» οικονομικῆς ἀρχῆς ποὺ ἀντίθετα προβάλλεται ἀμείλικτα καὶ μὲ ζωηροὺς χρωματισμοὺς στὶς περιόδους κρίσης, πτώσης τῆς ἀξίας τῆς παραγωγῆς. 'Ετσι οἱ ὕγιες αὐτὲς οικονομικὲς ἀρχὲς ἐπιτρέπουν, στὶς καλὲς ἐποχές, τὴν διοχέτευση στὰ ταμεία τῶν ἐπιχειρηματιῶν τοῦ εὐρύνόμενου περιωρίου ἀξίας καὶ ἔξοδων παραγωγῆς, μὲ τὴ μορφή τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν καὶ ἀντίθετα ὑποχρεοῦν, στὶς καλὲς ἐποχές, τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ τὸ Κράτος νὰ πληρώνουν τὶς ζημιές τῶν ἐπιχειρήσεων μὲ τὴ μορφή ξεπερσοῦ τῶν ἡμερομισθίων τῆς αὕξης τῶν ὥρων καὶ τῆς ἐντατικότητος τῆς δουλειᾶς καὶ τῆς μαζικῆς ἀπολύσεως τῶν ἐργατῶν καὶ μὲ τὴ μορφή τῶν κρατικῶν ἐπιχορηγήσεων καὶ χρηματοδοτήσεων τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Μὲ ἄλλες λέξεις οἱ «ὕγιες» οικονομικὲς ἀρχὲς τῆς ὀρθοδόξου Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἀποδεικνύουν, ὅπως τὸ εἶπαν συχνά, τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἰδιοποίησης τῶν κερδῶν καὶ τῆς κοινωνικοποίησης τῶν ζημιῶν.

Σύμφωνα μὲ τὴν δεύτερη ὀρθόδοξη ἀρχή, ἡ παραγωγή γίνεται πιὸ ἀποδοτικὴ, ὅταν ἡ παραγωγικὴ διαδικασία, διέπεται ἀπὸ τὸν ἡδονιστικὸ νόμον τῆς ἐλάχιστης προσπάθειας» τῆς ἐπιδιώξεως τῆς μεγάλυττης ἀπόδοσης μὲ τὸν μικρότερον κόπο, τὸ ἐλάχιστον ἔξοδο. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ἰδιωτικὴ ἐπιχείρηση πραγματοποιεῖ τὴν μεγαλύτερη παραγωγικότητα, ὅταν κατορθῶναι νὰ ἐπιτύχῃ τὶς μεγαλύτερες ποσότητες ἀγαθῶν μὲ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγότερες ποσότητες συντελεστῶν παραγωγῆς (ἐργασίας, ἐδάφους καὶ κεφαλαίου) καὶ συγκεκριμένα ἐργασίας ἀμέσου καὶ ἡμέτερου (δηλ. κεφαλαίων μετρημένων μὲ ποσότητες ἐργασίας). Στὸ κεφαλαιουκρατικὸ λεξιλόγιον αὐτὸ σημαίνει πὼς ὁ ἐπιχειρηματίας ἔχει σὰν οἰκονομικὸ καθήκον νὰ ἀπολύει τοὺς ἐργάτες ὅσες φορές διαπιστῶναι πὼς μπορεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἰδια παραγωγή μὲ ὀλιγότερους ἐργάτες.

Οἱ παρὰ πάνω δύο θεμελιώδεις ἀρχὲς τῆς ὀρθοδόξου οικονομικῆς ἐφημερότητος ἀμείλικτα στὴν ἐποχὴ τῆς ἀναμφισβήτητον ἐνικράτησής της στὸν 19ο αἰῶνα καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ, μέχρι τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Στὴν μεσοπολεμικὴ περίοδο οἱ οικονομικοὶ ἡγέτες προσάβησαν νὰ τὶς ἐπιβάλλουν μὲ τὸ ἴδιο πείσμα, ἀλλὰ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀντιμετώπισε τὴν δυνατὴ ἐργατικὴ ἀντίσταση καὶ στάθηκε ἀσθενὴς καὶ χαλαρὴ. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ πὼς ἡ δύναμις τῆς ἀτομιστικῆς ὁργάνωσης μετράται, στὴν οικονομικὴ ἱστορία, ἀπὸ τὴν ἐνταση τῆς ἐφημερίας τῶν παρὰ πάνω δύο ἀρχῶν: 'Ὅσο μεγαλύτερη εἶνε ἡ δύναμις τῆς τόσο πιὸ αὐστηρὴ, τόσο πιὸ ἐντονὴ ἐφαρμόζεται καὶ ἀντιστρόφως.

Οἱ ὀρθόδοξοι οἰκονομολόγοι, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἀτομιστικῆς ὁργάνωσης στὴν ἐπιστήμη, «οἱ οἰκονομολόγοι ἐπιχειρηματίες», ὅπως χαρακτηριστικὰ ὀνομάστηκαν, ἰσχυρίζονται πὼς πραγματοποιεῖται ἡ δεύτερη «ὕγις» οικονομικὴ ἀρχὴ τοῦ μέγιστου (ὀπτιμου) τῆς παραγωγῆς, ἐφ' ὅσον οἱ ἰδιωτικὲς ἐπιχειρήσεις ἐπιτυγχάνουν τὸν ἀποδοτικώτερον συνδυασμὸν τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, τὴν μεγαλύτερη ἀπόδοση μὲ τὰ μικρότερα ἔξοδα, τὴν μεγαλύτερη ἀποδοτικότητα κατὰ κεφαλὴν ἀπασχολουμένου ἐργάτου, ἀκόμα καὶ ἂν σημαντικὸ ποσοστὸ τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ μπαίνει σὲ ἀνεργία σὰν συνέπεια τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, εἰς τὸν πεζοδρομῖον, λιμνοκτονεῖ καὶ ἐξαφανίζεται. Σύμφωνα μὲ τὴν οικονομικὴ ὀρθόδοξία ποὺ ἐπεκράτησε ἀπόλυτα μέχρι τῶν πρώτων δυὸ τρίτων τοῦ 19ου αἰῶνα, οἱ ἀνεργοὶ ἐργάτες εἶνε περιττοί, ἀχρηστοὶ στὴν κοινωνία, ἐφ' ὅσον ἡ οἰκονομία δὲν εἶνε σὲ κατὰστασιν νὰ τοὺς ἀπασχολήσει. Συνεπῶς ἡ ἐξαφάνισή τους (μὲ τὴν ἐξαθλίωσιν, τὶς ἐπιδημίας καὶ κακουχίας) ἱκανοποιεῖ οἰκονομικὴν ἀναγκαῖότητα, ἀφοῦ μὲ τὸν ἀναγκαστικὸν περιορισμὸν τῆς προσφορᾶς ἐργατικῶν χειρῶν ποὺ προκαλεῖ, ἐξασφαλίζει τὴν ἰσορροπία μεταξὺ ζήτησης καὶ προσφο-

ρᾶς. 'Η Πολιτικὴ Οἰκονομία ἐμφανίσθηκε στὸ φῶς τοῦ ἡλίου στὰς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνα, μὲ τὴν διατύπωσιν τῶν παρὰ πάνω ἀρχῶν. Οἱ ἀντιφρονούντες μάλιστα πρὸς τὴν οἰκονομικὴ ὀρθόδοξία, οἱ ἑτεροδόξοι, οἱ σοσιαλιστές, οἱ κομμουνιστές, δὲν θεωροῦνταν μέχρι τῶν πρώτων τριῶν τετάρτων τοῦ 19ου αἰῶνα σὰν οἰκονομολόγοι. 'Ὁ τίτλος αὐτὸς ἦταν ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν ὀπαδῶν τῆς οἰκονομικῆς ὀρθοδόξου.

Εἶνε ἀλήθεια πὼς μετὰ τὴν τεράστια ἐπίδραση ποὺ ἀσκήσανε στὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον τὰ ἔργα τῶν διαφόρων σοσιαλιστῶν στὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 19ου αἰῶνα, οἱ ὀρθόδοξοι οἰκονομολόγοι ἀναγκάστηκαν νὰ στερεώσουν τὸ σαλευόμενον οἰκοδόμημά τους προβάλλοντες θεωρίας ποὺ τὶς δημιουργήσαν μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀντικρούσουν τὴν ἐπιστημονικὴ θύελλα ποὺ ἐσπόλυνε ὁ ἐπιστημονικὸς σοσιαλισμός. Μὲ τὶς θεωρίας αὐτὲς προσπαθοῦν νὰ ἀποδείξουν πὼς ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἡδονιστικῶν ἀρχῶν ὁδηγεῖ στὴν μεγαλύτερη ὠφελιμότητα τῶν ἀγαθῶν, στὴν μεγάλυττη ἀποδοτικότητα τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς καὶ ἀκόμα στὴν πλήρη ἀπασχόληση τῶν τελευταίων, πὼς τὸ ὕψος τῶν ἡμερομισθίων προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν ὀριακὴν παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας, πὼς οἱ τιμὲς τῶν ἀγαθῶν καθορίζονται ἀπὸ τὴν ὀριακὴν τοὺς χρησιμότητα κτλ. 'Ὅλο αὐτὸ τὸ μεγαλεπύβολο θεωρητικὸ συγκρότημα δὲν ἐμπόδιζε σοβαροὺς οἰκονομολόγους νὰ ὑποστηρίξουν πὼς τὰ ὀρθόδοξα δόγματα ἀποτελοῦν οἰκονομικὴ φιλολογία, πὼς ἡ ὀρθόδοξη Πολιτικὴ Οἰκονομία εἶναι δεοντολογικὴ, ἰδεολογικὴ, ἀξιολογικὴ, ἐννοιαλογικὴ, τελεολογικὴ καὶ ὅτι ἄλλο, πὼς κατήντησε νὰ γίνῃ ἡ κωδικοποίηση τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων κλπ.

Οἱ ἐπιδιώξεις τῆς κοινωνιστικῆς οικονομικῆς πολιτικῆς.

'Η ἑτεροδοξη κοινωνιστικὴ οικονομικὴ πολιτικὴ ὑποτάσσει τὶς οικονομικὲς ἐπιδιώξεις στοὺς κοινωνικοὺς σκοποὺς. 'Η κοινωνιστικὴ πολιτικὴ τῆς οικονομικῆς προσαρμογῆς σὶς κοινωνικὲς ἐπιδιώξεις θέτει σὰν πρωταρχικὸν σκοπὸν τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν ὀλοκληροῦ τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ μὲ τὴν διαρκὴ πλήρη ἀπασχόλησιν τοῦ. Τὴν ἱκανοποίησιν αὐτὴν τῶν ἀναγκῶν τοῦ συνολικοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ, τὴν πραγματοποιεῖ βέβαια μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν «ἀρχῶν στενότητος», τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀποδοτικώτερου συνδυασμοῦ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, δηλαδὴ μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς (ἐργασία ἐδάφους καὶ κεφάλαιον) στοὺς παραγωγικοὺς ἐκείνους κλάδους ὅπου ἀποδίδουν τὴν μεγάλυττη ὀριακὴν παραγωγικότητα καὶ ὅπου παράγουν τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα ποὺ ἐμφανίζουν τὴν μεγάλυττη ὀριακὴν χρησιμότητα. 'Αλλὰ οἱ ὀπαδοὶ τῆς κοινωνιστικῆς αὐτῆς οικονομικῆς πολιτικῆς πιστεύουν πὼς ἡ πραγματοποίησιν τῶν δυὸ αὐτῶν ἐπιδιώξεων, πρῶτον τῆς ἱκανοποίησης τῶν ἀναγκῶν ὀλοκληροῦ τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ μὲ τὴν διαρκὴ πλήρη ἀπασχόλησιν τοῦ καὶ δευτέρον τοῦ ἀποδοτικώτερου συνδυασμοῦ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, δὲν εὐρίσκει τὴν τέλεια ἐφαρμογὴν τοῦ πέρα μόνον σ' ἓνα σοσιαλιστικὸν καθεστὼς.

Στὸ κεφαλαιουκρατικὸ καθεστὼς ἡ ταυτόχρονη πραγματοποίησιν τῶν παρὰ πάνω δυὸ ἐπιδιώξεων εἶνε ἀδύνατη στὴν πραγματικότητα (ὅχι ὅμως βέβαια στὴν οικονομικὴ φιλολογία). Συνεπῶς ἐμφανίζεται ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιλογῆς μεταξὺ τῶν δυὸ αὐτῶν ἐπιδιώξεων. 'Η ὀρθόδοξη οικονομικὴ πολιτικὴ κηρύσσει σὰν «ὕγι» οικονομικὴ ἀρχὴ σὰν ἐπιταγὴ τῆς ἐπιστήμης τὴν πραγματοποίησιν τῆς δευτέρης ἐπιδιώξεως τοῦ ἀποδοτικώτερου συνδυασμοῦ τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς κλπ. καὶ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐργαζομένων μελῶν τῆς κοινωνίας, ἀδιαφορεῖ κατὰ πόσον ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας εἶνε ἀνάλογη μὲ τὴν ἀξία τῆς παραγωγῆς, ἢ κατὰ πόσον οἱ ἐργαζόμενοι εἶνε ἀπασχολημένοι ἢ ἀνεργοί, διατρέφονται ἢ λιμοκτονοῦν. Στὴν πραγματικότητα σκοπὸς τῆς ὀρθοδόξου Οἰκονομικῆς Πολιτικῆς εἶνε ἡ ἐξασφάλισις τῆς μεγάλυττης καθαρῆς προσόδου, τοῦ ὑψηλότερου κέρδους ἀφοῦ ἡ ἀκαθάριστη προσόδος, ἡ ποσότητα τῶν ἡμερομισθίων θεωρεῖται σὰν βάρος, σὰν ἔξοδο, ποὺ ἡ ἐλάττωσίς του πρέπει νὰ ἐπιτετεῖται σὰν ἐπιθυμητή.

'Η κοινωνιστικὴ πολιτικὴ τῆς οικονομικῆς προσαρμογῆς πρὸς τὴν κοινωνικὴ ἐπιδίωξιν, ἀντίθετα, θεωρεῖ σὰν βασικὸν πρωτεύοντα σκοπὸν τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐργαζομένων μελῶν τῆς οἰκονομίας καὶ σὰν δευτερεύοντα σκοπὸν τὴν πραγματοποίησιν τῶν οἰκονομικῶν «ἀρχῶν τῆς στενότητος» τοῦ ἀποδοτικώτερου συνδυασμοῦ

των συντελεστών της παραγωγής. Έφ' όσον οι δύο αυτές επιδιώξεις δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν ταυτόχρονα ή κοινωνιστική οικονομική πολιτική ικανοποιεί την πρώτη και θυσιάζει την δεύτερη, γιατί νομίζει πως ή οικονομία υπάρχει για τον άνθρωπο και όχι ο άνθρωπος για την οικονομία. Αντίθετα είδαμε παρά πάνω πως ή ορθόδοξη οικονομική πολιτική ικανοποιεί την δεύτερη επιδίωξη και θυσιάζει την πρώτη, γιατί στο βάθος παραδέχεται πως ό προορισμός της οικονομίας είναι ή εξυπηρέτηση των αναγκών όχι του συνόλου των εργαζομένων μελών της οικονομίας αλλά μόνον της οικονομικής ολιγαρχίας.

Η ορθόδοξη οικονομική πολιτική είναι αντικοινωνική και αντιοικονομική.

Αλλά ή κοινωνιστική οικονομική Πολιτική που θέτει σαν ήθικό ανθρώπινο αίτημα στην πρώτη γραμμή την ικανοποίηση των κοινωνικών σκοπών και στη δεύτερη γραμμή την πραγματοποίηση των οικονομικών επιδιώξεων αυσιαστικά κατορθώνει να επιτύχη όχι μόνον τους κοινωνικούς σκοπούς, αλλά και τις οικονομικές επιδιώξεις κατά τρόπον μάλιστα πιο πλήρη, πιο τέλειο από ό,τι το επιτυγχάνει ή ορθόδοξη οικονομική πολιτική. Πράγματι ή ορθόδοξη οικονομική πολιτική της κοινωνικής προσαρμογής στις οικονομικές επιδιώξεις προκαλεί την έκρηξη της κρίσης, την οικονομική ανισορροπία και δεύτερο την μη ικανοποίηση της άρχξης του μεγίστου (Όπτιμου) της παραγωγής, της μεγαλύτερης αποδοτικότητας των συντελεστών της παραγωγής. Αυτό αποδεικνύουν οι παρά κάτω συλλογισμοί.

Πρώτο, ή ορθόδοξη οικονομική πολιτική με την επιδίωξη της κοινωνικής υποταγής στον κοινωνικό σκοπό, μ' άλλα λόγια με την επιδίωξη στις έποχές κρίσης, της προσαρμογής των εξόδων της παραγωγής, (κυρίως ήμερομισθίων) και των κρατικών δαπανών στη φθίνουσα αξία της παραγωγής και στα μειωμένα κρατικά έσοδα προκαλεί πτώση των ήμερομισθίων και των μισθών, την απόλυση και θέση σ' ανεργία μεγάλου ποσοστού εργατών και υπαλλήλων. Αλλά τα φαινόμενα αυτά επιφέρουν μείωση της ζήτησης, πτώση των τιμών, υποκατανάλωση και συνεπώς, χαλάρωση της οικονομικής δραστηριότητας, που πάλι προκαλεί έλάττωση του εθνικού εισοδήματος, μείωση της ζήτησης, που και αυτή, με τη σειρά της, επιφέρει νέα κρίση, νέα υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας κ.ο.κ. Δημιουργείται έτσι όπως ελπώθηκε, φαύλος κύκλος. Αντίθετα ή κοινωνιστική οικονομική πολιτική με την άμεση προγραμματική επιδίωξη της της συνολικής απασχόλησης των συντελεστών της παραγωγής δημιουργεί το αντίστοιχο εθνικό εισόδημα που προκαλεί αύξηση της ζήτησης, ύψωση των τιμών, ανάπτυξη της παραγωγής και της οικονομικής δραστηριότητας, που πάλι οδηγεί στην ύψωση του εθνικού εισοδήματος, στην αύξηση της ζήτησης που επιφέρει την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας κ.ο.κ. Έτσι ή κοινωνική οικονομική πολιτική, έφ' όσον επιδιώκει την συνεχή άνυψωση των ήμερομισθίων και μισθών και του συνολικού αριθμού των απασχολούμενων μεθωτών, εξασφαλίζει ένα συνεχές ρεύμα δράσης και αντίδρασης άλληλεξαρτήσεων και άλληλεπιδράσεων μεταξύ αύξησης των εισοδημάτων της ζήτησης και της κανονάλωσης από την μία πλευρά και ανάπτυξης της παραγωγής και της οικονομικής δραστηριότητας από την άλλη πλευρά.

Δεύτερον, ή ορθόδοξη οικονομική πολιτική οδηγεί ουσιαστικά στη μικρότερη εθνική αποδοτικότητα για τους παρά κάτω λόγους: Η οικονομική ορθοδοξία εξέταζει το μέγιστον της παραγωγής, την μεγαλύτερη αποδοτικότητα των συντελεστών της παραγωγής από την πλευρά της ιδιωτικής ή επιχειρήσης που θεωρείται σαν βάση σύγκρισης: Η ατομιστική οικονομική δεν μπορεί παρά να πάρη σαν κριτήριο των Ισχυρισμών της την μεμονωμένη ιδιωτική ή επιχείρηση, άφου δεν ένδιαφέρει και παρά για την καθαρή πρόσδο, για το κέρδος.

Η κοινωνιστική όμως οικονομική εξέταζει το μέγιστον της παραγωγής όχι από την πλευρά της ιδιωτικής ή επιχείρησης αλλά από την πλευρά της εθνικής οικονομίας. Αλλά το μέγιστον της παραγωγής είναι μικρότερο ως προς την ιδιωτική ή επιχείρηση παρά ως προς την εθνική οικονομία, δηλαδή ως προς το σύνολον της παραγωγής της χώρας. Πραγματικά, ή εφαρμογή των «ύγιων αρχών» της ορθόδοξης οικονομικής πολιτικής οδηγεί στις περιόδους κρίσης και ανισορροπίας σε σημαντική ανεργία που αναλoνει στα 25—30 % του συνόλου των απασχολούμενων εργατών. Τώρα σύμφωνα με την ορθόδοξη άποψη, το μέγιστον της

παραγωγής, ή μεγαλύτερη αποδοτικότητα μετράται με το μέγιστον της παραγωγής των ήπιχειρήσεων που λειτουργούν προς το σύνολον των απασχολούμενων στις ήπιχειρήσεις αυτές συντελεστών της παραγωγής. Το κριτήριο όμως αυτό είναι έσφαλμένο από της πλευράς της εθνικής οικονομίας. Βέβαια το μέγιστον της παραγωγής από της σκοπιάς του ήπιχειρηματία πρέπει να κριθεί με βάση τη δική του ήπιχείρηση, από τις σκοπιές όμως της συνολικής παραγωγής της χώρας πρέπει να κριθεί με βάση την εθνική οικονομία. Αυτό σημαίνει πως το μέγιστον της παραγωγής της χώρας θα πρέπει να μετρηθεί όχι με τη σχέση της συνολικής παραγωγής προς τις ποσότητες των απασχολούμενων στις ήπιχειρήσεις συντελεστών της παραγωγής, από τις οποίες άτοκλείεται ό αριθμός των άνεργων εργατών, αλλά με τη σχέση της συνολικής παραγωγής προς τις συνολικές διαθέσιμες ποσότητες των συντελεστών της παραγωγής της χώρας, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και ό αριθμός των άνεργων εργατών.

Η κοινωνιστική οικονομική πολιτική ικανοποιεί της κοινωνικές και οικονομικές επιδιώξεις.

Η κοινωνιστική οικονομική πολιτική της προσαρμογής των οικονομικών επιδιώξεων στους κοινωνικούς σκοπούς αποβλέπει στην ολοκληρωμένη απασχόληση όλου του άνεργου πληθυσμού. Είναι φανερόν πως ή συνολική παραγωγή με την πλήρη απασχόληση των εργατών εμφανίζει αύξηση έναντι εκείνης που σημειούται όταν σημαντικό ποσοστό εργατών ρίχνεται στην ανεργία. Στην περίπτωση της κοινωνιστικής οικονομικής πολιτικής, το μέγιστον της παραγωγής, ό αποδοτικότερος συνδυασμός των συντελεστών της παραγωγής μετράται με τη σχέση της αύξημένης συνολικής παραγωγής προς το σύνολο του άνεργου πληθυσμού που εύρίσκεται ολόκληρο σ' απασχόληση. Αλλά έτσι, διαπιστώνεται πως το μέγιστον της παραγωγής που επιτυγχάνει ή κοινωνιστική οικονομική πολιτική είναι μεγαλύτερο από εκείνο που πραγματοποιεί ή ορθόδοξη οικονομική πολιτική έφ' όσον ό αριθμητική (ή συνολική παραγωγή) της σχέσης είναι μεγαλύτερος στην περίπτωση της κοινωνιστικής οικονομικής πολιτικής, ενώ ό ποσοριστής (ή συνολική διαθέσιμη ποσότητα των συντελεστών της παραγωγής) παραμένει ό ίδιος στις δύο κατευθύνσεις της οικονομικής πολιτικής. Έτσι, εάν με την ορθόδοξη οικονομική πολιτική έχομε 120 παραγόμενα αγαθά, 100 απασχολούμενους συντελεστές παραγωγής και 50 άνεργους συντελεστές παραγωγής, το μέγιστον της παραγωγής κατά την ορθόδοξη άποψη είναι 120]100, ενώ κατά την κοινωνιστική άποψη 120]150. Από την άλλη πλευρά αν με την κοινωνιστική οικονομική πολιτική απασχολούνται και οι 150 συντελεστές της παραγωγής, δηλ. όλη ή διαθέσιμη ποσότητα των συντελεστών παραγωγής και παράγονται 160 αγαθά σαν συνέπεια της αύξησης απασχόλησης, το μέγιστον της παραγωγής, ό αποδοτικότερος συνδυασμός των συντελεστών της παραγωγής θα είναι 160]150. Αυτό σημαίνει ότι το μέγιστον της παραγωγής είναι μεγαλύτερο στη κοινωνιστική οικονομική πολιτική (160]150) παρά στην ορθόδοξη οικονομική πολιτική (120]150). Έπομένως, ή κοινωνιστική οικονομική πολιτική σε σύγκριση με την ορθόδοξη οικονομική πολιτική οδηγεί στην πραγματοποίηση ύψηλοτέρου επιπέδου μεγίστου παραγωγής, αποδοτικότητας συνδυασμού συντελεστών της παραγωγής.

Αλλά και αν ακόμη πάρωμε σαν κριτήριο τον όρισμό του μεγίστου της παραγωγής της οικονομικής ορθοδοξίας (όπου υπολογίζεται σαν βάση σύγκρισης ή ποσότης των απασχολούμενων συντελεστών της παραγωγής και όχι ή συνολική διαθέσιμη ποσότητά τους), πάλι μπαίνει το περίφημον ζήτημα με το οποίο ήσχολήθησαν οι έτερόδοξοι οικονομολόγοι από τις αρχές του 19ου αιώνα, δηλ. το ζήτημα της καθαγής προσόδου. Σύμφωνα με την ορθόδοξη οικονομική, το μέγιστον της παραγωγής επιτυγχάνεται με την πραγματοποίηση της ύψηλότερης καθαγής προσόδου, δηλαδή των μεγαλύτερων πραγματικών κερδών, χωρίς να λαμβάνεται καθόλου υπ' όψη το ύψος της άκαθάριστης προσόδου (δηλ. του συνόλου της παραγωγής και των απασχολούμενων εργατών). Αντίθετα, σύμφωνα με την κοινωνιστική οικονομική το μέγιστον της παραγωγής επιτυγχάνεται με τον ύψηλοτερο συνδυασμό της καθαγής και άκαθάριστης προσόδου. Ας παραδεχθούμε ότι μία όρισμένη παραγωγή Α παράγει 120 αγαθά, απασχολεί 100 ποσότητες άμέσου και έμμέσου εργασίας, θέτει σε κατάσταση ανεργίας 50 ποσότητες άμέσου και έμμέσου εργασίας και

αποδίδει 20 ο]ο καθαρή πρόσδο δηλ. ήπιχειρηματικών κερδών (120]100) και ότι μία άλλη ήπιχείρηση Β παράγει 160 αγαθά, απασχολεί 150 ποσότητες άμέσου και έμμέσου εργασίας, δεν θέτει καμιά ποσότητα άμέσου και έμμέσου εργασίας σε κατάσταση ανεργίας και αποδίδει 7 ο]ο καθαρή πρόσδο ή ήπιχειρηματικό κέρδος (160]150). Σύμφωνα με τα παρά πάνω αναπτυχθέντα, το ύψηλοτερο επίπεδο μέγιστου παραγωγής πραγματοποιεί καιά την ορθόδοξη άποψη, ή πρώτη ήπιχείρηση Α, άφου αποδίδει την μεγαλύτερη καθαρή πρόσδο (20 ο]ο), ενώ κατά την κοινωνιστική άποψη ή δεύτερη ήπιχείρηση Β, άφου επιτυγχάνει τον ύψηλοτερο συνδυασμό καθαγής και άκαθάριστης προσόδου (160]150 > 120]150 και 160 > 120, 150 > 100).

Η πραγματοποίηση της ολοκληρωτικής απασχόλησης.

Το ζήτημα τώρα μπαίνει να διευκρινισθεί με ποιο τρόπο ή κοινωνιστική οικονομική πολιτική της οικονομικής προσαρμογής προς την κοινωνική επιδίωξη μπορεί να εφαρμοσθεί άποτελεσματικά. Στην περίπτωση που υπάρχει ήδη ανεργία ή που θα παρουσιάζετο τέτοια αν οι ήπιχειρηματίες είχαν το δικαίωμα της απόλυσης των εργαζομένων ή κοινωνιστική οικονομική διαθέτει, σε μία ατομιστική οργάνωση τους παρακάτω δύο τρόπους πραγματοποίησης συνολικής απασχόλησης ή άποφυγής λανθάνουσας ανεργίας, α) Την υποχρεωτική έκταση κοινωνικών έργων (άνεργων νοσοκομείων, θεραπευτηρίων κλπ., σχολείων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κλπ.). β) Την υποχρεωτική έκταση της παραγωγικών έργων (έκταση έργων όδοποιίας, άρδευτικών, άποστραγγιστικών και έγγειοβελτιωτικών έργων, την ανάπτυξη μέσων συγκοινωνίας, την έκταση έργων παραγωγής ήλεκτρικής ενέργειας, παραγωγής ύδρουδυναμικής ενέργειας, την ανάπτυξη του τεχνικού έξοπλισμού της γεωργίας μεταλλουργίας και βιομηχανίας κλπ.), γ) την θέσπιση υποχρεωτικής ολοκληρωμένης απασχόλησης των εργατών με την υποχρεωτική διατήρηση σ' ολοκληρωμένη απασχόληση των ήδη απασχολούμενων εργατών, με την απαγορευση δηλαδή της απόλυσης εργατών. Στην τρίτη περίπτωση, ή υποχρεωτική πλήρης απασχόληση των εργατών επιτυγχάνεται με την χρηματοδότηση των ήπιχειρήσεων εκείνων που υποχρεούνται στη πρoσληψη νέων εργατών από την καιηγορία των άνεργων εργατών ή στη διατήρηση σ' ολοκληρωμένη απασχόληση των ήδη απασχολούμενων εργατών που θεωρούνται «λεονόζοντες μη παραγωγικοί» σαν συνέπεια του μέχρι της στιγμής περιορισμού των εργατών. Η χρηματοδότηση αυτή των κρατικών και ιδιωτικών ήπιχειρήσεων μπορεί να γίνει είτε με την μορφή πιστώσεων ή γραμματίων εκδιδομένων από το Κράτος που έξευρισκεται τα αναγκαία ποσά με έκδοσεις κρατικών δανείων ή με αύξηση της φορολογίας, είτε με την μορφή πιστώσεων από μέρους των Τραπεζών που καλύπτονται με έκδοση τραπεζογραμμάτων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ή παραπάνω αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας δεν άποτελεί πληθωρισμό, έφ' όσον τα έκδιδομενα τραπεζογραμμάτια χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση των ήπιχειρήσεων υπό τον όρο της επέκτασης της παραγωγής και συνεπώς της μελλοντικής αύξησης των παραγόμενων αγαθών. Η χρηματοδότηση αυτή των ιδιωτικών ήπιχειρήσεων που διενεργείται μόνον υπό τον όρον της χρηματικής επέκτασης της παραγωγής, θα χρησιμοποιηθή στην αύξηση των κυκλοφορούντων και παγιων κεφαλαίων που είναι αναγκαία για να έξοπλίσουν και έφοδιάσουν με έγκαταστάσεις, μηχανές, πρώτες ύλες κλπ. τους νέους εργάτες που προσλαμβάνονται υποχρεωτικώς από τους εύρισκομένους σε κατάσταση ανεργίας και τους ήδη μερικώς απασχολούμενους που πλεονάζουν και καταντούν «μη παραγωγικοί» σαν συνέπεια της μέχρι της στιγμής σύμπτυξης της ζήτησης που προέρχεται από την κρίση. Η επέκταση αυτή της παραγωγής θα προκαλέσει την αύξηση του εθνικού εισοδήματος και έπομένως την ανάπτυξη της ζήτησης και της κατανάλωσης που θα άπορροφήσει την αύξηση των παραγόμενων αγαθών που προέρχεται από την άρχική επέκταση της παραγωγής. Έτσι μετξύ του διαρκώς δημιουργούμενου εθνικού εισοδήματος και της διαρκώς επεκτεινόμενης παραγωγής θα σημειωθεί ένα συνεχές ρεύμα δράσης και αντίδρασης άλληλεξαρτήσεων και άλληλεπιδράσεων που θα άπορροφήσει τους εύρισκομένους σε κατάσταση ανεργίας εργάτες, θα ολοκληρώσει την απασχόληση των μερικώς απασχολούμενων εργατών και θα χρησιμοποιήσει τα κυκλοφορούντα και πάγια κεφάλαια που άδρανούν μέχρι της

ολοκληρώσεως της απασχόλησης των διαθεσίμων ποσοτήτων συντελεστών της παραγωγής.

Ο θεσμός της ολοκληρωμένης απασχόλησης του εργατικού πληθυσμού είναι πολύ άνώτερος από το θεσμό της χορήγησης έπιδομάτων ανεργίας για τους παρά κάτω κυρίους λόγους: Από της οικονομικής πλευράς ή υποχρεωτική διατήρηση της κατάστασης απασχόλησης του εργατικού και ή πλήρης μισθοδοσία του έμποδίζουν κάθε τάση πώσης των ήμερομισθίων και εξασφαλίζουν την έξορμηση προς νέαν ύψωση τους, άφου ή πτωτική πίεση πανω στα ήμερομισθία άσκειται άκριβώς από την κατάσταση άνεργίας του εργατικού, με την αύξηση της προσφοράς εργασίας και χαμηλούς μισθούς που προκαλεί, έφ' όσον τα έπιδοματα ανεργίας είναι πολύ μικρότερα από τα ήμερομισθία. Από της κοινωνικής πλευράς, ή διατήρηση της απασχόλησης του εργατικού δημιουργεί στον εργατή το δικαίωμα «κατοχής» της θέσης του ως και το δικαίωμα άκέραιης μισθοδοσίας, ενώ αντίθετα ή κατάσταση ανεργίας διακόπτει κάθε δεσμόν του εργατικού με τη θέση του και έπομένως κάθε δυνατότητα κατοχύρωσης και επίδρασης πάνω της. Από ψυχολογικής πλευράς ή διατήρηση σε κατάσταση απασχόλησης του εργατικού άνυψώνει την προσωπική του εργατικότητα, διαφυλάσσει την δυναμικότητά του για τους εργατικούς αγώνες ενώ αντίθετα ή κατάσταση ανεργίας εξασθενίζει τον φυσιολογικόν του οργανισμό και έπομένως την ζωτικότητα του, άσκει καταθλιπτική επίδραση στο χαρακτήρα του, στις συνήθειές του, στην εργατική δυναμικότητα και στη ψυχολογική του σύνθεση μπροστά στους εργαζομένους συντρόφους του και γενικά μπροστά στο εργατικό ζήτημα, και τον παρατρέπει στη διάσπαση της εργατικής ενότητας. Έξ άλλου ή κατάσταση ανεργίας τον βάζει σε θέση κατωτερότητας και ύποτελείας και ως προς την είσπραξη των έπιδομάτων ανεργίας που ύπερβιβάζουν τα βοηθήματα των έργοδοτικών φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και ως προς την εύτελή ύποχρέωση της παρουσίας του σ' όρισμένες ώρες σε είδικα γραφεία για λόγους έλέγχου.

Η ορθόδοξη οικονομική πολιτική άποκρούει τον θεσμό της ολοκληρωτικής απασχόλησης.

Η ορθόδοξη ατομιστική θεωρητική οικονομική και οικονομική πολιτική παρουσιάσθηκαν πάντα ενάντια κάθε κρατικού παρεμβατισμού και συνεπώς κάθε μέτρου που επιδιώκει την έλάττωση της ανεργίας. Μέχρι άκομα του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου καταπολεμούσαν, στο πεδίο της οικονομικής θεωρίας και στο πολιτικό πεδίο, τον θεσμό της χορήγησης έπιδομάτων ανεργίας (της Αγγλίας π.χ.) γιατί με τη μείωση της προσφοράς εργασίας σε χαμηλό ήμερομισθίο που προκαλεί, κατοχυρώνει τη διατήρηση ύψηλων ήμερομισθίων. Η ορθόδοξη ατομιστική οικονομική πολιτική εμφανίζεται άκομα περισσότερο δυσμενής έναντι των κρατικών μέτρων που επιδιώκουν την ολοκληρωτική απασχόληση του εργατικού πληθυσμού. Μεταξύ όμως των δύο «αντιοικονομικών» θεσμών, του θεσμού της υποχρεωτικής ολοκληρωμένης απασχόλησης του εργαζομένου πληθυσμού και του θεσμού της χορήγησης έπιδομάτων ανεργίας, ή ορθόδοξη ατομιστική οικονομική πολιτική θεωρεί τον δεύτερο θεσμό όλιγώτερο όδυνηρό. Με την ανάπτυξη της εργατικής δύναμης αναγκάσθηκε να δεχθή τον δεύτερο θεσμό, αλλά άποκρούει σταθερά τον πρώτο. Οι λόγοι της προτίμησής της για το δεύτερο θεσμό, είναι οι παρά κάτω:

Πρώτον, στο σχηματισμό των χρηματικών ποσών των αναγκών για την χορήγηση έπιδομάτων άνεργίας συμμετέχουν γενικά οι φορολογούμενοι (το Κράτος) και οι εργάτες' ενώ στο θεσμό της υποχρεωτικής ολοκληρωμένης απασχόλησης οι ήπιχειρήσεις βιστάζουν ολόκληρο το βάρος των τόκων και της έξοφλησης των κεφαλαίων που συνάπτουν για να άντιμετωπίσουν τις υποχρεώσεις τους της άκέραιης μισθοδοσίας και της διατήρησης και συμπλήρωσης της απασχόλησης των «μη παραγωγικών» εργατών.

Δεύτερο, ή θέση σε κατάσταση ανεργίας προκαλεί μεγαλύτερη πιστωτική επίδραση στα ήμερομισθία άφου το έπιδομα ανεργίας είναι πολύ μικρότερο από το ήμερομισθίο, ενώ ή υποχρεωτική διατήρηση και ολοκληρωτική απασχόληση με το παληό ύψηλό ήμερομισθίο άποτελεί άνάγκηση δικαιώματος κατοχής επί της θέσης και επί του ύψους του ήμερομισθίου, δικαίωμα άνεξάρτητον της θέλησης του ήπιχειρηματίου, που καταλύει την οικονομική έξουσία του πάνω στον εργατή, άφου έμποδίζει κάθε τάση

της παρουσίας τους, κάθε μορφής, αποτελεί απλή και καθαρά ήθικη απαίτηση του έθνους. Η δήμευση της παρουσίας των προδοτών δεν μπορεί να αντικαταστήσει την εθνικοποίηση για δυο λόγους: α) γιατί η εθνικοποίηση πρέπει να περιλάβει ολόκληρο τον κλάδο της παραγωγής και όχι μόνο τα εργοστάσια των προδοτών και β) γιατί οι διευθύνοντες τις επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν με τον κατακτητή δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις οι ιδιοκτήτες τους και δεν θα ήταν σωστό να τιμωρηθεί ο κόσμος των μετόχων για τα εγκλήματα των εντολοδόχων τους. Γι' αυτό και η εθνικοποίηση με Ισόβια, Ισόποση με το εισόδημά τους, αποζημίωση των ιδιοκτητών πρέπει να θεωρηθεί ανεξάρτητη πράξη που έχει σκοπό να απελευθερώσει την παραγωγή της Γαλλίας από τα εγωιστικά συμφέροντα των λίγων ανθρώπων που διευθύνουν τα μονοπώλια και τα τράστ και να της ανοίξει το δρόμο της πρόοδου που εξασφαλίζει ή σύγχρονη τεχνική και οργάνωση της εργασίας.

Η περίοδος αυτή είχε γνήσιον δόλετα ασυμβίβαστη με τα συμφέροντα της ήγεμονίας του πλούτου που διηύθυναν όλα την οικονομία της Γαλλίας. Η παλιά ύψη της Γαλλικής οικονομίας εξασφάλιζε τα πιο σκανδαλώδη κέρδη της χωρίς κανένα πρόσχημα υπεξαίρεσης της ανθρώπινης εργασίας, στην οικονομική μεριά που δεν κατείχε την εκμετάλλευση των πρώτων υλών (γιαυθαοκαρρυχείων, μεταλλείων, υδατοπτώσεων κλπ.) της οποίας τα συμφέροντα είνε αντίθετα με τα συμφέροντα του έθνους. Τα τράστ επιδιώκουν τα συμφέροντά τους με τον περιορισμό της παραγωγής και την ύψωση των τιμών που αποτελούν φορολογία κατανάλωσης. Οι ανάδοχοι εταιρίες οργανώνουν τις μεγαλύτερες καταχρήσεις με μορφή επιχορήγήσεων, φαινομενικών έλλειμμάτων, κερδών που πραγματοποιούνται από εξαρτημένες επιχειρήσεις (filiales), πληρωμής μεγαλειτέρων ποσών στους

πτώσης του ήμερομισθίου και απόλυσης του εργάτη από τη θέση του.

Τρίτον, η πολιτική των δημοσίων παραγωγικών έργων αποδυναμώνεται, γιατί διευρύνει τον κρατικό τομέα, περιορίζει τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας και επεκτείνει την οικονομική δράση του Κράτους, στο πεδίο που η οικονομική ολιγαρχία θεωρεί πως μπαίνει στη κυριαρχία της. Έξ' αλλού με την έκδοση σημαντικών δημοσίων δανείων αναγκάζουν για την χρηματοδότηση των δημοσίων έργων ή οικονομική ορθοδοξία ισχυρίζεται πως το Κράτος απορροφά σοβαρό μέρος της αποταμίευσης, περιορίζει τη διάθεση κεφαλαίων για την ιδιωτική οικονομία και προκαλεί, συνεπώς, ύψωση του τόκου.

Οι πάρα πάνω λόγοι, εξηγούν γιατί όλα τα αγγλικά σχέδια που προτάθηκαν για την απορρόφηση της ανεργίας προκαλέσαν τις αντιρρήσεις της ορθόδοξου οικονομικής ορθοδοξίας και τελικά δεν εφαρμόστηκαν μέχρι του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Άκομα σήμερα το σχέδιο Beveridge που θεσπίστηκε για να ικανοποιήσει μέρος των εργατικών αιτημάτων που είναι πολύ ζωηρά στην παρούσα περίοδο, δεν περιλαμβάνει τον θεσμό της υποχρεωτικής ολοκληρωμένης απασχόλησης του εργατικού πληθυσμού. Πρέπει να σημειωθεί ότι το σχέδιον Beveridge αποτελούσε μέρος του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου το πρόγραμμα των άμεσων κοινωνικών διεκδικήσεων της άριστερας. Η οικονομική ορθοδοξία που μέχρι σήμερα απέκρουε επίμονα το πρόγραμμα αυτό εξαναγκάζεται τώρα να το αποδεχθεί. Θεωρεί όμως το σχέδιον Beveridge σαν μέγιστον των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων που μπορεί να παραχωρήσει χωρίς να θίξει τα θεμέλια της ατομικής οργάνωσης. Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι το δεύτερο σχέδιον Beveridge της ολοκληρωτικής απασχόλησης δεν έγινε δεκτό από την ορθόδοξη οικονομική απασχόληση δεν έγινε δεκτό από την ορθόδοξη οικονομική πολιτική. Ο θεσμός ωστόσο της υποχρεωτικής ολοκληρωμένης απασχόλησης του εργατικού πληθυσμού αποτελεί σήμερα ένα από τα άμεσα κοινωνικά αίσθημα των λαϊκών μαζών στην παρούσα περίοδο.

Γ. ΚΟΛΟΜΒΟΣ

προμηθευτές τους κλπ. Τα τράστ και οι ανάδοχοι εταιρίες, έχοντας βάλει στο χέρι το σάπιο πριν το 1914 τύπο, τον μεταχειρίζονταν για την εξαπάτηση της κοινής γνώμης και για να επιβάλλουν στο κράτος τα συμφέροντά τους. Χρησιμοποιώντας επίσης τη διαφθορά σαν μέσο πίεσης πάνω στο κράτος εύρισκαν στα πρόσωπα των ανωτέρων υπαλλήλων αντί ελεγκτών βοηθούς στα σχέδιά τους. Αντίστροφα χάσανε τους ανθρώπους των στίς Κυβερνήσεις, στα αντιπροσωπευτικά σώματα (Βουλή, Γερουσία, Συμβούλια του Κράτους) και στις επίκαιρες θέσεις των Υπουργείων και Δημοσίων Οργανισμών και βάραιναν έτσι στις αποφάσεις του κράτους και την εκτέλεσή τους. Εκήρυξαν αμείλικτο πόλεμο στις δημοκρατικές κυβερνήσεις, που τις θεωρούσαν απειλή για τα συμφέροντα τους και εξιπέλυναν πανικούς εναντίον τους, όπως τον πανικό των κομιστών των γραμματίων του κράτους. Τελικά διαθέτοντας την πλειοψηφία του συντηρητικού σώματος που είναι η Γερουσία την μεταχειρίστηκαν αποκάλυπτα το 1937 και 1938 για να σπάσουν τη θέληση της πλειοψηφίας της χώρας και να ανατρέψουν την πολιτική του Λαϊκού Μετώπου, που ενέκρινε ο λαός.

Η σημερινή ένδεια και καταστροφή της Γαλλίας επιβάλλει ένα καινούργιο οικονομικό πρόγραμμα το οποίο τότε μονάχα θα είναι αποτελεσματικό όταν τα εγωιστικά συμφέροντα υποχωρούν προ των γενικών. Σε ένα τέτοιο πρόγραμμα πρώτα από όλα δεν μπορεί να έχουν θέση τα τράστ, που αποτελούν τον προμαχώνα των εγωιστικών και αντεθνικών συμφερόντων. Πρέπει επίσης να αποκλεισθούν ή εξάρτηση ωρισμένων κλάδων της παραγωγής από ξένους καπιταλιστές, καθώς και η προστασία της καθυστερημένης ρουτινιερικής παραγωγής με τελωνειακά τείχη που αυξάνουν τις τιμές σε βάρος του κόστους της ζωής, όπως και η μεγάλη ράντα του κεφαλαίου και οι υψηλοί τόκοι με τους οποίους οι Τράπεζες επιβαρύνουν την παραγωγή καθώς και η αντίδραση για τη δημιουργία καινούργιων εργοστασίων που θα πραγματοποιήσουν μικρότερο κόστος παραγωγής. Για την επιτυχία όλων αυτών απαιτούνται ριζικές μεταρρυθμίσεις στον τραπεζιτικό και παραγωγικό μηχανισμό για τις οποίες είναι άναξιοι οι επιχειρηματίες των τράστ και μονοπωλίων, οι έχθροι της εθνικής παραγωγικής ανάπτυξης της Γαλλίας, και που μόνο οι αντιπρόσωποι του κόσμου των εργαζομένων και του γενικού συμφέροντος μπορούν να εξφραχθούν.

Τα κόμματα της άριστερας έχουν καθορίσει τις μεταρρυθμίσεις αυτές, όπως τις έχουμε αναπτύξει παραπάνω, και ζητούν την έφφρμογή τους πριν οι έπι κεφαλής των τράστ ξανασηκώσουν κεφάλι, πάρουν τον τύπο στα χέρια τους, βάλουν τους ανθρώπους τους στής κυριώτερες διοικητικές θέσεις και αυξήσουν τη δύναμη τους και την έπρροή τους πάνω στην Κυβέρνηση. Το να περιμένουμε—γράφουν στην κοινή διακήρυξη τους τα άριστερα κόμματα—την τύχη των μεταρρυθμίσεων από τις έκλογές της Συντακτικής Έθνοσυνέλευσης, είναι σαν να αφήνουμε στην αντίδραση όλο τον καιρό να αναδιοργανωθώ. Ο λαός της Γαλλίας απαιτεί να έπεταθώ ο πόλεμος κατά του φασισμού και στο έσωτερικό για την καταστροφή των Βασιλλών του καπιταλισμού που έστιγματίσε ο ίδιος ο Ντέ Γκλώ στο λόγο του της 20 'Απριλίου 1944, στον όποιο υποσχέθηκε για την Γαλλία «ένα σύστημα οικονομικό και κοινωνικό στο όποιο κανένα μονοπώλιο και κανένας συνασπισμός δεν θα μπορεί να βαρύνει πάνω στο κράτος» και να διέπει τη ζωή των ατόμων».

Η διακήρυξη των οικονομικών αυτών μεταρρυθμίσεων για την άναγνωση της Γαλλίας των δύο μεγαλειτέρων κομμάτων της πρέπει να αποτελέσει τον οδηγό της δημοκρατικής πάλης για όλους τους λαούς.

Π. ΓΡΑΝΙΤΗΣ

Ο "ΑΝΤΑΙΟΣ", ΕΙΝΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΡΗΝΗΣ ΤΟΥ ΝΤΑΜΠΑΡΤΟΝ ΟΟΥΚΣ

Στις 25 'Απριλίου συγκεντρώθηκαν στον 'Αγιο Φραγκίσκο οι αντιπρόσωποι των περισσότερων κρατών του κόσμου, για να συζητήσουν και να εγκρίνουν το Σχέδιο Ειρήνης του Νάμπαρτον 'Οουκς. Το Σχέδιο αυτό, το δούλεψαν και το έτοιμασαν αντιπρόσωποι των 'Ενωμένων Πολιτειών, της Μεγάλης Βρετανίας, της Σοβιετικής Ένωσης και της Κίνας, το περασμένο καλοκαίρι και φθινόπωρο, στις 9 'Οκτωβρίου 1944, άνασχοιόθηκε το περιεχόμενο του Σχεδίου σε όλη την ανθρωπότητα.

Την έποχή εκείνη η χώρα μας λιτερωνόταν από την τετράχρονη ξενική σκλαβιά και ύστερα, με τα έντονα γεγονότα που έζησε ο τόπος μας τον Δεκέμβριο, κανείς σχεδόν δεν μπόρεσε να παρακολουθήσει την πλατειά συζήτηση που έγινε σε όλες τις χώρες και στον παγκόσμιο τύπο, πάνω σε αυτό το ζήτημα.

Στη Συνδιάσκεψη της Μόσχας (Φθινόπωρο 1943) είχε κι' όλος αναγνωριστεί η ανάγκη να ιδρυθεί ένας Διεθνής 'Οργανισμός των 'Ενωμένων 'Εθνών, με σκοπό την διατήρηση και εξασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης. Και όσο ο πόλεμος πλησίαζε προς το τέλος του, η ανάγκη αυτή γινόταν ακόμα πιο έπιτακτική. Η Συμμαχική παράοξη δεν έπρεπε να βρεθεί άνετοιμη για την ειρήνη, όπως βρέθηκε άνετοιμη για τον πόλεμο.

Το Σχέδιο Ειρήνης, που αποκρυσταλλώθηκε στις συζητήσεις του Νάμπαρτον 'Οουκς, έγινε με μεγάλη περισκεψη και αφού εξετάσθηκαν προσεχτικά οι άδυναμίες και τα καλά της παλαιάς Κοινωνίας των 'Εθνών. Είναι βέβαια μια άναμφισβήτητη έπιτυχία πως το Σχέδιο είναι καλά μελετημένο. 'Ομως πρέπει να αναγνωρίσουμε πως αυτό δεν είναι το ούσιαστικό. 'Εμείς στην 'Ελλάδα γνωρίσαμε πολύ καλά τον τελευταίο καιρό, πόσο εύκολες και ώροτες είναι η «κατ' άρχήν» συμφωνίες και πόσο δεν έφρομύονται στην πράξη από τους υπεύθυνους. Την ίδια πείρα θα πάροουμε κι' αν ξαναθυμηθώμε την Ιστορία της Κ. Τ. Ε., ύστερα από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο.

'Αλλά τα σημαντικότερα γεγονότα μετά από αυτόν τον πόλεμο που μας δίνουν δύναμη και έλπίδα για μια μόνιμη ειρήνη, είναι από τη μια, η εμφάνιση σε όλο τον κόσμο των πανίσχυρων αντιφασιστικών λαϊκών κινήματων που προχωρούν θριαμβευτικά στην κατάληψη της έξουσας και την εκκαθάριση του φασισμού. Από την άλλη, οι σημαντικοί Μεγάλοι είναι η 'Αγγλία που προχωρεί σταθερά προς ένα καθεστώς προοδευτικών κοινωνικών επιδιώξεων, είναι η Δημοκρατική 'Αμερική που θα συνεχίσει το έργο του Μεγάλου Ρούζβελτ, είναι η Σοβιετική Ένωση, το πρώτο σοσιαλιστικό κράτος στην Ιστορία της ανθρωπότητας, είναι η δημοκρατική Γαλλία που με την λαϊκή ψήφο στις τελευταίες κοινοτικές έκλογές άπόδειξε πως είναι αποφασισμένη να πολεμήσει στην πρωτοπορεία για τη συντριβή του φασισμού.

Συνάμα, η ανάγκη να ξεριζωθώ ο φασισμός από τις κοιτίδες του έχει γίνει κοινή συνείδηση. Οι νικητρες δυνάμεις αυτή τη φορά δεν πρέπει, κι' ούτε θα άφίσουνε, τα Γερμανικά 'Επιτελεία, τους Μεγαλοβιομήχανους, και τους μεγαλο-τοιφλικάδες γιούνκερς να κρητήσουνε την έξουσία για να έτοιμάσουνε έναν νέο πόλεμο. Το έξριζωμα του φασισμού από την Γερμανία και όλες τις άλλες χώρες, θα είναι ένα από τα ούσιαστικότερα θεμέλια για να χτισθώ μια άληθινή μεταπολεμική ειρήνη.

Η ύπόθεση της ειρήνης είναι ύπόθεση των λαών. Είναι άναμφισβήτητο πως μόνο σε λαϊκές δυνάμεις μπορούνε να εξασφαλίσουνε την ειρήνη. Η έπιβολή της λαϊκής κυριαρχίας, θα είναι και η έπιβολή της παγκόσμιας ειρήνης.

Το Σχέδιο Ειρήνης του Ντάμπαρτον 'Οουκς άναγνώριζοντας την οικονομική και πολιτική ένότητα που έχει σήμερα ο κόσμος, σαν αποτέλεσμα της προόδου της τεχνικής και της έξπλωσης του έμπορίου, προβλέπει σαν πρώ-

το άναγκαίο στάδιο, την ίδρυση ενός Διεθνούς 'Οργανισμού των κρατών, μέσα στον όποιο άναγνώριζονται τα κυριαρχικά δικαιώματα κάθε έθνους. Το σχέδιο ξεκινά από την παραδοχή της ανισότητάς τους όσον άφορά τις δυνατότητες και τις δυνάμεις που έχουν και μπορούν να μοθαίνουν για να άποτρέπονται και να καταστέλλονται οι πόλεμοι. 'Ετσι οι πέντε Μεγάλες Δυνάμεις παίρουνε μια έξωορη θέση στον νέο 'Οργανισμό, που την έχουνε άναγκαστικά από τη δύναμή τους και μέσα στην Ιστορία.

I.

Σαν κύρια του όργανα, ο Διεθνής 'Οργανισμός θα έχει κατά το Σχέδιο:

1) Μία Γενική Συνέλευση. Σε αυτήν θα συμμετέχουνε όσα 'ελεηνόφ'λα κράτη—όπως καθορίζει το Σχέδιο του Καταστατικού Χάρτη—το θέλήσουνε. Κάθε κράτος θα έκλέγει κυριαρχικά τους αντιπροσώπους που θα στέλνει στη Συνέλευση. Η Γενική Συνέλευση θα συγκαλείται τουλάχιστο μια φορά το χρόνο.

Σαν κύριο της μέλημα, θα έχει την δημιουργία πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών που θα εξασφαλίσουνε την ειρήνη. Ταυτόχρονα θα πάζει «ενα σημαντικό, όμως δευτερεύοντα ρόλο», όπως λέει ο 'Αμερικανός 'Υπουργός των 'Εξωτερικών κ. Στεττινιους, «για την πρόληψη και την καταστολή των πολέμων».

2) 'Ενα Συμβούλιο 'Ασφάλειας με έντεκα μέλη. Πέντε άπ' αυτά θα είναι μόνιμα: οι 'Ενωμένες Πολιτίες, η Μεγάλη Βρετανία, η Ε.Σ.Σ.Δ., η Κίνα και η Γαλλία. Τα άλλα έξη μέλη θα τα εκλέγει για μια διάρκεια δύο έτών η Γεν. Συν. με πλειοψηφία κατά δύο-τρίτα. Το Συμβούλιο 'Ασφάλειας θα λειτουργεί διαρκώς.

Σαν κύριο του μέλημα θα έχει να παίρνει όλα τα άναγκαία μέτρα «έν όνόματι όλων των κρατών» για τη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και ασφάλειας, σύμφωνα με τις άρχές του Καταστατικού Χάρτη του Νέου 'Οργανισμού.

Θεωρήθηκε άναγκαία η ύπαρξη ενός όλιγομελούς Συμβ. 'Ασφ. έκτός από την Γεν. Συνέλευση, που να έχει από την βασική και κύρια ευθύνη για την διατήρηση της ειρήνης, έπειδή η πείρα της ΚΤΕ έχει άποδείξει πως είναι άπόλυτα άναγκαίο να ύτάρχουνε εύίσθητα όργανα για να παίρνουνε σύντομα μέτρα. Συνάμα η μόνιμη αντιπροσώπευση των πέντε Μεγάλων είναι άπαραίτητη και για να ύπάοχει συμφωνία άνάμεσα στους Μεγάλους και για να ρίχνουνε το βάρος της όλικής και ήθικης τους δύναμης στην πλάστιγγα των αποφάσεων του Διεθνούς 'Οργανισμού.

Τέλος, το Συμβ. 'Ασφ. θα δίνει κάθε χρόνο εκθέσεις για τη δράση του, στην Γεν. Συν. των κρατών, που έχει το δικαίωμα να τις έπιδοκιμάσει ή να τις άποδοκιμάσει.

3) 'Ενα Διεθνές Δικαστήριο. Θα έχει για κώδικα είτε τον Κώδικα του Μονίου Διεθνούς Δικαστηρίου με μερικές τροποποιήσεις, είτε έναν άλλο που θα καταρτισθώ με βάση τον προηγούμενο. Η Γεν. Συν. θα εκλέγει όλα τα μέλη του Δικαστηρίου με τον τρόπο που θα όρίζει ο Κώδικας. Το νέο αυτό Διεθνές Δικαστήριο θα είναι το άνώτατο δικαστικό όργανο του Διεθνούς 'Οργανισμού.

4) Μία Γραμματεία μ' ένα Γενικό Γραμματέα. Αυτόν θα τον ύποδειχνει το Συμβ. 'Ασφ. άλλα θα τον εκλέγει η Γεν. Συν., όπως και θα άποφασίζει για όλο το άλλο άναγκαίο προσωπικό της Γραμματείας.

Ο Γενικός Γραμματέας θα είναι ο άνώτατος έκτελεστικός άξιωματούχος του 'Οργανισμού και έχει το δικαίωμα να θέτει ύπ' όψη του Συμβ. 'Ασφ. κάθε γεγονός που κατά την γνώμη του μπορεί να απειλήσει την ειρήνη.

'Ετσι ο νέος Διεθνής 'Οργανισμός των 'Ενωμένων 'Εθνών, θα αποτελείται από τέσσερα όργανα: την Συνέ-

λευση των κρατών, το Συμβούλιο Ασφαλείας, το Διεθνές Δικαστήριο και την Γραμματεία.

II.

Ο Καταστατικός Χάρτης θέτει σάν βασικές αρχές, με βάση τις οποίες θα πρέπει πάντοτε να δρα ο Διεθνής Οργανισμός, τις παρά κάτω.

1. Την κυριαρχική ισοότητα όλων των ειρηνόφιλων εθνών.

2. Την υποχρέωση να εκτελούνε όλα τα μέλη τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη του Οργανισμού.

3. Την υποχρέωση να επιλύουνε όλα τα μέλη τις διαφορές τους με ειρηνικά μέσα και με τρόπο που να μην απειλεί τη παγκόσμια ειρήνη.

4. Την υποχρέωση να μη χρησιμοποιήσουνε η και να απειλήσουνε πώς θα χρησιμοποιήσουνε βία κατά τρόπο ενάντιο στους σκοπούς του Οργανισμού.

5. Την υποχρέωση να προάσχουνε βιήθεια στον Οργανισμό σε περίπτωση που αυτός αναλάβει κάποια επιχείρηση (άκρια και στρατιωτική) σύμφωνα με το Καταστατικό.

6. Την υποχρέωση να μη δώσουνε βοήθεια σε κανένα κράτος ενάντιο του οποίου θα στραφεί ο Οργανισμός, για να προλάβει η να καταστείλει έναν πόλεμο.

Συνάμα ο Διεθνής Οργανισμός θα φροντίζει ώστε και τα κράτη που δεν συμμετέχουνε σε αυτόν, να μην προβαίνουν σε πράξεις ενάντιες σε αυτές τις αρχές, που θα μπορούσανε να απειλήσουνε την ειρήνη.

Με τις αρχές αυτές εξασφαλίζεται—κατ' αρχήν βέβαια—κάθε κράτος να παίρνει ενεργό δράση στην εκτέλεση των αποφάσεων του Διεθνούς Οργανισμού και ενεργητικά και παθητικά, όπως και η αρχή της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών ανάμεσα στους λαούς. Η δέθεν ουδετερότητα και μη ανάμιξη, που είναι πάντα στην ουσία τους υποβλήθησαν του επιτιθεμένου, κατά τη στιγμή που έχει πάρει ο Οργανισμός μιά απόφαση δεν θα πρέπει πια να εμφανιστούν. Η υποχρέωση της ειρηνικής επίλυσης των ζητημάτων από την άλλη, θα αποκαλύπτει, όπως θα δοίμε πιο κάτω, σε όλο τον κόσμο κάθε φορά χωρίς αμφιβολία ποιός είναι ο επιτιθέμενος.

III.

Αναφέρουμε πώς το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει την κύρια ευθύνη για την «πρόληψη και καταστολή του πολέμου». Όμως τι μέθοδες και ποιά μέσα μπορεί να μεταχειριστεί γι' αυτόν τον σκοπό;

Το Συμβούλιο Ασφαλείας θα προσπαθεί πρώτ' απ' όλα να επιλύει κάθε διαφορά με όποιονδήποτε από τους πάρα κάτω έξη ειρηνικούς τρόπους διαλέξουνε τα ενδιαφερόμενα κράτη: διαπραγμάτευση, μεσολάβηση, συμβιβασμό, διαιτησία και έκδικαση. Αν ένας από τους δύο, είτε δεν αποδεχτεί κανέναν από τους πάρα πάνω τρόπους, είτε δεχτεί και βγει μιά απόφαση εναντίον του, και δεν υποταχτεί σ' αυτήν, θα αποκαλύπτεται σά μάτια όλου του κόσμου σάν ο επιτιθέμενος, ο πρωταίτιος του κακού, εναντίον του οποίου εν ανάγκη θα πρέπει να στραφεί ο Διεθνής Οργανισμός.

Αν όμως κανένας από αυτούς τους ειρηνικούς τρόπους δεν κατορθώσει να δώσει μιά λύση σε ένα ζήτημα, τότε τα ενδιαφερόμενα κράτη αναλαμβάνουνε την υποχρέωση να παραπέμψουνε το ζήτημά τους στο Συμβ. Ασφ. και κάθε Κράτος, είτε είναι, είτε δεν είναι μέλος του Οργανισμού, έχει δικαίωμα να λάβει μέρος στις συζητήσεις του Συμβ. Ασφ. που το αφορούν.

Ο καταστατικός Χάρτης του Διεθνούς Οργανισμού προβλέπει ακόμα, πώς πολλές διαφορές θα μπορούνε να επιλυθούν από Τοπικές Επιτροπές ή Συμβούλια, χωρίς να υπάρξει η ανάγκη να παραπεμφθεί το ζήτημα στο Συμβ. Ασφ. Φάνει όμως, οι Τοπικές αυτές Επιτροπές να εργάζονται σύμφωνα με τους σκοπούς και τις αρχές του Οργανισμού και να κρατάνε ένημερο το Συμβ. Ασφ. πάνω στη δράση τους. (Παράδειγμα μιάς τέτοιας τοπικής Επιτροπής είναι σήμερα η Αγγλοαμερικανική Επιτροπή της Καραβαϊκής Θάλασσας). Πάντως οι Τοπικές Επιτροπές δεν έχουνε το βασικό δικαίωμα του Συμβ. Ασφ. δηλαδή να παίρνουνε μέτρα εξαναγκασμού για να επιβάλλουνε τις αποφάσεις τους.

Δίκασση των διαφορών ανάμεσα στα κράτη. Ο Κώδικάς του θα έχει σαν βάση τον Κώδικα του παλιού Διεθνούς Δικαστηρίου. Και αυτό, επειδή θεωρήθηκε πώς υπάρχει από αυτήν την άποψη κάτι σχετικά άρτιο, που προετοιμάστηκε παλιά από καλούς διεθνολόγους και που έχει δοκιμαστεί, έχει δώσει μιά πείρα και υπάρχει μιά δολόκληρη νομική βιβλιογραφία γύρω στο θέμα.

Όλα τα μέλη του Διεθνούς Οργανισμού αναγνωρίζουνε ipso facto τον Κώδικα του Δικαστηρίου. Οι πάρα κάτω τέσσερις κατηγορίες θεμάτων θα είναι στην δικαιοδοσία του Δικαστηρίου για έκδικαση:

1. Η έρμηνεία μιάς συμφωνίας.
2. Οποιοδήποτε ζήτημα διεθνούς δικαίου.
3. Η διαπίστωση ύπαρξης γεγονότων που θα εσήμειναν παράβση των διεθνών υποχρεώσεων.
4. Η φύση και η έκταση των πολεμικών αποζημιώσεων που θα πρέπει να δοθούνε.

Το θέμα του Διεθνούς Δικαστηρίου απαγόλησε άρκετά τους αντιπροσώπους των κρατών στο Ντάμπαρτον Όουκς και ακόμα τους παγκόσμιους νομικούς κύκλους. Το ζήτημα της αναγκαστικής έκδικασης, που 50 κράτη αποδέχτηκαν (44 με την αίρεση της αμοιβαιότητας), το ζήτημα της επιβλή: των αποφάσεων και το ζήτημα της δημιουργίας μικροτέρων δικαστηρίων με ίση δικαιοδοσία όπως το αρχικό, είναι θέματα που ακόμα συζητούνται.

Στην Οδοάσγκτων έχουνε τώρα συγκεντωθεί αντιπρόσωποι 38 κρατών που επέξεργάζονται τον Κώδικα του Διεθνούς Δικαστηρίου, παράλληλα με τις συζητήσεις στον Άγιο Φραγκίσκο.

IV.

Ερχόμαστε τώρα να εξετάσουμε την περίπτωση όπου όλες οι προσπάθειες για την ειρηνική επίλυση ενός ζητήματος αποτύχουνε και το Συμβ. Ασφ. κρίνει πώς η ειρήνη βρίσκεται σε κίνδυνο. Τότε το Συμβ. Ασφ. μπορεί να χρησιμοποιήσει μέσα βίας και έπιβολής εναντίον εκείνου που απειλεί με τις πράξεις του την ειρήνη. Μάλιστα για τον συντονισμό των στρατιωτικών επιχειρήσεων όπως και για την προετοιμασία τους, θα υπάρχει μιά μόνιμη Στρατιωτική Επιτελική Επιτροπή. Μέλη της θα είναι οι αρχηγοί των Έπιτελείων των μόνιμων κρατών του Συμβ. Ασφ.

Στην αρχή το Συμβ. Ασφ. θα χρησιμοποιήσει μέσα σάν την «διακοπή των διπλωματικών και οικονομικών σχέσεων», και την «απόλυτη ή μερική διακοπή των σιδηροδρομικών, θαλασσιών, έντερων, ταχυδρομικών, τηλεγραφικών, ραδιοφωνικών και άλλων μέσων επικοινωνίας», όπως καθορίζει ο Καταστατικός Χάρτης.

Αν όμως, παρ' όλα αυτά, χρειαστεί κατά την κρίση του Συμβ. Ασφ. να χρησιμοποιηθούνε κι' άλλα πιο δραστήρια μέσα εναντίον ενός κράτους, τότε το Συμβ. Ασφ. έχει την εξουσιοδότηση να αναλάβει στρατιωτικές επιχειρήσεις με «αεροπορικές, ναυτικές και κατά ξηράν δυνάμεις». Τις δυνάμεις αυτές δε θα τις χρησιμοποιήσει αναγκαστικά για καθαρά πολεμικές επιχειρήσεις. Μπορεί να κάνει μοναχά μιά «επίδειξη δυνάμεων» η και να αρχίσει αποκλεισμό σ' ένα κράτος.

Με αυτό τον τρόπο, ο Διεθνής Οργανισμός κατέχει ένα δλιγομελές και εύλητο όργανο, το Συμβ. Ασφ., με μεγάλη δικαιοδοσία και με ισχυρές δυνάμεις στη διάθεση του, για να ενεργεί εγκαίρα και αποφασιστικά για την διατήρηση της ειρήνης «εν όνοματι όλων των κρατών» του Διεθνούς Οργανισμού, όπως λέει το Καταστατικό.

V.

Στην περίπτωση που το Συμβ. Ασφ. αναλάβει στρατιωτικές επιχειρήσεις, τα άλλα κράτη, και κυρίως τα μικρά, όχι μόνο του δίνουνε το δικαίωμα να «δρα εν όνοματι τους» όντας σύγχρονα υποχρεωμένα να μη δώσουνε καμιά βοήθεια σε κράτος εναντίον του οποίου γίνονται επιχειρήσεις, αλλά και έχουνε την υποχρέωση να διαθέσουν «ενοπλες δυνάμεις», να παράσχουν κάθε δυνατή διευκόλυνση και να δώσουνε βοήθεια στο Συμβ. Ασφ. αν αυτό το ζητήσει.

Ακόμα; η Γεν. Συν. όπου μετέχουνε όλα τα μικρά κράτη, κατά το Καταστατικό, «δεν έχει το δικαίωμα να κάνει με δική της πρωτοβουλία υποδείξεις πάνω σ' οποιοδήποτε ζήτημα που έχει σχέσει με τη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και ασφάλειας, σε περίπτωση που το Συμβ. Ασφ. έχει κι' όλα αναλάβει την υπόθεση». Και αυτό, για να μην ερχονται σε σύγκρουση οι ενέργειες της Γεν. Συν. και του Συμβ. Ασφ., μιά που σε τελευταία ανά-

λυση την όλη ευθύνη για την διεξαγωγή της υπόθεσης θα την έχει το Συμβ. Ασφ. Όμως στην Γιάττα αποφασίστηκε όλα τα μικρά κράτη να έχουνε το δικαίωμα να θέτουνε στην κρίση του Συμβ. Ασφ. κάθε γεγονός ή ζήτημα που κατά την γνώμη τους απειλεί την παγκόσμια ειρήνη.

Ετσι το Συμβ. Ασφ. και οι Μεγάλες Δυνάμεις, έχουνε μιά πολύ καλύτερη δικαιοδοσία από ότι ποτέ είχε το Συμβούλιο της ΚΤΕ. Όμως προβλέπονται κάμποσοι φραγμοί στο Σχέδιο της Ειρήνης του Ντάμπαρτον Όουκς, για να μην αφήσουνε να δημιουργηθεί σ' αυτό που πολλοί επικριτές του ονομάζουν: «μιά ανεύθυνη και άχαλινωτη υπερχρηματική μεγάλη δύναμη», και για να εξασφαλίζονται και τα κυριαρχικά δικαιώματα και η επήροη της γνώμης των μικρών κρατών.

Ετσι προβλέπεται:

1. Ότι η Γενική Συνέλευση των κρατών μπορεί να εξετάσει και να λύσει ένα ζήτημα προτού να χρειαστεί να δράσει το Συμβ. Ασφ.

2. Ότι το Συμβ. Ασφ. δεν έχει το δικαίωμα να καθορίζει αν οι στρατιωτικές δυνάμεις που θα βάζει στη διάθεση του Οργανισμού κάθε κράτος, αυτό θα το κάνει κάθε χώρα μοναχική της, ορίζοντας με συμφωνία από τα πριν τις δυνάμεις που μπορεί να διαθέτει.

3. Ότι η πλειοψηφία στο Συμβ. Ασφ. δεν ανήκει στους Μεγάλους, που είναι πέντε, αλλά στα μικρά κράτη, που είναι έξη. Ετσι οι Μεγάλοι θα χρειάζονται πάντα την έγκριση μερικών ακόμα κρατών για να προβούν σε ενέργειες αποφασιστικές.

Το σημείο αυτό είναι από τα λεπτότερα και τα πιο άπορασιτικά στο όλο Σχέδιο. Στο Ντάμπαρτον Όουκς δεν είχε επέλθει συμφωνία πάνω στο ζήτημα του αριθμού των ψήφων που θα χρειάζεται το Συμβ. Ασφ. για να εγκριθεί μιά απόφαση. Στη Συνδιάσκεψη της Γιάττας, οι τρεις Μεγάλοι κατέληξαν στο συμπέρασμα πώς θα χρειάζονται πάντα οι ψήφοι και των πέντε μόνιμων κρατών του Συμβ. Ασφ., όπως και τουλάχιστον δύο ψήφοι από τα άλλα έξη μέλη. Το Σχέδιο εδώ, κάνει μιά σημαντική πρόοδο σε σχέση με το Καταστατικό της ΚΤΕ, όπου χρειαζότανε η παμψηφία των κρατών—που ποτέ δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί—για να αναληφθούν σημαντικές επιχειρήσεις.

Το ζήτημα όμως είναι, τι θα γίνει στην περίπτωση που το Συμβ. Ασφ. εξετάσει ένα ζήτημα που είτε αφορά κάποιον από τους πέντε Μεγάλους, είτε βγάλε μιά απόφαση που ένα μεγάλο κράτος δεν την δέχεται. Κατά την απόφαση της Γιάττας, κάθε ένας από τους Μεγάλους έχει το δικαίωμα του βέτο σε τέτοιες περιπτώσεις, δηλαδή να ακυρώσει μιά απόφαση που δεν την θεωρεί παραδεκτή. Αυτό βέβαια δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες στην οργάνωση, γιατί έτσι, όπως λένε μερικοί επικριτές, η Γαλία και η Ιαπωνία θα μπορούσανε π. χ. στην παλιά ΚΤΕ με το δικαίωμα του βέτο να ακυρώσουνε τις αποφάσεις των κυρώσεων που τους επεβλήθησαν. Και οι υπερασπιστές του νέου Σχεδίου Ειρήνης, δεν έχουνε να απαντήσουνε σε αυτό παρά μόνο με κάτι που φτάνει ίσα με την ουσία του όλου ζητήματος: αν ένας από τους Μεγάλους διαφωνήσει μετά από τον πόλεμο, τότε ουσιαστικά ούτε Διεθνής Οργανισμός ούτε ειρήνη δεν θα υπάρχει. Εδώ είναι η αχίλλειος πέτρα του νέου Οργανισμού.

4. Ότι το Συμβ. Ασφ. δεν έχει το δικαίωμα να αναμειχθεί, όπως λέει το Καταστατικό, «σε καταστάσεις ή διαφορές που προκαλούνται από γεγονότα που κατά το Διεθνές Δίκαιο, βρίσκονται απόλυτα στην εσωτερική δικαιοδοσία του ενδιαφερομένου κράτους». Πάνω μάλιστα σε αυτό το σημείο όλοι οι μεγάλοι δεχτήκανε στον Άγιο Φραγκίσκο τροποποιήσεις που θα καθορίζουνε επαρκώς το τί έννοει η φράση «εσωτερική δικαιοδοσία ενός κράτους».

Αν τηρηθούνε οι πάρα πάνω περιορισμοί και αρχές από τους Μεγάλους, βέβαια τα κυριαρχικά δικαιώματα και η ανεξαρτησία των μικρών λαών, όπως και η θέση τους ανάμεσα στα άλλα έθνη θα εξασφαλίζονται. Όμως οι αντιθέσεις των Μεγάλων που δεν είναι εύκολο να παραμεριστούνε πάντα με συμφωνίες κατ' αρχήν, θα δημιουργούνε κάθε τόσο απειλές για τα διάφορα μικρά κράτη που θα βρίσκονται στο δρόμο των συμφερόντων τους, όπως έγινε τελευταία στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στην Ελλάδα. Παρ' όλα αυτά όμως η παρουσία μιάς χώρας που διακηρύσσει την αδελφότητα όλων των λαών ανάμεσα στους Μεγάλους όπως και η μεγαλύτερη συμμετοχή των αντιφασιστικών δημοκρατικών δυνάμεων στις κυβερνήσεις όλων των χω-

ρών, είναι μιά τεραστία εγγύηση πώς τα συμφέροντα των μικρών δεν θα καταπατηθούνε.

Πρέπει όμως να τονίσουμε πώς η συμφωνία ανάμεσα στους Μεγάλους είναι η ουσιαστική προϋπόθεση για την διατήρηση της ειρήνης και της ανεξαρτησίας όλων των λαών. Και κανείς μικρός λαός δεν θα είναι τελικά εξασφαλισμένος, ούτε και κανείς Καταστατικός Χάρτης ενός Διεθνούς Οργανισμού θα μπορεί να εξασφαλίσει την ανεξαρτησία του, με όσα περιοριστικά μέτρα κι' αν βάζει, αν δεν επιτευχθεί τελικά μιά συμφωνία ανάμεσα σ' όλους ή σ' ένα σημαντικό μέρος από τους Μεγάλους και Μικρούς, όσον αφορά εκείνα τα κοινωνικά ζητήματα που προκαλούν τις ιμπεριαλιστικές καταχρητικές τάσεις των διαφόρων κρατών.

VI.

Για να στηριχθεί η ειρήνη πάνω σε στέρεες βάσεις, δεν αρκεί μόνο να προλαμβάνονται και να καταστέλλονται οι πόλεμοι σάν ξεσπάσει το κακό. Πρέπει να οργανωθεί η ειρήνη, να γίνει βιώσιμη.

Ο κόσμος γίνεται μέρα με την ημέρα όλο και περισσότερο ένα ενιαίο σύνολο αλληλοεξαρτόμενων γεγονότων, προβλημάτων, συγκρούσεων και ανακαλύψεων, που έχουνε βαθειά κοινωνικά αποτελέσματα στις σχέσεις των τάξεων στις διάφορες χώρες. Η Ισορροπία ανάμεσα στα προσδευμένα κράτη, κάθε τόσο σπάει. Το βιοτικό επίπεδο των λαών, ιδιαίτερα μετά την χειραφέτηση τους σε αυτόν τον πόλεμο, πρέπει να καλλυτερέψει σημαντικά, και να εξασφαλιστεί το βασικό δικαίωμα κάθε ανθρώπου να έχει δουλειά. Η θα υπάρξει μεταπολεμικά μιά παγκόσμια οικονομική συνεργασία και ένα ανέβασμα του βιοτικού και εκπαιδευτικού επιπέδου των λαών η θα αρχίσει σιγά σιγά η προετοιμασία για ένα τρίτο πόλεμο, ακόμα πιο τρομαχτικό.

Ξεκινώντας από την βασική αυτή σκέψη, το Σχέδιο Ειρήνης του Ντάμπαρτον Όουκς προβλέπει την ίδρυση ενός Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, που θα εκλέγεται από τη Γεν. Συν. των κρατών. Το Συμβούλιο αυτό θα έχει δεκαοχτώ μέλη και η θητεία του θα είναι τριετής.

Το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο δεν έχει τη δύναμη να «επιβάλλει» τις αποφάσεις που θα παίρνει, αλλά μόνο να κάνει «υποδείξεις» στους ενδιαφερομένους, «πάνω στα οικονομικά, κοινωνικά και άλλες φύσης ανθρώπινα προβλήματα», που προκύπτουν. Θα είναι, έτσι να πούμε, το Γενικό Έπιτελείο της Γενικής Συνέλευσης των κρατών, που σάν κύριο της μέλημα έχει να χτίσει την παγκόσμια ειρήνη και «να αναπτύξει το σέβας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες».

Τα Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο θα ιδρύσει επιτροπές για όλα τα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα. Οι επιτροπές αυτές θα αποτελούνται από ειδικούς κάθε κλάδου και όχι από πολιτικούς ή διπλωματικούς αντιπροσώπους των κρατών. Ετσι, ένα μόνιμο προσωπικό από επιστήμονες, κοινωνιολόγους κτλ. θα εργάζεται συνεχώς στην έδρα του Διεθνούς Οργανισμού και θα αποτελεί μέρος του προσωπικού της Γραμματείας.

Η Γεν. Συν. μαζί με το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο θα συντονίζουνε από την άλλη μεριά όλες τις ειδικές επιτροπές και τις ειδικές διεθνείς οργανώσεις που υπάρχουνε ή πρόκειται να σχηματιστούν. Ολόκληρη η μεταπολεμική οικονομική ζωή θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την πετυχημένη δουλειά της Γεν. Συν. των κρατών και του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου της που έτσι παίρνουνε έναν σημαντικό ρόλο, μιά που η όλη οικονομική ζωή είναι ο ουσιαστικότερος παράγοντας για την ειρήνη του κόσμου.

Επιτροπές και οργανώσεις που υπάρχουν ή σχεδιάζεται ή δημιουργία τους, είναι οι πάρα κάτω: Διεθνής Εργατική Οργάνωση, U. N. R. R. A., (υπάρχουν), Οργάνωση Επιστημονών και Γεωργίας των Ενωμένων Έθνών, Παγκόσμια Τράπεζα Ανικοδόμησης, Διεθνής Θεσσαυροφυλάκιο (Διεθνής Τράπεζα Κεφαλαίων) και ειδικές επιτροπές για τις Αεροπορικές Συγκοινωνίες, Ελέγγους των Καρτών, Υγιεινής, Παιδείας, Ασφαλείας και Τηλεγραφικής Επικοινωνίας, Συγκοινωνίας, Εξωτερικού Εμπορίου, όπως και για πολλά βιομηχανικά και γεωργικά προϊόντα—πετρέλαιο, μπαμπάκι κ.τ.λ. (σχεδιάζονται).

Ετσι εμφανίζεται με το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμ-

βοήθιο για πρώτη φορά στην ιστορία ή δυνατότητα της δημιουργίας ενός παγκόσμιου συμβουλευτικού γενικού επιτελείου για τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα. Θα προσπαθεί να δίνει γενικές κατευθύνσεις στην παγκόσμια οικονομία και στις κρατικές οικονομίες με σκοπό να αποφευχθεί ή οικονομική αναρχία.

Αν το τελευταίο αυτό είναι δυνατόν να εθιμωθεί τελικά μέσα στα πλαίσια της σημερινής κεφαλαιοκρατικής οικονομίας, είναι ζήτημα μίας πολύ μεγάλης μελέτης που αναμφισβήτητα θα κατέληγε σε αρνητική απάντηση. Είναι ζήτημα κι' αν το ίδιο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο θα μπορεί να καταλήξει σε συμπεράσματα όταν έρθουν σε σύγκρουση δύο μεγάλες οικονομίες, και ακόμα πιο άπιθανο αν κεφαλαιοκράτες θα ακολουθήσουν συμβουλές, που είναι αναγκαίες για το γενικό καλό, αλλά σε πολλές περιπτώσεις δεν θα αποδόσουν το «νόμιμο» ποσοστό κερδών.

Η ανθρώπινη κοινωνία και η παγκόσμια οικονομία, δεν υπερέχουν από στενότητα πρώτων υλών και από έλλειψη επιστημονικών τρόπων εκμετάλλευσης του τεράστιου γήινου πλούτου. Η έπιστήμη έχει κάνει σε όλα τα πεδία τεράστια βήματα μπρός, και η λογική χρησιμοποίησή της με ένα σχέδιο, θα μπορούσε να αποδώσει καρπούς στην ανθρωπότητα που ούτε τους όνειρευόμαστε. Είναι ταυταλικο μαρτύριο να πεινάει και να πεθαίνουν από πολέμους και λιμούς μάζες λαών, όταν υπάρχουν όλες οι δυνατότητες για να ικανοποιηθεί σχεδόν και η τελευταία επιθυμία κάθε ανθρώπου. Ο φασισμός που οδηγεί στην ανθρωπότητα στην καταιστροφή και τον όλεθρο θέλησε να αμφισβητήσει αυτή την αλήθεια με την περιβόητη θεωρία του ζωικού χώρου (Lebensraum) που κάτω από καινούργιους μανδύες ξανακάνει τώρα την εμφάνισή σε πολλές χώρες.

Το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του Διεθνούς Οργανισμού, θα έχει να λύσει ουσιαστικά αυτά τα ζητήματα. Κι' όλες εμφανίστηκε ένα πρόβλημα, που άρχισε να συζητείται κάπως γενικά: η εκμετάλλευση των παρθένων άποικιακών εδαφών των διαφόρων Αυτοκρατοριών. Πόση ελευθερία θα δώσουν οι διαφορές Αυτοκρατορίες σε αυτό το ζήτημα, αν είναι να θυγεί ένας άλλος κλάδος της οικονομίας τους από τον συναγωνισμό, ή αν θα πρέπει να θυσιάσουν κέρδη για το παγκόσμιο καλό, αυτό δεν έχει ακόμα ξεκαθαριστεί. Η άμοιβαία κατανόηση, πάνω στην οποία στηρίζεται η συμβουλευτική αποστολή του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, μπορεί να κινηθεί μόνο μέσα σε ορισμένα πλαίσια, που τα καθορίζει η σημερινή κεφαλαιοκρατική μορφή της κοινωνίας στις περισσότερες χώρες του κόσμου.

VII.

Τέλος το Σχέδιο Ειρήνης του Ντάμπαρτον Όουκς, θεωρεί αναγκαίο τον προσδοκώμενο άφοπλισμό όλων των κρατών για να ολοκληρωθεί το έργο της ειρήνης. Αυτή τη φορά δεν εμφανίστηκαν απλώς αγαθές, ως ποίμνη, προτάσεις, όπως να άφοπλιστεί ένα μεγάλο κράτος για «παράδειγμα», που έπαινε διάφοροι μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Το Σχέδιο Ειρήνης προβλέπει ένα γενικό άφοπλισμό ανεξαιρέτως όλων των κρατών—και πάνω σε αυτή τη βάση συζητήθηκε το θέμα.

Τις αράχες που θα διέπουν τον άφοπλισμό και τον άφοπλισμό και τον διακανονισμό των εξοπλισμών θα έχει για έργο της να τις προσδιορίσει η Γεν. Συν. όλων των κρατών.

Όπως είπε ο κ. Στετίνιους: «αν η Αμερική χρησιμοποιούσε για ειρηνικούς παραγωγικούς σκοπούς τα μέσα από ότι ξόδεψε σε αυτόν τον πόλεμο, το βιοτικό επίπεδο του αμερικανικού λαού θα ξεπερνούσε κάθε φαντασία». Μετά από τον πόλεμο ή κολλήτρι της γενικής κατάστασης και της ζωής των ανθρώπων, ξεσπάει από την ελάττωση της πολεμικής παραγωγής, που είναι οικονομικά μια καθαρά αντι-οικονομική παραγωγή και απορροφά τεράστια ποσά από τον οικονομικό πλούτο των κρατών.

VIII.

Θα αναφέρουμε ακόμα μερικά χαρακτηριστικά σημεία από τον Καταστατικό Χάρτη του Διεθνούς Οργανισμού, που έχουν μια γενικότερη σημασία.

Πρώτο: για να γίνει μια οποιαδήποτε μεταβολή στον Καταστατικό Χάρτη, πρέπει τα έγκριθεί και από τις πέντε Μεγάλες δυνάμεις, συνάμα δε και από τα δύο-τρία της Γεν. Συν. των κρατών. Δηλαδή η συμφωνία ανάμεσα και

στούς πέντε Μεγάλους και στη σημαντική πλειοψηφία των Μικρών, είναι η προϋπόθεση για οποιαδήποτε μεταβολή.

Δεύτερο: ο Καταστατικός Χάρτης ού ε καθορίζει και ούτε δεσμεύει τα έμπόλεμα κράτη, στις σχέσεις τους με τη Γερμανία και τους πρώην δορυφόρους της. Το μεταπολεμικό status-quo δεν προκαθορίζεται, και γι' αυτό ούτε και θα συζητηθεί στον Άγιο Φραγκίσκο. Την ευθύνη για τα μετρα που θα πάρουν ενάντια σε φασιστικά κράτη, την έχουν άκέρηα οι ενδιαφερόμενες νικήτριες χώρες. Όπως φαίνεται, τα ζητήματα αυτά θα λυθούν σε ένα χωριστό Συνεδριο Ειρήνης.

Τρίτο: μένουν έκρημη όρισμένα ζητήματα, όπως το Πολωνικό, και συνάμα όλες των εντολών της ΚΤΕ. Το τι θα γίνει με τις πρώην Γερμανικές αποικίες που ούσιαστικά μοιραστήκανε μεταξύ τους υπό τόνον εντολών της ΚΤΕ οι νικήτριες δυνάμεις του περασμένου πολέμου, είναι ένα ζήτημα άρκετά δύσκολο, που έχει συζητηθεί, χωρίς να επέλθει ακόμα καμιά συμφωνία.

Τέταρτο: το Σχέδιο Ειρήνης δεν αποκλείει την σύναψη δημερών συμφωνιών είτε για την επίλυση τοπικών διαφορών, είτε για την παγίωση της παγκόσμιας ειρήνης. Άρκει μόνον, οι συμφωνίες αυτές να μην είναι ενάντιες στο πνεύμα και το γράμμα του Διεθνούς Οργανισμού.— Η Σοβιετική Ένωση ιδιαίτερα έχει τελευταία συνάψει μιά σειρά τέτοιες συμφωνίες, στις οποίες αποδίδει μεγάλη σημασία και που δεν θεωρούνται αντίθετες προς την αρχή της συλλογικής ασφάλειας.

Πέμπτο: όταν παρουσιαστούνε κράτη για να τους επιλύσει μιά διαφορά ο Διεθνής Οργανισμός, τότε κανείς από τους διαδίκους δεν έχει δικαίωμα ψήφου για να ληφθεί μιά απόφαση.

Αυτό είναι σε γενικές γραμμές το Σχέδιο Ειρήνης του Ντάμπαρτον Όουκς, το Σχέδιο για τον νέο Διεθνή Οργανισμό που θ' έχει σαν σκοπό του τη διατήρηση της μεταπολεμικής ειρήνης. Μετά από τις συζητήσεις στον Άγιο Φραγκίσκο, το Σχέδιο αυτό θα πρέπει να επικυρωθεί από τα νομοθετικά σώματα των διαφόρων χωρών, στην τελική του μορφή.

Η άρτια μορφή του Σχεδίου Ειρήνης του Ντάμπαρτον Όουκς, πρέπει όμως να σηριχτεί στην ούσιαστική της βάση, Ένας άρτιος Διεθνής Οργανισμός από την άποψη τη θεωρητική, δεν οδηγεί καθόλου αναγκαστικά στην παγκόσμια ειρήνη. Για να γίνει ή ειρήνη πραγματική πρέπει να πάρουνε την υπόθεση στα χέρια τους οι λαοί, να νικήσουν οι αντιφασιστικές δημοκρατικές δυνάμεις, να ξεκαθαριστούνε τα υπολείματα του φασισμού που άφισε ο χιτλερισμός εγκατεσπαρμένα σαν μαγιά για έναν καινούργιο πόλεμο και να ξεριζωθεί ο φασισμός από την κοιτίδα του, τη Γερμανία. Η εκκαθάριση από τους προδότες δεν είναι ζήτημα μόνο ήθικό, είναι και ζήτημα εξασφάλισης της ειρήνης και της προόδου.

Πρέπει όμως παράλληλα να τονίσουμε πως ένας Διεθνής Οργανισμός που θα μπορούσε να διατηρήσει την ειρήνη για ένα άρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, θα εξασφαλίζει από την εξωτερική βία την πρόοδο και την παγίωση των αντιφασιστικών λαϊκών κινημάτων σε όλες τις χώρες. Και σε αυτό ακριβώς το σημείο έγκειται ή αξία του νέου Διεθνούς Οργανισμού Ειρήνης. Γιατί «οι λαοί και μόνο οι λαοί», όπως έγραψε ο Υπουργός των Έξωτερικών των Ένωμένων Πολιτειών, «μπορούν να φέρουν στον κόσμο την ασφάλεια και την ειρήνη».

N. M.

Γύρω από τα διεθνή ζητήματα, δά δημοσιευτούν σε κατοπινά τεύχη μας τ' ακόλουθα άρθρα:

- Οί σοβιετο-πολωνικές σχέσεις.
- Ο νόμος έκμισθώσεως-δανεισμού των Ένωμένων Πολιτειών.
- Η γερμανική παράδοση είχε προσχεδιαστεί;
- Η πολεμική προσπάθεια της Μεγ. Βρεταννίας, κ. ά.

ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΜΠΡΕΤΤΟΝ ΓΟΥΝΤΣ

Στην Ελλάδα δεν έχει γίνει ακόμη γνωστό στη λεπτομέρειά του το περιεχόμενο των αποφάσεων της Διεθνούς Οικονομικής Συνδιάσκεψης του Bretton Woods, τον Ιούλιο του 1944. Δίνουμε σε συντομία, για μιά πρώτη κατατόπιση, τα κύρια χαρακτηριστικά των αποφάσεων. Σε άλλα τεύχη θα δοθούν λεπτομερέστερες εργασίες πάνω στο θέμα.

Η Διεθνής Τράπεζα Άνοιχοδόμησης και ή Διεθνής Τράπεζα Κεφαλαίων.

Ένα από τα ούσιαστικότερα θεμέλια της ειρήνης θα είναι ή οικονομική ισορροπία, ή ανοικοδόμηση των κατεστραμμένων χωρών, ή αναζωογόνηση του παγκόσμιου έμπορου. Για να εξασφαλιστούν τα μέσα και οι συνθήκες για την ανασυγκρότηση της παγκόσμιας οικονομίας σχεδιάστηκαν από τα Ένωμένα Έθνη, μιά Διεθνής Τράπεζα που θα δανείζει ή θα έγγυεται τα δάνεια για την ανοικοδόμηση και ανάπτυξη κάθε χώρας από τη μιά, και ένα Διεθνή Θησαυροφυλάκιο που θα προσπαθεί να κρατάει σταθερά τα νομίσματα των διαφόρων χωρών, έτσι ώστε να αναζωογονηθεί ή πύλη και το παγκόσμιο έμπόριο από την άλλη. Δίνουμε παραπάνω ένα απόκομα από ένα άρθρο του περιοδικού «Νιού Ρηάμπλικ» της Νέας Υόρκης (Απρίλιος 1945), πάνω στο σχέδιο που καταστρώθηκε στο Μπρέττον Γούντς για τους δύο νέους διεθνείς οργανισμούς: «Επί μήνες αντιστοιχούσαν ειδικών από πολλές χώρες έρχόντουσαν διαδοχικά στην Ουάσιγκτον για διμερείς συζητήσεις με Αμερικανούς ειδικούς. Ταυτόχρονα, όμως συζητήσεις γινόντουσαν στο Λονδίνο ανάμεσα σε εκπροσώπους της Βρετανικής κυβέρνησης και σε εκπροσώπους μιάς σειράς από άλλες χώρες: Τέλος, το καλοκαίρι του 1941, πάνω από 200 ειδικοί, που αντιπροσώπευσαν 44 κράτη συναντήθηκαν στο Μπρέττον Γούντς και έπεξεργάστηκαν τις συμφωνίες για την Διεθνή Τράπεζα και το Διεθνή Θησαυροφυλάκιο. Οι προτάσεις αυτές πρέπει τώρα να επικυρωθούν από όλες τις δυνάμεις που λάβανε μέρος στις συζητήσεις... Παραλείποντας τις τεχνικές λεπτομέρειες, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως ο κύριος σκοπός της Διεθνούς Τράπεζας Άνοιχοδόμησης είναι να κάνει ή να εξασφαλίζει έξωτερικά δάνεια στις χώρες που χρειάζονται. Ας πάρουμε για παράδειγμα την υπόθεση πως ή Γιουγκοσλαβία θ' ήθελε να αρχίσει μεγάλα υδρο-ηλεκτρικά ένεργειακά έργα. Αν δεν υπήρχε ή Διεθνής Τράπεζα, θ' έπρεπε να πάει στις χρηματαγορές του Λονδίνου ή της Νέας Υόρκης και να προσπαθήσει να δανειστεί τα χρήματα από ιδιωτικές πηγές. Οι πηγές πάλι αυτές, μη έχοντας κανένα ή σχεδόν κανένα έλεγχο πάνω στην έσωτερική κατάσταση της Γιουγκοσλαβίας και επίζητώντας, όπως είναι φυσικό, όλα τα κέρδη που θα μπορούσε να αποφέρει ή συναλλαγή αυτή, θα μπορούσαν να επιβάλλουν πολύ βρεθεί ή και απαράδεκτους όρους δον αφορά τους τόκους, τα τοκοχρεωλύσια και τα συναφή. Έτσι, το δάνειο θα μπορούσε και να μη γίνει. Αν πάλι γινότανε, θα μπορούσε έπειτα να πέσει έξω ή έπιχείρηση και οι δανειστές να χάσουν όλα ή μέρος από τα κεφάλαιά τους. Ας υποθέσουμε όμως τώρα πως υπάρχει ή Διεθνής Τράπεζα. Έκείνοι που θα χρειαστούν ένα δάνειο θα απευθυνθούν στην έπιτροπή δανείων της Διεθνούς Τράπεζας και θα ζητήσουν τα χρήματα. Τότε ή Διεθνής Τράπεζα θα τους θέσει τρία έρωτήματα: 1) Θα χρησιμοποιηθεί το δάνειο αυτό για παραγωγικούς σκοπούς; 2) Θα χρησιμοποιηθεί, ή θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για πολεμικούς σκοπούς; 3) Έγγυαται ή Γιουγκοσλαβική κυβέρνηση το δάνειο; Αν ή απάντηση στο πρώτο και στο τρίτο

έρωτημα είναι «ναί» και στο δεύτερο «όχι», τότε ή τράπεζα θα κάνει το δάνειο, ή, πιο πιθανά, θα το έγγυηθεί.— Αν το δάνειο έχει την έγγυηση της Διεθνούς Τράπεζας, τότε τα κεφάλαια θα βοθεύνε κατά πάσαν πιθανότητα από ιδιωτικές πηγές. Η Τράπεζα θα πάρει για τη συμμετοχή της ένα ποσοστό, 1 (ένα) % κατά έτος, που θα πηγαίνει στο άσφαλιστικό της ταμείο.

Από την άλλη, το Διεθνή Θησαυροφυλάκιο (Διεθνής Τράπεζα Κεφαλαίων) έξυπηρετεί έντελως διαφορετικούς σκοπούς. Ο σκοπός του είναι να αποτρέπει τις μεγάλες διακυμάνσεις στο νόμισμα μιάς χώρας, είτε γίνονται σκόπιμα είτε προέρχονται από ανεξάρτητους οικονομικούς λόγους. Η ύποτιμηση ενός νομίσματος είναι το ίδιο σάμπως τα νομίσματα των άλλων χωρών να ακριβήνουν στις διεθνείς συναλλαγές. Προσωρινά, τουλάχιστο, ή ύποτιμηση ενός νομίσματος κάνει πιο εύκολες τις εξαγωγές μιάς χώρας και πιο δύσκολες τις εισαγωγές. (Αυτό άληθεύει μόνο προσωρινά, γιατί τα άλλα κράτη θα πάρουνε αντίμετρα, είτε ρίχνοντας το νόμισμά τους, είτε αυξάνοντας τους δασμούς, είτε βάζοντας βασικά φορολογία ή και μετασώχοντας τις εξαγωγές της χώρας που έχει ύποτιμήσει το νόμισμά της).

Το Διεθνή Θησαυροφυλάκιο θα έχει ένα κεφάλαιο 8800 εκατομμυρίων δολλαρίων. Οι Ένωμένες Πολιτείες θα δώσουν 2.750 εκατομμύρια δολλάρια. (Το κεφάλαιο της Διεθνούς Τράπεζας Άνοιχοδόμησης είναι 9.100 έκατ. δολλάρια, και το μερίδιο της Αμερικής 3.175 έκατ. δολλάρια). Το Θησαυροφυλάκιο θα χρησιμοποιείται για να εξισώνει τις μικρές και προσωρινές διαφορές στις τιμές του συναλλάγματος, όπως έκαναν άλλοτε τα «ταμεία σταθεροποίησης». (Οι Ένωμένες Πολιτείες έχουν τώρα ένα «ταμείο σταθεροποίησης» με κεφάλαια 2 έκατ. δολλάρια, που έχει δουλέψει τα τελευταία 11 χρόνια και έχει αποφέρει σημαντικά κέρδη) Συνάμα το Θησαυροφυλάκιο θα έλέγχει την αυτόβουλη δράση των κυβερνήσεων που συμμετέχουν, όταν μεταβάλλουν την τιμή του νομίσματος της χώρας τους. Οι κυβερνήσεις αυτές αναλαμβάνουν την υποχρέωση, κατά την συμφωνία, να διατηρήσουν το νόμισμά τους στη συμφωνημένη τιμή, που μπορεί μόνο να κυμαίνεται σε ένα περιθώριο ενός τά εκατό, να καθορίσουν το νόμισμά τους σε χρυσό, και να μην επιβάλλουν περιορισμούς στις πληρωμές για την εξόφληση των τρεχόντων έμπορικών ισολονισμών. Αν μιά κυβέρνηση έχει σκοπό να μεταβάλει την τιμή του νομίσματος της κατά 10 % ή και λιγότερο, αναλαμβάνει την υποχρέωση να συμβουλευτεί το Θησαυροφυλάκιο προτού προβεί σε οποιαδήποτε τέια πράξη. Μιά μεταβολή πάνω από 10 %, μπορεί να γίνει μόνο με την έγκριση του συμβουλίου του Διεθνούς Θησαυροφυλακίου.

Καταλήγοντας το άρθρο, τονίζει πως οι άλλες χώρες και κυρίως ή Μεγάλη Βρετανία, κάνανε μεγάλες υποχωρήσεις απέναντι στην Αμερική, παραδίδοντας το χρυσό σαν βάση για τις διεθνείς συναλλαγές.

N.

ΤΣΕΛΛΕΡ-ΝΕΣΤΛΕ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
μετάφραση Χ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ σελ. 411

Έκδοση Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης — 1942

Σ' όλα τα βιβλιοπωλεία

Τὰ πλαίσια τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς εἶναι διαρκῶς μεταβλητά. Ἄν ὁρισμένα οὐσιαστικῆς σημασίας πολιτικά καὶ κοινωνικά, ἐσωτερικά καὶ διεθνή γεγονότα διαφεύγουν τὸ μελετητὴ τῶν προβλημάτων τῆς ἀνοικοδόμησις, δὲν μπορεῖ αὐτὸς νὰ δώσει πραγματικοποιήσιμες λύσεις, νὰ οὔτε κἀν νὰ συλλάβει στὴν πληρότητά τους τὰ προβλήματα καὶ νὰ τὰ θίσει σωστά γιὰ ἐπ'λυση. Σὲ ἄλλες στήλες τοῦ περιοδικοῦ ἡ πεῖρα ἀπ' τὴν ἀνοικοδόμησις στὶς ξένες χώρες κ' ἡ ἐπεξεργασία τῶν πιδ σημαντικῶν καὶ φλεγόντων διεθνῶν ζητημάτων θὰ γίνονται ἀντικείμενο μελέτης.

Στὶς μικρὲς αὐτὲς στήλες γίνονται ἀπλῶς νύξεις γιὰ ὁρισμένα ζητήματα πού ἡ ἀρμοδιότητα τοῦ περιοδικοῦ δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐξαντλήσει μεμινωμένα, μὰ πού ἴσως καὶ δὲν μπορεῖ νὰ σιωπήσει πάνω σ' αὐτά.

Τὰ ἴδια αὐτὰ ζητήματα μὲ τὸν καιρὸ γίνονται κεντρικά θέματα γύρω ἀπ' τὰ ὁποῖα συγκεντρώνεται ἡ παγκόσμια προσοχὴ καὶ τότες μὴ πού ἡ ἄλφα ἢ βῆτα λύση τους ἀποτελεῖ καθοριστικὸ παράγοντα κατὰ ἓνα ὁποιοδήποτε τρόπο καὶ γιὰ τὸ κύριο θέμα τῆς ἀνοικοδόμησις. Ἐξετάζονται λεπτομερικὰ ἀπὸ τίς ἄλλες στήλες τοῦ περιοδικοῦ.

Στὸ μεταξὺ οἱ «σιγίμους» αὐτὲς πρέπει νὰ ἐντείνουν τὴν προσοχὴ τοῦ ἀναγνώστη πάνω στὰ ζητήματα.

Ποιὰ μάχη, ποιοὶ πόλεμος κερδήθηκε ποτὲ χωρὶς στρατηγικὸ σχέδιο ἔστω κι ἂν ὁ μεγαλοφυὴς στρατηγὸς ἢ ἀπλὸς στρατιώτης πού τὴ διεύθυνε χρειάστηκε νὰ τὸ ἀλλάξει καὶ νὰ τὸ προσαρμόσει ἀνάλογα μὲ τίς ἀνάγκες τακτικῆς πού δημιουργοῦσε ἡ κάθε φάση τῆς μάχης ἢ τοῦ πολέμου;

Σε κινώντας σήμερα ἐμεῖς σὰν ἑλληνικὸς λαὸς γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνασυγκρότησις τῆς ἐσχέδιο ἔχομε, τί πρόγραμμα ἔχομε;

Ἐχει δικαίωμα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πού ἔχουσ τὸ αἷμα του, πού ἔδωκε τὴ ζωὴ τῶν πιδ καλῶν του παιδιῶν γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδας καὶ τὴν συντριβὴ τοῦ ἐθνικοσοσιαλισμοῦ καὶ τοῦ μοναστολινικοῦ φασισμού νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν τυπικὰ τουλάχιστο ὑπεύθυνη Κυβέρνηση νὰ τοῦ ἐκθέσει ποιοὶ εἶναι τὸ σαφὲς συγκεκριμένο πρόγραμμά της γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση ἢ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα αὐτό;

Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ μύθει ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ τότε νὰ κρίνει καὶ μὲ ἄλλα στοιχεῖα ἐκτὸς ἀπὸ τὴ σημερινὴ πείρα καὶ γύμνια του τί γίνεται μὲ τὴν ἀνασυγκρότηση;

Ἄς μιλήσουν λοιπὸν οἱ ἀρμόδιοι ὅχι μονάχα γιὰ γενικά καὶ νεφελώδη προγράμματα, ὅχι μονάχα ἀν' ἐὰ πρῶτα πάντα καλὰ καὶ νὰ εἰσαίσιδοι γιὰ ἐμεῖς... ἐίμαστε κλπ. πρῶτα γιὰ τὰ συγκεκριμένα καὶ ἀπτά ζητήματα τῆς βιομηχανικῆς κίνησις, τοῦ ἐφοδισμού τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, τῶν μισθῶν, τῶν κρατικῶν ἐξόδων, τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας κ.λ., πού πρέπει νὰ δώσουν σὰν ἀποτέλεσμα καὶ νὰ δίνουν συχνά, συχνά, κατὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν.

Ὡς τότε θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ θεω-

ΣΤΙΓΜΕΣ

ροῦνται ἔνοχοι λιποταξίας ἐμπρὸς στὴν κρίση τοῦ λαοῦ.

Μὲ τὴν προοπτικὴ τοῦ δριστικοῦ τέλους καὶ τώρα μὲ τὴν παρόδοι τῆς Γερμανίας, ἀρχισε καὶ συνήχεται ἡ Συνδιάσκεψη τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου.

Ἰσαμε τὴ στιγμή ἡ Συνδιάσκεψη ἄφησε νὰ διαφανοῦν δύο τάσεις ἀνάμεσα στὰ διάφορα κράτη. Ἡ μία εἶναι τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς πού τὴν ἀκολουθοῦν τὰ κράτη τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ τὰ κράτη τῆς Βοετανικῆς Συμπολιτείας καὶ Αὐτοκρατορίας. Ἡ δεύτερη εἶναι μία ἀρκετὰ ἐνταλὰ παράταξη τῆς Εὐρώπης, στὴν ὁποία συμπεριλαμβάνονται ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση, ἡ Γαλλικὴ Δημοκρατία, ἡ Γιουγκοσλαβία τοῦ Τίτο καὶ ἡ Τσεχοσλοβακία. Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ἀκόμα πὼς πάνω ἀπὸ 200 ἑκατομμύρια Εὐρωπαῖοι δὲν ἀντιπροσωπεύονται στὴ Συνδιάσκεψη. Τὸ γεγονός τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν Συμμάχων σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις ἴσαμε τὴ στιγμή, εἶναι κάτι πού δὲν συντελεῖ στὴν εἰρήνευση τοῦ κόσμου καὶ πού ἡ φιλελεύθερη ἀνθρωπότης δὲν θὰ ἠθέλη νὰ ἰδεῖ νὰ συνεχίζεται. Ἡ ἐνότης τῶν Συμμάχων ἔφερε τὴ νίκη. Καὶ ἡ ἐνότης καὶ ἡ συμφωνία ἀνάμεσά τους θὰ ἐξασφαλίσουν τὴν εἰρήνη.

Ἐξῆ εἶναι ἴσαμε τὴ στιγμή τὰ οὐσιαστικὰ ζητήματα πού συζητήθηκαν στὴ Συνδιάσκεψη:

1. Τὸ ζήτημα τῆς Προεδρείας. Κατὰ τὴν πρότασι τοῦ κ. Ἦντεν ὁ κ. Στεττίνιους θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ μόνιμος πρόεδρος τῆς Γενικῆς Συνέλευσις, ὅπως καὶ ὅλων τῶν ἐπιτροπῶν. Ὁ κ. Μολότωφ ἐπρότεινε νὰ προεδρεύουνε διαδοχικὰ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐγγυητριῶν δυνάμεων τῆς Συνδιάσκεψης. Τέλος βρέθηκε ἡ συμβιβαστικὴ λύση κατὰ τὴν ὁποία οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν τεσσάρων Μεγάλων θὰ προεδρεύουν διαδοχικὰ στὴ Γενικὴ Συνέλευσι καὶ ὁ κ. Στεττίνιους θὰ εἶναι μόνιμος πρόεδρος τῶν ἄλλων ἐπιτροπῶν πού ἔχουν δημιουργηθεῖ.

2. Τὸ ζήτημα τῆς Ἀργεντινῆς ἔφερε σὲ μεγάλη ἐνταση τὴν ὅλη συζήτηση, γιατί παρουσιάσθηκε φανερὰ μὴ διάφωρία ἀνάμεσα στοὺς Συμμάχους, πού σήσαν μὴν ἀπόφασις χωρὶς νὰ ἔχουν προηγουμένα συμφωνήσει ἀναμεταξύ τους. Ἡ στάσις τῆς Ἀργεντινῆς σὲ αὐτὸ τὸν πόλεμον, πού εἶχε ἐπανεπιλημένα καταδικασθεῖ ἀπὸ τὸν Πρόεδρο Ρούσβελτ, ὅπως καὶ τὸ σημερινὸ της φασιστικὸ καθιστῶς, δὲν δίνουν καμμία ἐγγύησι πὼς τὸ κράτος αὐτὸ θὰ συντελέσει στὴν παλίνωσι τῆς εἰρήνης. Ἀντίθετα ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἀργεντινῆς δημιουργεῖ βάσιμες ἐλπίδες στοὺς διάφορους φασιστὲς καὶ ὑποστηρικτὲς τοῦ γιτλερισμοῦ σὺν τὸ Φρόνκο καὶ τὸ Σολαζόρ, πού δὲν παρέρχονται νὰ στείλουν τὰ συλλυπητήρια τους γιὰ τὸ θάνατον τοῦ Χίτλερ, πὼς θὰ μποροῦν νὰ περάσουνε ἀβρόχοις ποιοῖ

στὸ στρατόπεδον τῶν κρατῶν πού πολεμήσανε καὶ θυσίαστηκαν.

3. Ἡ Συνδιάσκεψη ἀποδέχεται τὴν πρότασι τῆς Σοβ. Ἐνωσης γὰ ἀντιπροσωπευτοῦν οἱ Σοσιαλιστικὲς Σοβιετικὲς Δημοκρατίες τῆς Λευκορωσίας καὶ τῆς Οὐκρανίας στὸ Διεθνὲς Ὄργανισμὸ Μὲ αὐτὸ τὸ γεγονὸς ἀναγνωρίζεται γιὰ πρώτη φορὰ καὶ διεθνῶς ἡ δημοσπονδιακὴ μορφή τῆς Ἐνωσης πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 16 δημοκρατίες.

4. Τὸ Πολωνικὸ ζήτημα εἶπεν καὶ παρσμένει τὸ κυριότερον καὶ ὀξύτερον θέμα ἀνάμεσα στοὺς Συμμάχους, πού κάθε τόσο δημιουργεῖ σιμονικὲς ἀπειλὰς στὴν ἐνότητα τῶν Μεγάλων Μὲ τὴ λύση αὐτοῦ τοῦ ζητήματος θὰ γίνῃ μὴ σημαντικὴ περὶ τοῦ πρὸς τὴν καγίωσι τῆς εἰρήνης.

5. Τέσσερις ἐπιτροπὲς καὶ δεκατρεῖς ὑποεπιτροπὲς ἐξετάζουνε τίς προτάσεις πού γίνανε ἀπὸ τὰ διάφορα κράτη γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κοταστατικοῦ Χάρτη. Ἰσαμε τώρα οἱ Μεγάλοι ἔχουν καταλήξει στὶς ἐξῆς ἀποφάσεις:

α) Νὰ μὴν ἀποδεχτοῦν καμμιὰ τροποποίηση στὸ δικαίωμα τοῦ βέτο πού ἔχουν οἱ Μεγάλοι ἢ καὶ νὰ δεχτοῦν οὕτως τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας ἀπὸ 11 σὲ 14.

β) Νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἀνεξαρτησία τῶν μικρῶν κρατῶν ἀκόμα περισσότερον, κατοχυρώνοντας τὸ δικαίωμα κάθε λαοῦ νὰ ἐπιλύει κυριαρχικὰ τίς ἐσωτερικὲς τοῦ υποθέσεις, χωρὶς ἐξωτερικὲς ἐπεμβάσεις.

γ) Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναθεώρηση τῶν συνθηκῶν πού ἔχουν γίνει ἴσαμε τώρα, ἡ ἀποψη πού ἐπικρατεῖ εἶναι πὼς δὲν πρέπει νὰ γίνῃ καμμιὰ ἀναθεώρηση ἀναγκῆς πού ἐπεβλήθηκε σὲ ἡττημένον κράτος. Ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἂν θεωρηθεῖ ἀναγκαῖον μποροῦν νὰ ἀναπροσαρμοστοῦν τὰ διμερῆ σύμφωνα φιλίας πού ἔχουν υπογραφεῖ ἔως τώρα, ἔτσι ὥστε νὰ ἀνταποκρίνονται στὸ πνεῦμα τῆς «ἑνότητος ἀσφάλειας» πού θέλει ἐξασφαλίσει ὁ Διεθνὴς Ὄργανισμὸς Εἰρήνης.

6. Τὸ ζήτημα τῶν ἐντολῶν τῆς ΚΤΕ καὶ τὸ ζήτημα τῶν ἀποικιῶν τῶν ἡττημένων κρατῶν αὐτοῦ τοῦ πολέμου συζητήθηκε πάνω στὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας διασυμμαχικῶν ἐπιτροπῶν, οἱ ὁποῖες θὰ ἀνελάβουν τὴν κηλεμονία τους. Πάντως στὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν ἔχει βρεθεῖ δριστικὴ λύσις. Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον πάνω στὸ θέμα παύρουν οἱ παραιτήσεις τοῦ κ. Μόλοτωφ γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῶν ἀποικιῶν γενικά, πού γιὰ πρώτη τῶν ἀκούγονται πάλι σὲ διεθνὴ συνδιάσκεψιν ἀπὸ ἐπίσημον ἐκπρόσωπον τῆς Ε.Σ.Σ.Δ.

Παρ' ὅλες τίς δυσκολίες καὶ τίς ἀντιθέσεις πού ἐμφανίστηκαν ἔως τώρα, οἱ συζητήσεις σὺν Ἁγίον Φραγκίσκον προχώρησαν σημαντικὰ, κυρίως στὸ ζήτημα τῶν προτάσεων γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη, ὅπου ἔχει ἐπέλθει συμφωνία ἀνάμεσα στοὺς Μεγάλους. Ἡ πρώτη δοκιμὴ τῆς ἐνότητος τῶν Συμμάχων στὴν εἰρήνη, δὲν μπορεῖ πρὸς νὰ δώσει στὸ τέλος τὴ νίκη στὶς δημοκρατικὲς δυνάμεις, παρ' ὅλες τίς φανερὲς καὶ κρυφὲς προσπάθειες τοῦ φασισμού, πού δὲν βλέπει ἄλλη ἐλπίδα ἐπιβίωσης παρὰ σὲ ἓνα νέο πόλεμον.

"ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ,"

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ -
ΙΣΤΟΡΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΞΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΛΑΣ-
ΣΙΚΩΝ - ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
ΠΡΩΤΟΤΥΠΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥΣ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΜΑΣ :
ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΜΑΡΞ - ΕΝΓΚΕΛΣ - ΛΕΝΙΝ - ΣΤΑΛΙΝ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ Θ' ΑΝΑΓΓΕΛΘΗ Η ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ,
ΟΙ ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ Κ.Α.Π.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑ

